

Jord- och skogsbruk,
fiske med anslutande
näringar

23

Förslag till statsbudget för 2007

Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	13
2	Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	17
2.1	Omfattning.....	17
2.2	Utgiftsutveckling	18
2.3	Skatteutgifter.....	19
3	Skogspolitik	21
3.1	Omfattning.....	21
3.2	Utgiftsutveckling	22
3.3	Skatteutgifter.....	22
3.4	Mål	23
3.5	Insatser	23
3.5.1	Insatser inom politikområdet.....	23
3.5.2	Insatser utanför politikområdet.....	26
3.6	Resultatredovisning	28
3.6.1	Resultat.....	28
3.6.2	Analys och slutsatser	31
3.7	Revisionens iakttagelser.....	32
3.8	Politikens inriktning	32
3.9	Budgetförslag	33
3.9.1	41:1 Skogsstyrelsen.....	33
3.9.2	41:2 Insatser för skogsbruket.....	33
3.9.3	41:3 Internationellt skogssamarbete.....	35
3.9.4	41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning	35
4	Djurpolitik	37
4.1	Omfattning.....	37
4.2	Utgiftsutveckling	38
4.3	Mål	38
4.4	Insatser	38
4.4.1	Insatser inom politikområdet.....	38
4.4.2	Insatser utanför politikområdet.....	40
4.5	Resultatredovisning	41
4.5.1	Mål och indikatorer.....	41

4.5.2	Resultat.....	41
4.5.3	Analys och slutsatser.....	43
4.6	Revisionens iakttagelser	44
4.7	Politikens inriktning.....	44
4.8	Budgetförslag.....	45
4.8.1	42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt.....	45
4.8.2	42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	46
4.8.3	42:3 Djurhälsovård	47
4.8.4	42:4 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	48
4.8.5	42:5 Ersättningar för viltskador m.m.	49
4.8.6	42:6 Djurskyddsmyndigheten.....	50
5	Livsmedelspolitik	53
5.1	Omfattning	53
5.2	Utgiftsutveckling.....	54
5.3	Skatteutgifter	55
5.4	Mål.....	56
5.5	Insatser	56
5.5.1	Insatser inom politikområdet	56
5.5.1.1	Jordbruk	56
5.5.1.2	Fiske	60
5.5.1.3	Säker och bra mat	63
5.5.2	Insatser utanför politikområdet.....	63
5.6	Resultatredovisning	64
5.6.1	Mål och indikatorer	64
5.6.2	Resultat.....	64
5.6.2.1	Jordbruk	64
5.6.2.2	Fiske	68
5.6.2.3	Säker och bra mat	71
5.6.3	Analys och slutsatser.....	73
5.6.3.1	Jordbruk	73
5.6.3.2	Fiske	75
5.6.3.3	Säker och bra mat	77
5.7	Revisionens iakttagelser	77
5.8	Politikens inriktning.....	77
5.8.1	Jordbruk	77
5.9	Budgetförslag.....	80
5.9.1	43:1 Statens jordbruksverk.....	80
5.9.2	43:2 Bekämpande av växtsjukdomar.....	82
5.9.3	43:3 Gårdsstöd och djurbidrag m.m.....	82
5.9.4	43:4 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	84
5.9.5	43:5 Räntekostnader för förskottade arealersättningar m.m.....	85
5.9.6	43:6 Fiskeriverket	86
5.9.7	43:7 Strukturstöd till fisket m.m.	87
5.9.8	43:8 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	88
5.9.9	43:9 Fiskevård.....	88
5.9.10	43:10 Livsmedelsverket	89
5.9.11	43:11 Livsmedelsekonomiska institutet	90
5.9.12	43:12 Livsmedelsstatistik	90
5.9.13	43:13 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten.....	91

5.9.14	43:14 Åtgärder inom livsmedelsområdet.....	91
5.9.15	43:15 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.....	92
6	Landsbygdspolitik	93
6.1	Omfattning.....	93
6.2	Utgiftsutveckling.....	93
6.3	Mål	94
6.4	Insatser	94
6.4.1	Insatser inom politikområdet.....	94
6.4.2	Insatser utanför politikområdet.....	96
6.5	Resultatredovisning	97
6.5.1	Mål	97
6.5.2	Resultat.....	97
6.5.3	Analys och slutsatser	103
6.6	Revisionens iakttagelser.....	104
6.7	Politikens inriktning.....	104
6.7.1	Landsbygdspolitiken.....	104
6.8	Budgetförslag	106
6.8.1	44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	106
6.8.2	44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	107
6.8.3	44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket.....	108
6.8.4	44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	110
6.8.5	44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.....	110
6.8.6	44:6 Åtgärder för att främja ekologisk produktion	111
7	Samepolitik	113
7.1	Omfattning.....	113
7.2	Utgiftsutveckling	114
7.3	Mål	114
7.4	Insatser	114
7.4.1	Insatser inom politikområdet.....	114
7.4.2	Insatser utanför politikområdet.....	115
7.5	Resultatredovisning	117
7.5.1	Mål och indikatorer.....	117
7.5.2	Resultat.....	117
7.5.3	Analys och slutsatser	119
7.6	Revisionens iakttagelser.....	120
7.7	Politikens inriktning.....	120
7.8	Budgetförslag	121
7.8.1	Sametinget	121
7.8.2	45:1 Främjande av rennäringen m.m.....	121
8	Utbildningspolitik och Forskningspolitik under utgiftsområdena 16 och 20.....	125
8.1	Budgetförslag	125
8.1.1	25:1 Sveriges lantbruksuniversitet.....	125
8.1.2	26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning.....	128
8.1.3	26:2 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	129

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	15
2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet	18
2.2 Härledning av ramnivån 2007–2009. Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	19
2.3 Ramnivå 2007 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	19
2.4 Skatteutgifter	19
3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet Skogspolitik	22
3.2 Skatteutgifter inom politikområdet Skogspolitik	22
3.3 Anslagsutveckling	33
3.4 Offentligrättslig verksamhet	33
3.5 Uppdragsverksamhet	33
3.6 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 41:1 Skogsstyrelsen	33
3.7 Anslagsutveckling	33
3.8 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	34
3.9 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 41:2 Insatser för skogsbruket	34
3.10 Anslagsutveckling	35
3.11 Anslagsutveckling	35
3.12 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning	35
4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet	38
4.2 Anslagsutveckling	45
4.3 Uppdragsverksamhet	46
4.4 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt	46
4.5 Anslagsutveckling	46
4.6 Offentligrättslig verksamhet	47
4.7 Uppdragsverksamhet	47
4.8 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	47
4.9 Anslagsutveckling	47
4.10 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	48
4.11 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 42:3 Djurhälsovård	48
4.12 Anslagsutveckling	48
4.13 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	49
4.14 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 42:4 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	49
4.15 Anslagsutveckling	49
4.16 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 42:5 Ersättningar för viltskador m.m.	50
4.17 Anslagsutveckling	50
4.18 Offentligrättslig verksamhet	50

4.21 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 42:6 Djurskyddsmyndigheten.....	51
5.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet.....	54
6.2 Skatteutgifter	55
5.3 Insatser under verksamhetsområde Fiske.....	60
5.4 Antal företag efter storleksgrupp åkermark.....	65
5.5 Åkerarealens användning i hektar	66
5.6 Fakta om mjölkproduktion	66
5.7 Anslagsutveckling.....	80
5.8 Offentligrättslig verksamhet	80
5.9 Uppdragsverksamhet	81
5.10 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:1 Statens jordbruksverk.....	82
5.11 Anslagsutveckling.....	82
5.12 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:2 Bekämpande av växtsjukdomar	82
5.13 Anslagsutveckling.....	82
5.14 Utdelade stödrätter 2005	83
5.15 Utbetalade direktstöd för stödår 2005, prel. utfall.....	83
5.16 Stödbelopp m.m. för handjursbidrag och mjölkbidrag stödår 2005	83
5.17 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	83
5.18 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:3 Gårdsstöd och djurbidrag m.m.	84
5.19 Anslagsutveckling.....	84
5.20 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	85
5.21 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:4 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter.....	85
5.22 Anslagsutveckling.....	85
5.23 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:5 Räntekostnader för förskottade arealersättningar m.m.....	86
5.24 Anslagsutveckling.....	86
5.25 Uppdragsverksamhet	86
5.26 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:6 Fiskeriverket.....	87
5.27 Anslagsutveckling.....	87
5.28 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:7 Strukturstöd till fisket m.m....	87
5.29 Anslagsutveckling.....	88
5.30 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:8 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	88
5.31 Anslagsutveckling.....	88
5.32 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:9 Fiskevård	88
5.33 Anslagsutveckling.....	89
5.34 Offentligrättslig verksamhet	89
5.35 Uppdragsverksamhet	89
5.36 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:10 Livsmedelsverket	90
5.37 Anslagsutveckling.....	90
5.38 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:11 Livsmedelsekonomiska institutet	90
5.39 Anslagsutveckling.....	90
5.40 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:12 Livsmedelsstatistik.....	91
5.41 Anslagsutveckling.....	91
5.42 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:13 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten	91
5.43 Anslagsutveckling.....	91

5.44 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:14 Åtgärder inom livsmedelsområdet	92
5.45 Anslagsutveckling	92
5.46 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:15 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	92
6.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet	93
6.2 Insatser under politikområde Landsbygdspolitik	94
6.3 Areal ängs- och betesmarker i förhållande till fastställda mål	98
6.4 Anslagsutveckling	106
6.5 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	107
6.6 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö- och struktur	107
6.7 Anslagsutveckling	107
6.8 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	108
6.9 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	108
6.10 Anslagsutveckling	108
6.11 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	109
6.12 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	110
6.13 Anslagsutveckling	110
6.14 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	110
6.15 Anslagsutveckling	110
6.16 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	111
6.17 Anslagsutveckling	111
6.18 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	112
6.19 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 44:6 Åtgärder för att främja ekologisk produktion	112
7.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet	114
7.2 Valdeltagande Sametinget	118
7.3 Antal besökare på Sametingets webbplats 2003–2006	118
7.4 Anslagsutveckling	121
7.5 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	122
7.6 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 45:1 Främjande av rennäringen	123
8.1 Anslagsutveckling	125
8.2 Uppdragsverksamhet	126
8.3 Examinationsmål för forskarutbildningen	126
8.4 Resultat för forskarutbildning	127
8.5 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 25:1 Sveriges lantbruksuniversitet	128
8.6 Anslagsutveckling	128
8.7 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	128
8.8 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	129
8.9 Anslagsutveckling	129
8.10 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 26:2 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	130

Diagramförteckning

2.1 Utgiftsområde 23 år 2007.....	18
2.2 Utgiftsutveckling 2002–2007.....	19
5.1 Prisutvecklingen inom jordbruket.....	67
5.2 Andel beviljade medel av strukturprogrammet (FFU) för olika stödområden....	70
5.3 Flottkapacitet.....	71
5.4 Antalet yrkesfiskarlicenser i kombination med värdet per licens.....	71
5.5 Index över prisutvecklingen för vissa animaliska produkter sedan 2000	73
6.1 Miljö- och landsbygdsåtgärder 2000–2006.....	95
7.1 Artiklar om Sametinget och samiska frågor.....	119

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 41:2 *Insatser för skogsbruket* ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare ingångna förpliktelser, medför behov av framtida anslag på högst 27 400 000 kronor under 2008 (avsnitt 3.9.2),
2. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 42:3 *Djurhälsovård* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 000 000 kronor under 2008 (avsnitt 4.8.3),
3. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 42:4 *Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 500 000 kronor under 2008 (avsnitt 4.8.4),
4. bemyndigar regeringen att för 2007 låta Kammarkollegiet ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för Viltvårdsfonden i Riksgäldskontoret på högst 5 000 000 kronor (avsnitt 4.8.5),
5. bemyndigar regeringen att för 2007 låta Statens jordbruksverk ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på högst 8 100 000 000 kronor (avsnitt 5.9.1),
6. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 43:3 *Gårdsstöd och djurbidrag* m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 6 650 000 000 kronor under 2008 (avsnitt 5.9.3),
7. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 43:4 *Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 400 000 000 kronor under 2008 och högst 10 000 000 kronor under 2009 (avsnitt 5.9.4),
8. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 530 000 000 kronor under 2008, högst 1 400 000 000 kronor under 2009, högst 1 200 000 000 kronor under 2010, högst 1 150 000 000 kronor under 2011 och högst 2 350 000 000 kronor därefter (avsnitt 6.8.1),
9. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 44:2 *Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 415 000 000 kronor under 2008, högst 1 200 000 000 kronor under 2009, högst 1 000 000 000 kronor under 2010, högst 950 000 000 kronor under 2011 och högst 1 900 000 000 kronor därefter (avsnitt 6.8.2),

10. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 44:3 *Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 8 000 000 kronor under 2008 (avsnitt 6.8.3),
11. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 44:7 *Åtgärder för att främja ekologisk produktion* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 8 000 000 kronor under 2008 och högst 2 000 000 kronor under 2009 (avsnitt 6.8.6),
12. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 45:1 *Främjande av rennäringen m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 000 000 kronor under 2008 (avsnitt 7.8.2),
13. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 320 000 000 kronor under 2008, högst 320 000 000 kronor under 2009 och högst 60 000 000 kronor därefter (avsnitt 8.1.2),
14. för budgetåret 2007 anvisar anslagen under utgiftsområde 23 *Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag		Anslagstyp	
25:1	Sveriges lantbruksuniversitet	Ramanslag	1 401 376
26:1	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	Ramanslag	278 427
26:2	Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	Ramanslag	1 177
41:1	Skogsstyrelsen	Ramanslag	326 014
41:2	Insatser för skogsbruket	Ramanslag	519 873
41:3	Internationellt skogssamarbete	Ramanslag	1 397
41:4	Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning	Ramanslag	10 056
42:1	Statens veterinärmedicinska anstalt	Ramanslag	102 108
42:2	Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	Ramanslag	97 784
42:3	Djurhälsovård	Ramanslag	14 708
42:4	Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	Ramanslag	124 349
42:5	Ersättningar för viltskador m.m.	Ramanslag	90 975
42:6	Djurskyddsmyndigheten	Ramanslag	46 054
43:1	Statens jordbruksverk	Ramanslag	322 284
43:2	Bekämpande av växtsjukdomar	Ramanslag	3 000
43:3	Gårdsstöd och djurbidrag m.m.	Ramanslag	7 077 677
43:4	Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	Ramanslag	1 407 504
43:5	Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m.	Ramanslag	78 939
43:6	Fiskeriverket	Ramanslag	129 104
43:7	Strukturstöd till fisket m.m.	Ramanslag	28 000
43:8	Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	Ramanslag	70 000
43:9	Fiskevård	Ramanslag	26 832
43:10	Livsmedelsverket	Ramanslag	175 274
43:11	Livsmedelsekonomiska institutet	Ramanslag	10 230
43:12	Livsmedelsstatistik	Ramanslag	23 754
43:13	Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten	Ramanslag	7 356
43:14	Åtgärder inom livsmedelsområdet	Ramanslag	14 910
43:15	Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	Ramanslag	36 866
44:1	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	Ramanslag	2 990 431
44:2	Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	Ramanslag	2 491 262
44:3	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	Ramanslag	11 830
44:4	Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	Ramanslag	2 982
44:5	Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	Ramanslag	1 529
44:6	Åtgärder för att främja ekologisk produktion	Ramanslag	29 820
45:1	Främjande av rennäringen m.m.	Ramanslag	46 718
Summa			18 000 600

2 Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Det budgetförslag för 2007 som nu lämnas till riksdagen har utformats under den korta tid som enligt riksdagsordningen står till en ny regerings förfogande. Det har inneburit att en fullständig omarbetning av samtliga delar av budgeten i enlighet med regeringens politik inte har varit möjlig. Regeringen kan därför på tilläggsbudget behöva återkomma till riksdagen med ytterligare förslag som påverkar budgetåret 2007.

2.1 Omfattning

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar omfattar 35 anslag fördelade på sju politikområden. Det mest omfattande politikområdet är Livsmedelspolitik som i första hand omfattar verksamheterna jordbruks- och trädgårdsnäringarna, fiskerinäringen samt livsmedel. Övriga politikområden är Landsbygdspolitik, Djurpolitik, Samepolitik, Skogspolitik, Utbildningspolitik och Forskningspolitik. Inom utgiftsområdet ryms följande myndigheter: Statens jordbruksverk, Fiskeriverket, Statens veterinärmedicinska anstalt, Djurskyddsmyndigheten, Livsmedelsverket, Livsmedelsekonomiska institutet, Sveriges lantbruksuniversitet, Skogsstyrelsen samt vissa verksamheter vid länsstyrelserna. Sametinget redovisas under utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

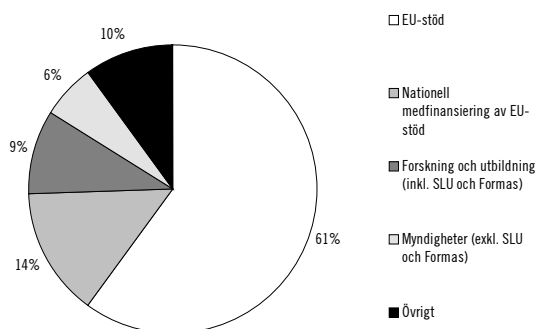
Jordbruksdepartementet ansvarar för utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar. För frågor som rör skogsnäringen och skogsvården ansvarar dock Näringsdepartementet. Jordbruksdepartementet

har vidare ett samordningsansvar för frågor som rör samerna. Politikområdet Samepolitik omfattar också anslag under andra utgiftsområden. Anslagen för utbildning och forskning ingår i politikområden för vilka Utbildningsdepartementet ansvarar. I Jordbruksdepartementets verksamhet ingår sedan 2003 politikområdet Konsumentpolitik under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik. Från 2007 flyttas ansvaret för konsumentpolitik till det nyinrättade Integrations- och jämställdhetsdepartementet.

För budgetåret 2007 föreslås att sammanlagt 18 miljarder kronor anslås för utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.

Ungefär 50 procent av utgifterna finansieras från EU-budgeten. Merparten av EU-stödet avser obligatoriska åtgärder såsom gårdsstöd, djurbidrag, intervention och exportbidrag. Därtill kommer delfinansierade stöd och ersättningar som förutsätter nationell medfinansiering. Till dessa hör landsbygdsprogrammet och strukturplanen för fiskerinäringen i Sverige.

I diagrammet nedan visas fördelningen av medel inom utgiftsområdet.

Diagram 2.1 Utgiftsområde 23 år 2007

- EU-stöd (10,8 miljarder kronor): Finansiering från EU-budgeten, t.ex. gårdsstöd, intervention, miljöersättningar. En del av EU-stödet förutsätter nationell medfinansiering.
- Nationell medfinansiering av EU-stöd (2,6 miljarder kronor): Exempelvis strukturstöd och miljöersättningar.
- Forskning och utbildning (1,7 miljarder kronor): SLU och stöd till forskning.
- Myndigheter (1,1 miljarder kronor): Jordbruksverket, Skogsstyrelsen, m.fl. (ej SLU).

- Övrigt (1,8 miljarder kronor): Nationellt stöd, bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar, m.m.

2.2 Utgiftsutveckling

Verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Utgifterna inom utgiftsområdet har ökat kraftigt det senaste decenniet.

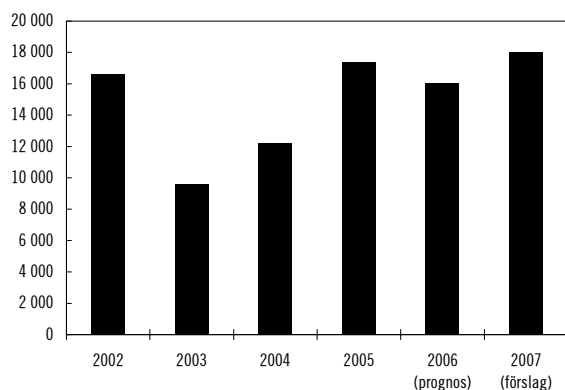
En i vissa delar väsentligt reformerad gemensam jordbrukspolitik har genomförts fr.o.m. den 1 januari 2005. Reformen beräknas leda till en viss ökning av utgifterna de närmaste åren som en följd av reformen av mjölk- och sockersektorn. De större variationerna i utgiftsutvecklingen som framgår av diagram 2.2 har förorsakats av olika val av tidpunkt för utbetalning av arealstöden och motsvaras således inte av några faktiska förändringar i verksamheten.

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2005	Budget 2006 ¹	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009
Politikområde Skogspolitik	580	1 017	838	857	709	566
Politikområde Djurpolitik	511	574	572	476	433	437
Politikområde Livsmedelspolitik	8 852	9 118	8 293	9 412	9 217	9 280
Politikområde Landsbygds politik	5 834	4 799	4 673	5 528	5 563	5 414
Politikområde Samepolitik	48	47	49	47	47	47
Politikområde Utbildningspolitik	1 348	1 382	1 357	1 401	1 444	1 475
Politikområde Forskningspolitik	236	253	254	280	327	335
Totalt för utgiftsområde 23	17 408	17 190	16 036	18 001	17 740	17 553

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FIU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

Diagram 2.2 Utgiftsutveckling 2002–2007**Tabell 2.2 Härledning av ramnivå 2007–2009. Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar**

Miljoner kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	16 398	16 398	16 398
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	25	75	138
Beslut	1 566	1 255	1 005
Överföring till/från andra utgiftsområden	11	11	12
Övrigt			
Ny ramnivå	18 001	17 740	17 553

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Tabell 2.3 Ramnivå 2007 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Miljoner kronor

	2007
Transfereringar ¹	14 596
Verksamhetskostnader ²	3 387
Investeringar ³	18
Summa ramnivå	18 001

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten, t.ex. hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetskostnader avses resurser som de statliga myndigheterna använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfallet 2005 samt kända förändringar av anslagens användning.

2.3 Skatteutgifter

Tabell 2.4 Skatteutgifter

Miljoner kronor

	2006	2007
Skogspolitik	270	320
Livsmedelspolitik	1 980	2 010
Totalt för utgiftsområde 23	2 250	2 330

Samhällets stöd till företag och hushåll inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar redovisas i huvudsak på statsbudgetens utgiftssida. Vid sidan av dessa stöd finns det även stöd på budgetens inkomst-sida i form av avvikelser från en likformig beskattning, s.k. skatteutgifter. Avvikelser från en likformig beskattning utgör en skatteförmån om t.ex. en viss grupp av skattskyldiga omfattas av en skattelättnad i förhållande till en likformig beskattning och som en skattesanktion om det rör sig om ett "överuttag" av skatt. Många av skatteutgifterna har införts, mer eller mindre uttalat, som medel inom specifika politikområden som t.ex. konjunktur-, bostads-, miljö- eller arbetsmarknadspolitik. Dessa skatteutgifter påverkar statsbudgetens saldo och kan därför jämföras med stöd på budgetens utgiftssida. En utförlig beskrivning av redovisningen av skatteutgifterna finns i bilaga 2 till 2006 års ekonomiska vårproposition. I det följande, under respektive politikområde, redovisas de nettoberäknade skatteutgifterna med politikområdesanknytning som är att hänföra till utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.

3 Skogspolitik

3.1 Omfattning

Området Skogspolitik omfattar den skogspolitik som beslutades av riksdagen år 1993 (prop. 1992/93:226, bet. 1992/93:JoU15, rskr. 1992/93:352). Inom politikområdet ryms de flesta statliga ekonomiska medel som har beslutats för att nå de skogspolitiska målen. I budgetpropositionen behandlas särskilt Skogsstyrelsens verksamhet. Skogsstyrelsen är förvaltningsmyndighet med ansvar för frågor som rör skogsbruket.

De anslag som finns inom politikområdet avser i huvudsak olika insatser för skogsbruket samt Skogsstyrelsens förvaltningsanslag. Därtill kommer ett mindre anslag för vissa svenska åtgärder på det internationella skogsområdet.

Vissa åtgärder på skogsområdet medfinansieras av EU. Inom ramen för Sveriges Miljö- och landsbygdsprogram 2000-2006 har bland annat vissa informationsåtgärder kunnat finansieras. För Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2152/2003 av den 17 november 2003 om övervakning av skogar och miljösamspel i gemenskapen (Forest Focus)

gäller framförallt uppföljning av luftföroreningars påverkan på skogsekosystemen. Skogliga åtgärder kommer fortsättningsvis att kunna medfinansieras genom EU, framförallt genom det kommande Landsbygdsprogrammet och Life+. Forest Focus blir då en del av Life+. Medel från EU:s solidaritetsfond kan användas för att täcka offentliga utgifter i direkt anslutning till stormen Gudrun.

Skogsstyrelsen bedriver uppdragsverksamhet som, med undantag från verksamheten Gröna jobb, finansieras genom avgifter. Gröna jobb har huvudsakligen finansierats med medel från Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) och Rådet för europeiska socialfonden i Sverige (ESF-rådet).

Försöksverksamheten med vidgad samordnad länsförvaltning på Gotland har förlängts till och med år 2010. Försöksverksamheten innebär bland annat att Skogsstyrelsens arbetsuppgifter sedan år 1998 ingår i den verksamhet som länsstyrelsen ansvarar för.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet Skogspolitik

Miljoner kronor

	Utfall 2005	Budget 2006 ¹	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009
Anslag 41:1 Skogsstyrelsen	303,1	323,0	324,1	326,0	331,4	338,4
Anslag 41:2 Insatser för skogsbruket	275,4	686,9	500,9	519,9	369,9	219,9
Anslag 41:3 Internationellt skogssamarbete	1,1	1,4	1,1	1,4	1,4	1,4
Anslag 41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning	0,3	6,0	11,5	10,1	6,0	6,0
	579,9	1 017,2	837,6	857,3	708,6	565,6
Totalt för politikområde Skogspolitik	579,9	1 017,2	837,6	857,3	708,6	565,6

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Med anledningen av stormen Gudrun som drabbade södra Sverige i januari 2005 har riksdagen i juni 2005, i enlighet med den tidigare regeringens ekonomiska vårproposition 2004/05:100, beslutat om en mängd åtgärder för att lindra effekterna för de drabbade skogsägarna. De beslutade åtgärderna innebär att extra medel har tillförts anslag 41:2 *Insatser för skogsbruket* under 2005 – 2008. År 2009 beräknas utgiftsutveckling ha återgått till den nivå som var innan stormen Gudrun.

År 2005 uppgick de totala utgifterna inom politikområdet till närmare 580 miljoner kronor vilket är 16 procent lägre än anvisat belopp 2005. Det beror framförallt på att utbetalningar av det tillfälliga stödet för lagring av virke inte kunde påbörjas under 2005. Även utbetalningar från anslag 41:4 *Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning* blev lägre än väntat. Orsaken till det är att anslaget inte kan belastas förrän EG-kommissionen har gjort sina utbetalningar.

För 2006 prognostiseras de totala utgifterna inom politikområdet uppgå till närmare 840 miljoner kronor medan det anvisade beloppet är 1 017 miljoner kronor. Detta är 17 procent lägre än anvisat belopp och beror huvudsakligen på att utbetalningar från stödet för lagring av virke och stödet för återplantering av stormskadad skog har blivit lägre än beräknat.

3.3 Skatteutgifter

Begreppet skatteutgifter förklaras närmare under avsnitt 2.3. Skatteutgifterna som hänförs till skogspolitiken redovisas i nedanstående tabell.

Tabell 3.2 Skatteutgifter inom politikområdet Skogspolitik

Miljoner kronor

	Prognos 2006	Prognos 2007
Avverkningsrätt till skog	-	-
Skogsavdrag	-	-
Anläggning av ny skog m.m.	270	320
Totalt politikområde Skogspolitik	270	320

Avverkningsrätt till skog

Enligt god redovisningssed uppkommer intäkten när bindande avtal träffas. Enligt gällande lagstiftning tillämpas dock i detta fall kontantprincipen. Det innebär att beskattningen skjuts upp, varför en räntefri skattecredit uppstår i näringsverksamhet.

Skogsavdrag

Vid avyttring av skog får fysisk person under innehavstiden avdrag med högst 50 procent av anskaffningsvärdet, medan avdraget för juridiska personer är begränsat till 25 procent. Vid taxeringen för ett visst beskattningsår får avdrag göras med högst halva den avdragsgrundande skogsintäkten. Syftet med avdragsrätten är att undanta rena kapitaluttag från beskattningen. Å andra sidan saknas anledning att ge avdrag när värdeökningen på skogstillväxten överstiger gjorda uttag. Skatteutgiften uppkommer genom den schablon som är vald för beräkning av avdragets storlek och avser inkomstskatt och särskild löneskatt.

Anläggning av ny skog m.m.

Utgifter för anläggning av ny skog och dikning som främjar skogsbruk skall kostnadsföras direkt. Utgifter för inköp och plantering av träd och buskar för frukt- och bärödling får dras av direkt. Skatteutgiften utgörs av ränteeffekten på den omedelbara avskrivningen och avser skatt på inkomst av näringsverksamhet och särskild löneskatt.

3.4 Mål

Skogen är en nationell tillgång som skall skötas så att den uthålligt ger en god avkastning samtidigt som biologisk mångfald bibehålls. Vid skötseln skall hänsyn tas även till andra allmänna intressen, till exempel kulturmiljövärden. Skogspolitiken kännetecknas av att den har två jämställda mål, ett produktionsmål och ett miljömål.

Produktionsmålet innebär att skogen och skogsmarken skall utnyttjas effektivt och ansvarsfullt så att den ger en uthålligt god avkastning. Skogsproduktionens inriktning skall ge handlingsfrihet i fråga om användningen av vad skogen producerar.

Miljömålet innebär att skogsmarkens naturgivna produktionsförmåga skall bevaras. Biologisk mångfald och genetisk variation i skogen skall säkras. Skogen skall brukas så att växt- och djurarter som naturligt hör hemma i skogen ges förutsättningar att fortleva under naturliga betingelser och i livskraftiga bestånd. Hotade arter och naturtyper skall skyddas. Skogens kulturmiljövärden samt dess estetiska och sociala värden skall värnas.

Ovanstående mål är beslutade av riksdagen (prop. 1992/93:226, bet. 1992/93:JoU15, rskr. 1992/93:352). Resultatbeskrivningen i det följande görs i förhållande till dessa mål. I den mån regeringen bedömer att indelning i politikområden eller mål för dessa bör ändras återkommer regeringen vid ett senare tillfälle.

Skogsbruket har också en stark koppling till flera av miljö kvalitetsmålen. Skogsstyrelsen är ansvarig myndighet för miljö kvalitetsmålet *Levande skogar* och redovisar till miljömålsrådet, som ansvarar för samordningen av arbetet med miljö kvalitetsmålen. Det innebär bland annat att myndigheten skall följa upp och redovisa måluppfyllelsen, föreslå kompletterande insatser

och i övrigt verka för att miljö kvalitetsmålen nås. *Levande skogar* är uppdelat i fyra delmål.

Skogspolitiken utvärderas regelbundet och en första utvärdering av den gällande skogspolitiken redovisades för riksdagen våren 1998 (prop. 1997/98:158, bet. 1998/99: MJU3, rskr. 1998/99:32). Den tidigare regeringen gjorde då bedömningen att skogspolitikens mål skulle ligga fast. Riksdagen hade ingen erinran mot detta. Den andra utvärderingen av skogspolitikens effekter redovisades till den tidigare regeringen av Skogsstyrelsen i december 2001 och den tidigare regeringen har i skrivelsen *Uppföljning av skogspolitiken* (skr. 2003/04:39) redovisat utvärderingen för riksdagen. Den tidigare regeringen ansåg med stöd av utvärderingen att skogspolitikens mål bör ligga fast och att skogens sociala värden behöver lyftas fram tydligare. En tredje utvärdering och översyn av skogspolitiken (SOU 2006:81) påbörjades 2004 och lämnades till den tidigare regeringen den 3 oktober 2006. Ett delbetänkande (SOU 2005:39) lämnades i maj 2005. I direktiven till översynen (dir. 2004:70) framgår att utgångspunkten skall vara att grunderna för den gällande skogspolitiken ligger fast. Skogen och skogsnäringen skall vara ekonomiskt, socialt, kulturellt och ekologiskt hållbar. Utredaren har haft som uppgift att utvärdera och se över skogspolitiken så som den tillämpats de senaste tio åren, och lämna förslag till anpassningar och förbättrad måluppfyllelse.

3.5 Insatser

3.5.1 Insatser inom politikområdet

Ny skogsmyndighet

Den tidigare regeringen har den 15 december 2005 beslutat att Skogsstyrelsen och de tio regionala skogsvårdsstyrelserna sammanförs till en myndighet från och med den 1 januari 2006. Avsikten med omorganisationen är att få en sammanhållen nationell myndighet med goda samordnings- och effektiviseringsmöjligheter. Den nya myndigheten har fått namnet Skogsstyrelsen. Till följd av organisationsförändringen har den tidigare regeringen föreslagit följdändringar i skogsvårdslagen, vilka efter beslut av riksdagen har genomförts.

Verksamheten är geografiskt indelad i fem regioner och 43 distrikt. Huvudkontoret ligger i Jönköping och regionledningarna finns i Luleå, Söderhamn, Uppsala, Borås och Västervik. En gemensam redovisningsenhet kommer att förläggas till Sollefteå vars verksamhet planeras starta den 1 januari 2008. För att säkerställa ett regionalt och lokalt inflytande bildas fem regionala och 43 lokala sektorsråd. De kommer att utgöra en arena för dialog mellan Skogsstyrelsen och olika delar av samhället, erbjuda insyn i Skogsstyrelsens verksamhet samt ge region- och distriktscheferna råd inför strategiska beslut.

Operationalisering av mål

Skogsstyrelsen har genomfört ett arbete för att tyda och specificera de skogspolitiska målen och de miljö kvalitetsmål som är relevanta för skogsbruket. Som stöd har myndigheten haft ett rådgivande organ, det så kallade nationella sektorsrådet, med representanter för skogsnäringen, ideella organisationer, forskningsorganisationer, fackliga organisationer och andra myndigheter. Myndighetens arbete har resulterat i tretton kvantifierbara och tidsatta mål och benämns nationella skogliga sektorsmål.

Rådgivning, information och utbildning samt tillsyn

Rådgivning, information och utbildning samt tillsyn är sedan länge viktiga statliga verktyg inom skogspolitiken. I 1993 års skogspolitiska beslut betonas skogsägarnas frihet och egna ansvar för att de skogspolitiska målen skall nås. Skogsstyrelsens uppgift är mot denna bakgrund främst att ge skogsägarna råd och informera om hur olika skogsbruksåtgärder bör utföras för att de båda skogspolitiska målen skall tillgodoses.

Skogsstyrelsen är tillsynsmyndighet för skogsvårdslagstiftningen. Insatser på grund av stormen Gudrun i södra Sverige har medfört att Skogsstyrelsens insatser inom lagtillsynen 2005 inte kunnat hållas på samma nivå som 2004. Under 2005 utgjorde lagtillsynen 13 procent av myndighetens totala tjänstgöringsdagar, vilket är en minskning med 6 procent jämfört med 2004.

Möjligheter har skapats för direktkommunikation via internet mellan Skogs-

styrelsens konsulenter och skogsägarna. Fyra nummer av tidningen SkogsEko har under 2005 distribuerats till skogsägare med flera i en upplaga på 280 000 exemplar. En särskild Storm-SkogsEko togs fram efter stormen i en upplaga på 110 000 exemplar.

Skogen i Skolan är ett nationellt samverkansprogram mellan skolan och Sveriges skogliga intressenter, bland annat Skogsstyrelsen, Skogsindustrierna, Lantbrukarnas Riksförbund Skogsägarna, Skogssällskapet och Sveriges Lantbruksuniversitet. Verksamheten bedrivs på skolans villkor och startade 1973. Syftet är att öka kunskaperna om och intresset för skogen och alla dess värden. Verksamhetens främsta uppgift är att på ett allsidigt och balanserat sätt förklara sammanhangen för en ökad förståelse för en av Sveriges viktigaste näringar.

Uppdragsverksamhet

Skogsstyrelsens uppdragsverksamhet är, med undantag av Gröna jobb, självfinansierad och utgör en väsentlig del av organisationens verksamhet. Den har betydelse för myndighetens kontakter med skogsägare, entreprenörer och skogliga tjänstemän.

Under 2005 utgjorde uppdragsverksamheten 51 procent av myndighetens totala verksamhet, beräknat som tjänstgöringsdagar, och 67 procent av omsättningen. Omsättningen ökade mycket kraftigt i förhållande till 2004. Ökningen är främst hänförlig till Gröna jobb som är ett arbetsmarknadsprojekt som Skogsstyrelsen gör i samverkan med Arbetsmarknadsverket och svenska ESF-rådet. Gröna jobb utgjorde 70 procent av omsättningen av myndighetens totala uppdragsverksamhet.

Natur- och kulturvärden i skogen

På uppdrag av den tidigare regeringen har Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket under medverkan av länsstyrelser och Riksantikvarieämbetet tagit fram en nationell strategi för formellt skydd av skog. Strategin presenterades i juni 2005 och har utgjort grunden för de länsvisa strategier som under 2006 har utarbetats för det fortsatta arbetet med formellt skydd inom delmål 1 i *Levande skogar*. Arbetet tar sin utgångspunkt i riksdagens miljö kvalitetsmål,

konventionen om biologisk mångfald samt EU:s direktiv på området.

Den tidigare regeringen har i januari 2006 gett Statskontoret i uppdrag att utreda på vilket sätt statens skogsmark kan underlätta måluppfyllelsen av miljökvalitetsmålet *Levande skogar* samt att utvärdera och lämna förslag till lämpliga och långsiktigt samhällsekonomiska kostnadseffektiva lösningar för skyddet via naturreservat, biotopskyddsområden, naturvårdsavtal respektive frivilliga avsättningar. Uppdraget skall redovisas till regeringen den 30 september 2007.

Under 2005 har Skogsstyrelsen arbetat med frågor kring generell hänsyn vid vatten och tagit fram förslag på hur man skall arbeta med EU:s vattendirektiv. Myndigheten har bedrivit ett flertal projekt bland annat inom projektet Mark och vatten i balans där skogsbrukets påverkan på läckage av metylkvicksilver har kartlagts.

Inventeringsprojektet Skog och historia som påbörjades 1995 har fortsatt under 2005 och är en del av de arbetsuppgifter som genomförts inom Skogsstyrelsens uppdragsverksamhet Gröna jobb. I projektet samverkar Skogsstyrelsen med Riksantikvarieämbetet och Arbetsmarknadsverkets regionala och lokala organisationer. Projektet är ett instrument för att få ett heltäckande inventeringsunderlag som är tillgängligt för skogsbruket och är, enligt Skogsstyrelsen, en förutsättning för att nå delmål 3 under miljökvalitetsmålet *Levande skogar*.

Skogens sociala värde

En undersökning av olika aktörers syn på skogen och dess framtid genomfördes i början av 2005 av konsultföretaget Kairos Future på uppdrag av Skogsstyrelsen. Undersökningen visar att skogen är viktig för svenskar, till exempel svarar 80 procent att det är nödvändigt för deras livskvalitet att komma ut i skog och mark. De viktigaste aspekterna är, enligt de personer som besvarat enkäten, skogens betydelse för folkhälsan. På andra plats hamnar hänsynen till biologisk mångfald och något lägre prioriterat kommer skogens betydelse för kulturmiljöer, friluftsliv och efterfrågan på skogsråvara.

Skogsstyrelsen har utvecklat skötselråd för tätortsnära skog och tillgänglighetsanpassning bland annat genom LIFE-projektet Urban Woods. På lokal nivå arbetar Skogsstyrelsen för

ökat samarbete med kommunerna kring den tätortsnära skogen och med projekt som rör integration, barn, rehabilitering och naturturism.

Skogsägarens insatser

Skogsägarens egna insatser är avgörande för att skogspolitikens mål skall kunna nås. Detta gäller också flera av miljökvalitetsmålen, inte minst miljökvalitetsmålet *Levande skogar*. Frivilliga hänsynstaganden i form av särskilt anpassad skogsskötsel och frivilligt avsatta områden kompletteras, särskilt i storskogsbruket, av landskapsekologisk planering av skogslandskapet.

Skogsbruket har på eget initiativ genomfört miljöcertifiering i stor utsträckning. Omkring 9,8 miljoner hektar av Sveriges 22,9 miljoner hektar skogsmark är certifierad enligt FSC-standarden (Forest Stewardship Council) och 6,8 miljoner hektar skogsmark är certifierad enligt PEFC-standarden (Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes). Flera av de större skogsföretagen väljer att certifiera sin skog enligt bägge standarderna. Det saknas statistik på hur stor areal skogsmark i Sverige som totalt är certifierad.

Stormen Gudrun

Riksdagen beslutade i juni 2005, i enlighet med den tidigare regeringens ekonomiska vårproposition 2004/05:100 om en mängd åtgärder för att lindra effekterna för de skogsägare som drabbades av stormen i södra Sverige i januari 2005. Detta innebar att för 2005 och 2006 genomfördes en skattereduktion omfattande 50 kronor per kubikmeter för uttransporterat virke och dieselskatten för skogsbrukets arbetsmaskiner togs tillfälligt bort i stormområdet. Vidare gavs för 2005 och 2006 extra stöd för underhåll och reparationer av skogsbilvägar och för att reparera körskador i skogsmark med höga naturvärden samt att ban- och farledsavgifterna för transporter av stormfällt virke sänktes. Utöver detta beslutades om ett stöd för extra kostnader för lagring av virke till och med 2007 och ett stöd för återbeskogning av de stormdrabbade områdena till och med 2008.

Skattereduktionen, stöden till återbeskogning och lagring av virke samt de reducerade ban- och farledsavgifter utgör statsstöd. Den tidigare

regeringen har därför notifierat dessa åtgärder hos EU-kommissionen som också godkänt dem.

I samband med stormen ansökte svenska staten om medel från EU:s solidaritetsfond och den 23 mars 2006 kunde den tidigare regeringen besluta om förordning (SFS 2006:215) om fördelning av medel ur EU:s solidaritetsfond som reglerar utbetalningen av pengarna. Sverige har fått motsvarande 741 miljoner kronor. Ersättning kan beviljas för verifierade offentliga utgifter i direkt anslutning till stormen.

På uppdrag av den tidigare regeringen har Skogsstyrelsen löpande övervakat, dokumenterat och informerat om utvecklingen av de populationer skadeinsekter som kan komma att utvecklas med anledning av stormen. Med anledning av detta har myndigheten i februari 2006 beslutat om särskilda föreskrifter till 29 § skogsvårdslagen om bekämpning av granbarkborre i stormområdet. Skogsstyrelsen har prioriterat rådgivning och information till skogsbruket om att få ut stormskadat virke ur skogen.

På grund av stormen Gudrun omprioriterade Skogsstyrelsen sin rådgivningsverksamhet i södra Sverige då det fanns behov av akuta insatser för att ge råd och information till alla stormdrabbade skogsägare. Stort fokus lades bland annat på rådgivning i säkerhetsfrågor vid upparbetning av stormfälld skog.

Europeiskt, nordiskt och internationellt arbete

Under 2005 fokuserades EU-arbetet på EU:s handlingsplan mot illegalt avverkat virke "Forest Law Enforcement Governance and Trade" (FLEGT) och översynen av EU:s skogsstrategi. Vidare har arbetet med nationella strategin och programmet för landsbygdsutveckling 2007 – 2013 samt EU:s strukturfonder tagit resurser i anspråk. Förberedelserna inför nästa ministerkonferens inom det all-europeiska skogs-samarbetet Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe (MCPFE) har fortskridit.

Arbetet på det nordiska och regionala skogsområdet har inneburit deltagande i flera nordiska samarbetsorgan och ett skogsministermöte inom Nordiska Ministerrådet samt deltagande i Barentssamarbetet. År 2005 blev Sverige och Lettland huvudansvarig för skogsbrukssektorn

inom det regionala samarbetet Baltic 21 – En Agenda 21 för Östersjöregionen. Detta innebär att Sverige och Lettland skall vara drivande i arbetet med att genomföra skogssektorns handlingsprogram. I Sverige har Skogsstyrelsen det operativa ansvaret för denna process.

Flera viktiga förhandlingar pågår på det globala planet. Inom FN pågår skogsförhandlingar sedan mer än 15 år där frågan om en övergripande konvention för alla typer av skogar ingått. Bland de viktiga sakfrågor som diskuteras finns avskogning och resurser för hållbart skogsbruk i fattiga länder. Under 2005 och 2006 har UNFF (United Nations Forum on Forests) förhandlat fram en överenskommelse om att fortsätta forumets arbete till 2015 med möten vartannat år. I överenskommelsen ingår de fyra globala målformuleringarna: minska avskogningen; stärka skogens olika nyttor och dess bidrag till den globala utvecklingen; öka arealen skyddad skog och arealen hållbart brukad skog samt stoppa minskningen av biståndsinsatserna på området. Sverige har även medverkat i FAO:s (Food and Agriculture Organization of the United Nations) regionala arbete, bevakat klimatkonventionen och konventionen om biologisk mångfald. Förhandlingarna om ett nytt råvaruavtal för tropiskt timmer (ITTA) fortsatte under 2005 under UNCTAD:s (United Nations Conference on Trade and Development) ledning där Sverige deltar på konsumentensidan. I januari 2006 slöts ett nytt avtal som ersätter det tidigare från 1994 och som kommer att gälla in på 2020-talet. Avtalet består av två jämställda mål; handel och hållbart skogsbruk. Nu återstår ratificeringsprocessen i respektive land.

Skogsstyrelsens miljöledningsarbete

Skogsstyrelsen är aktiv i sitt miljöledningsarbete och har till den tidigare regeringen redovisat arbetet. Myndigheten är sedan december 2001 miljöcertifierad enligt ISO 14001.

3.5.2 Insatser utanför politikområdet

Utbildnings- och forskningspolitik

Utbildning och forskning för skogsbrukets behov finansieras till stor del inom utgiftsområde 23 *Jord- och skogsbruk, fiske med*

anslutande näringar genom bland annat Sveriges Lantbruksuniversitet, men även inom utgiftsområde 16 *Utbildning och universitetsforskning*. Insatser för skogsindustriell forskning görs också inom utgiftsområde 24 *Näringsliv* och av löntagarfondstiftelserna.

Näringspolitik

Den tidigare regeringen beslutade i december 2002 att tillsätta en förhandlare för att ta fram en nationell strategi för att öka användningen av trä och träprodukter i byggandet. Uppdraget är i linje med riksdagens önskemål (bet. 2001/02:NU12, rskr. 2001/02:231). Förhandlaren redovisade i januari 2004 underlag för en sådan strategi (Ds 2004:1). I enlighet med strategin har den tidigare regeringen utsett en ordförande med uppdrag att verka för att åtgärdsförslagen i träbyggnadsstrategin genomförs. Arbetet skall följa kommittéförordningen (1998:1474) och kommittén, som antagit namnet Nationella träbyggnadsstrategin, skall årligen lämna en redogörelse för arbetsläget. Berörda företrädare från skogsnäringen, byggsektorn och myndigheter deltar i arbetet.

Parallellt har skogsnäringen inrättat en egen organisation, Sveriges Träbyggnadskansli. Samverkan mellan Nationella träbyggnadsstrategin och Sveriges Träbyggnadskansli har resulterat i ett antal gemensamma aktiviteter, bland annat konferensen Nationella Träbyggnadsdagen som genomfördes i december 2005. Ett fortbildningsprogram för yrkesverksamma inom det moderna träbyggandet har startat under 2005. Tävlingar har utlysts med syfte att stimulera till tillkomsten av demonstrationsprojekt. Vidare har insatser gjorts för att stimulera statliga byggherrar att överväga trä som konstruktionsmaterial då större byggnader och byggnadsverk skall uppföras. Avtal om samverkan kring informationsinhämtning och informations-spridning har tecknats med ett tiotal byggherrar som uppför byggnader med bärande konstruktion av trä.

Branschsamtal har genomförts inom ett antal näringslivssektorer, bland annat den svenska skogs- och träindustrin. I och med detta påbörjades arbetet med att utarbeta strategiprogram för dessa sektorer. Strategiprogrammet för skogs- och träindustrin *Skogs- och träindustrin – en del av Innovativa Sverige* presen-

terades i december 2005. Det har utarbetats gemensamt tillsammans med näringslivet, myndigheter och organisationer och presenterar vad som bör prioriteras inom näringen för att stärka konkurrenskraften och den svenska välfärden.

Den tidigare regeringens arbete med att förenkla de regler som berör företagen omfattar skogsbruket. Med utgångspunkt från Nuteks rapport "Näringslivets administrativa kostnader på jordbruks-, skogsbruks- och fiskeområdet" (R2006: 02) har den tidigare regeringen satt upp som mål att senast 2010 har minst 25 procent av de administrativa kostnaderna, vilka beror på lagar och förordningar som fanns inom skogsbruket juli 2004, minskat.

Klimat- och energipolitik

Energi- och klimatpolitiken påverkar skogssektorn på många olika sätt, bland annat genom att konkurrensen om skogsråvara ökar. Alltmer bioenergi genereras med skogsråvara som tas ut direkt i skogen eller i form av biprodukter i annan skogsindustriell produktion.

I januari 2006 beslutade den tidigare regeringen att inkludera skogsbrukets upptag och utsläpp av växthusgaser i sin rapportering mot Kyotoprotokollet. Det innebär en tydlig markering att skogsproduktionen har en viktig roll i klimatarbetet, som bioenergiproducent men även som kolreservoar, antingen i form av växande skog eller som förädlade träprodukter.

Miljöpolitik

Natur- och kulturmiljöåtgärder har stor betydelse för skogspolitikens miljömål. Förvärv och intrångsersättningar för bildande av naturreservat och skötsel av naturreservat på skogsmark finansieras över anslag inom utgiftsområde 20 *Allmän miljö- och naturvård* som disponeras av Naturvårdsverket.

Landsbygds- och regional utvecklingspolitik

Inom ramen för Sveriges landsbygdsprogram 2007 – 2013 har den tidigare regeringen föreslagit åtgärder som skall bidra till att dels uppfylla de skogspolitiska målen, dels öka

skogsföretagens kompetens för ett konkurrenskraftigt näringsliv. Programmet har skickats till Europeiska Kommissionen som skall godkänna programmet innan det kan träda i kraft.

Skogsstyrelsen har i uppdrag att bidra till att målet för den regionala utvecklingspolitiken uppnås, bland annat genom att vara samverkanspart i de regionala tillväxtprogrammen.

Jämställdhetspolitik

Enligt det jämställdhetspolitiska målet skall kvinnor och män ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter inom livets alla områden. Jämställdhetspolitiken har betydelse för skogspolitiken. Därför har den tidigare regeringen i Skogsstyrelsens regleringsbrev 2006 förtydligat målet för verksamhetsgren *Rådgivning, utbildning och information* ur ett genusperspektiv.

Vidare har den tidigare regeringen medfinansierat ett ”Team of Specialists on Gender and Forestry” som inrättades i april 2004 på initiativ av Joint FAO/ECE/ILO Committee on Forest Technology, Management and Training. I mandatet ingick att utifrån ett genusperspektiv kartlägga den skogliga arbetsmarknaden, skogsägandet och nyttjandet av skogsresurserna i Europa och Nordamerika. Arbetet har bedrivits under ledning av Sveriges Lantbruksuniversitet och arbetet slutrapporterades vid ett internationellt seminarium i juni 2006 i Umeå.

3.6 Resultatredovisning

3.6.1 Resultat

Produktionsmålet

Produktionsmålet innebär att skogen och skogsmarken skall utnyttjas effektivt och ansvarsfullt så att den ger en uthålligt god avkastning. Skogsproduktionens inriktning skall ge handlingsfrihet i fråga om användningen av vad skogen producerar.

Det totala virkesförrådet är omkring 3 miljarder skogskubikmeter varav 39 procent är tall, 42 procent gran, 11 procent björk, 6 procent är övriga lövträd och 2 procent torra träd. Sedan 1920-talet har virkesförrådet ökat med mer än

60 procent. Den årliga tillväxten var då 60 miljoner skogskubikmeter. För perioden 1999 – 2003 var den årliga tillväxten 106 miljoner skogskubikmeter.

Enligt preliminära beräkningar låg bruttoavverkningen under 2005 på 122 miljoner skogskubikmeter och nettoavverkningen på 118 miljoner skogskubikmeter. Jämfört med 2004 är det en ökning med 40 procent då bruttoavverkningen blev 86,8 miljoner skogskubikmeter och nettoavverkningen blev 84,1 miljoner skogskubikmeter. Den mycket kraftiga ökningen beror främst på stormen Gudrun som drabbade södra Sverige i januari 2005. Bruttoavverkningen är volymen av alla stammar som avskilts från stubben och nettoavverkningen är volymen stammar som helt eller delvis tillvaratagits.

Avverkningens bruttovärde 2004 beräknas till 22 miljarder kronor, varav avverkningskostnader var cirka 8 miljarder kronor och rotnettovärdet drygt 14 miljarder kronor. Skogsnäringens totala produktionsvärde under 2003 var 184 miljarder kronor. Skogsindustrins förädlingsvärde var 13 procent av tillverkningsindustrins totala förädlingsvärde samma år. Det totala taxeringsvärdet för produktiv skogsmark vid 2005 års allmänna fastighetstaxering var 295 miljarder kronor.

Under 1990 – 2004 ökade användningen, avverkningen och nettoimporten av virke kraftigt. Simuleringar gjorda av Skogsstyrelsen indikerar att nuvarande avverkningsnivå (2004) ligger i nivå med den hållbara avverkningen, där hållbar avverkning definieras som den högsta möjliga volym som i framtiden kan avverkas enligt beslutad eller antagen balans mellan de tre dimensionerna i hållbarhetsbegreppet, det vill säga den ekonomiska, ekologiska och sociala dimensionen.

Skogsstyrelsens årliga analys av förnyingsresultaten visar att 18 procent av de undersökta områdena inte uppfyller de krav som ställs i skogsvårdslagen. Detta är samma nivå som året innan men en förbättring från 2003 då 25 procent av de undersökta områdena inte uppfyllde kraven.

Importen spelar också en viktig roll för skogsindustrins virkesförsörjning. Importen av rundvirke, flis m.m. var 11,7 miljoner kubikmeter barkat virke under 2005. Det är en minskning med 3,3 procent jämfört med 2004, vilket kan bero på det extra tillskottet av råvara till följd av stormen Gudrun. Det totala import-

värdet av rundvirke och flis 2005 uppgick till drygt 5 miljarder kronor.

Skogssektorns samhällsekonomiska betydelse är relativt sett viktig i den svenska ekonomin. Detta inte minst i ett internationellt perspektiv och jämfört med övriga EU-länder, med undantag för Finland. Det är därför viktigt att den svenska skogen ger en uthålligt god avkastning. 2003 utgjorde skogsindustrins och skogsbrukets förädlingsvärde 3,0 procent av BNP och dess exportvärde var 13,2 procent av det totala varuvärdet. Skogssektorn är också viktig för sysselsättningen, regional utvecklingspolitik och infrastruktur.

Under 2005 nådde produktionen av svenska skogsindustriprodukter en totalt sett rekordhög nivå. Produktionen av pappersmassa uppgick till 12,1 miljoner ton, vilket är ungefär samma nivå som 2004. En tredjedel gick till export, främst till EU-länderna. Exportvärdet var 14,1 miljarder kronor, vilket är en minskning med 3,3 procent jämfört med 2004. Produktionen av papper och papp uppgick till 11,5 miljoner ton vilket även det är ungefär samma nivå som 2004. Närmare 90 procent gick till export, främst till EU-länderna. Exportvärdet var 61,6 miljarder kronor, vilket är en ökning med 3,6 procent jämfört med 2004. Produktionen av sågade trävaror uppgick preliminärt till 18 miljoner kubikmeter, vilket är en ökning med 6,5 procent jämfört med 2004. En tredjedel gick till export. Exportvärdet uppgick till omkring 22 miljarder kronor, vilket är en ökning med drygt 6 procent jämfört med 2004.

Under 2005 var omkring 95 000 personer sysselsatta inom skogsbruket och skogsindustrin (15 procent kvinnor och 85 procent män) vilket är högre än 2004 då omkring 90 000 personer var sysselsatt inom skogsbruket¹. En orsak till den ökade sysselsättningen kan vara stormen Gudrun i södra Sverige. Av dessa sysselsattes 20 000 (10 procent kvinnor och 90 procent män) inom skogsbruket, 38 000 (15 procent kvinnor och 85 procent män) inom trävaruindustrin och 37 000 (20 procent kvinnor och 80 procent män) inom massa-, pappers- och pappindustrin. Varje anställd i skogsnäringen ger sysselsättning för

ytterligare två i branscher som levererar varor och tjänster till skogsnäringen.

Skogsindustrins rundvirkesförbrukning under 2005 var totalt 74 miljoner kubikmeter barkat virke, vilket är knappt 3 miljoner mer än 2004. Sågverksindustrin förbrukade 37 miljoner kubikmeter barkat sågtimmer och producerade knappt 18 miljoner kubikmeter sågad vara. 2004 förbrukade den 36 miljoner kubikmeter barkat sågtimmer och producerade knappt 17 miljoner kubikmeter sågad vara. Massa- och pappersindustrin förbrukade 36 miljoner kubikmeter barkat rundvirke och 11,6 miljoner fastkubikmeter sågverksflis. 2004 förbrukade den 35 miljoner kubikmeter barkat rundvirke och 11,6 miljoner fastkubikmeter biprodukter. Skivindustrin förbrukade drygt en miljon kubikmeter 2005 vilket är en liten ökning sedan 2004 då industrin förbrukade 0,9 miljoner kubikmeter.

Den totala energimängd som tillfördes det svenska samhället under 2004 var 647 TWh varav biobränslen, torv m.m. stod för 17 procent. Den årliga användningen av skogsbaserad bioenergi är ungefär 90 TWh, varav ungefär en tiondel är importerad. Användningen av trädbränsle uppgår till omkring 50 TWh och användningen av massa- och pappersindustrins biprodukter, såsom returlutar, tall- och beckolja, uppgår till omkring 40 TWh. Massa- och pappersindustrin använder 90 procent av den egna bioenergiproduktionen.

Miljömålet

Miljömålet innebär att skogsmarkens naturgivna produktionsförmåga skall bevaras. Biologisk mångfald och genetisk variation i skogen skall säkras. Skogen skall brukas så att växt- och djurarter som naturligt hör hemma i skogen ges förutsättningar att fortleva under naturliga betingelser och i livskraftiga bestånd. Hotade arter och naturtyper skall skyddas. Skogens kulturmiljövärden samt dess estetiska och sociala värden skall värnas.

De krav som samhället ställer på hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid skötsel av skog, så kallad generell hänsyn, regleras i skogsvårdslagen med tillhörande föreskrifter samt genom miljökvalitetsmålen. I miljöbalken finns dels allmänna hänsynsregler, dels krav på samråd med Skogsstyrelsen om

¹ Statistiska Central Byråns arbetskraftsundersökning (AKU) genomgick i april 2005 en omläggning för att ytterligare anpassas till EU:s normer. Det innebär att siffror publicerade från och med dess inte är helt jämförbara med tidigare värden.

skogsbruksåtgärder som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön. Skyddet av fasta fornlämningar regleras i kulturminneslagen.

Enligt Skogsstyrelsens uppföljning av generell miljöhänsyn var 24 procent av den förnygringsavverkade arealen 2002 – 2004 sämre än skogsvårdslagens krav. 2005 nådde en femtedel (22 procent) av landets alla förnygringsavverkningar inte upp till skogsvårdslagens bestämmelser. För de privata markägarna var motsvarande siffra 27 procent och för övriga markägare 18 procent. Enligt Skogsstyrelsens analys skulle omkring två tredjedelar av denna areal kunna klara skogsvårdslagens krav om avverkningarna planerades bättre.

Skogsstyrelsen administrerar verktygen naturvårdsavtal och biotopskydd medan länsstyrelserna administrerar naturreservaten. Naturvårdsavtal och biotopskydd är viktiga komplement till naturreservat. Naturvårdsavtal är ett civilrättsligt avtal som tecknas mellan staten, genom Skogsstyrelsen, och en skogsägare i syfte att bevara och utveckla ett områdes naturvärden. Avtalen tecknas vanligen för en period mellan 30 och 50 år. Biotopskydd används i första hand i en akut situation där det är uppenbart att den värdefulla biotopen kan komma att avverkas. Totalt uppgick arealerna av naturvårdsavtal och biotopskyddsområden vid utgången av 2005 till omkring 17 300 respektive 14 200 hektar produktiv skogsmark, varav omkring 3 100 respektive 2 000 hektar tillkom under 2005. Dessa siffror kan jämföras med att omkring 3 600 respektive omkring 1 800 hektar tillkom under 2004. Den största delen av arealen naturvårdsavtal utgjordes vid utgången av 2005 av naturskogsartad barrskog (49 procent) och den största delen av arealen biotopskydd utgjordes av äldre naturskogsartade skogar (67 procent). Den genomsnittliga ersättningen under 2005 var för naturvårdsavtal omkring 8 300 kronor per hektar och för biotopskydd 54 700 kronor per hektar. Under perioden 1999 – 2005 har 14 780 hektar produktiv skogsmark skyddats genom naturvårdsavtal och 11 800 hektar som biotopskyddsområden. Miljökvalitetsmålet *Levande skogar* delmål 1 innebär att under perioden 1999 – 2010 skall 50 000 hektar skogsmark skyddas genom naturvårdsavtal och 30 000 hektar skogsmark skyddas som biotopskyddsområde.

Under 2005 påbörjades uppföljningen av skogsbrukets frivilliga avsättningar inom små-

skogsbruket. För mellan- och storskogsbruket planeras en uppföljning att göras under åren 2006 och 2007. Enligt Skogsstyrelsen analyser har småskogsbrukets avsättningar minskat i areal under 2005 trots ett ökande antal gröna skogsbruksplaner och ett ökat antal miljöcertifierade skogsfastigheter.

Sedan starten 1995 har 20 – 25 procent av skogsmarksarealen inventerats för att finna fornlämningar och kulturhistoriska lämningar. Uppskattningsvis har över 150 000 fynd med fornlämningar eller kulturhistoriska lämningar påträffats.

NOKÅS är ett verktyg för att stödja natur- och kulturvårdsåtgärder inom skogsbruket. Det har mycket stor betydelse för skötsel och bevarande av skogens natur- och kulturvärden. Det är Skogsstyrelsens enda ekonomiska styrmedel för skogens kulturvärden. Åtgärder inom kulturmiljön är dock underrepresenterade. Under 2005 genomfördes natur- och kulturvårdsåtgärder, finansierade genom NOKÅS, på 1 194 hektar där merparten (92 procent) var naturvårdsåtgärder. Jämfört med 2004 är andelen NOKÅS-åtgärder 50 procent lägre.

Stormen Gudrun

Skogsstyrelsen har på uppdrag av den tidigare regeringen redovisat sina erfarenheter av arbetet med insatser efter stormen. I samverkan med Sveriges Lantbruksuniversitet, Naturvårdsverket och andra myndigheter har Skogsstyrelsen utvärderat de ekologiska, ekonomiska och sociala konsekvenserna av stormen för skogsbruket. Detta redovisades i Skogsstyrelsens rapport *Stormen 2005 – en skoglig analys* (Skogsstyrelsens meddelande nr 1 2006). Skogsstyrelsens bedömning är att skogsnäringens arbete efter stormen har gått mycket bra.

Information och rådgivning

Resultatet av ökad statlig rådgivning, utbildning och information kommer inte att synas i skogen förrän om flera år. Halvtidsutvärderingen av Sveriges Miljö- och landsbygdsprogram (SOU:2003:105) visade att de skogsägare som deltog i Skogsstyrelsens kampanj *Grönare skog* avsåg att utföra mer omfattande aktiviteter jämfört med icke-deltagare, när det gällde till

exempel röjning och plantering. Vidare visade Skogsstyrelsens utvärdering av skogspolitikens effekter (SUS 2001) på ett tydligt samband mellan förnygringsresultat och miljöhänsyn vid förnygringsavverkningar och antalet direkta kontakter mellan skogsägare och skogsvårdsorganisationens personal.

Skogen i skolans verksamhet nådde under 2005 drygt 92 000 lärare, och drygt 25 500 elever. Under de senaste fem åren har verksamheten haft en nedgång i elevantalet, på grund av att fokus har ändrats från elev till lärare.

Liksom tidigare år anordnade Skogsstyrelsen under hösten Skogens Dag för allmänheten. För vissa orter är det nu sjätte gången i följd och totalt var det över 75 000 besökare på 30 orter.

Skogsstyrelsens kompetensförsörjning

Skogsstyrelsen har i årsredovisningen redovisat hur dess kompetensförsörjningssituation ser ut. Skogsstyrelsen har en skev åldersfördelning med väntade stora pensionsavgångar. Medelåldern hos personalen har dock minskat något och var 2005 47 år jämfört med 2004 då den var 49 år. Myndigheten har uppnått de interna målen att senast 2008 skall andelen kvinnor i ledande ställning vara lägst 17 procent och andelen kvinnor av skogliga handläggare vara lägst 20 procent. År 2006 utgörs Skogsstyrelsens chefer av 28 procent kvinnor och 72 procent män. Av de skogliga handläggarna är andelen kvinnor 25 procent och andelen män 75 procent. Myndigheten avser att höja de interna målen för att nå en jämnare könsfördelning.

Kompetensfrågorna kommer att vara i fokus under de närmaste åren när den nya myndigheten utvecklas. Ett delmål med organisationsförändringen är att åstadkomma en flexibel och enhetlig myndighet som bättre utnyttjar organisationens samlade kompetens. Sjukfrånvaron/ohälsotalen ligger på en relativt sett låg nivå. Sjuktalet uttryckt i procent av tillgänglig tid har sjunkit från 2,7 till 2,3 procent.

3.6.2 Analys och slutsatser

Skogsutredningen 2004 (dir. 2004:70) har haft i sitt mandat att undersöka olika möjligheter att särskilja påverkansfaktorer. Den 3 oktober 2006 lämnade utredaren sitt slutbetänkande

Mervärdesskog (SOU 2006:81) till den tidigare regeringen. I utredningens delbetänkande *Skog till nytta för alla?* (SOU 2005:39) behandlades bland annat Skogsstyrelsens uppdragsverksamhet.

När det gäller resultatbedömningen för ett enskilt år är det svårt att göra en sådan för skogspolitiken. På grund av de långa ledderna från insatta åtgärder till dess att resultaten kan bedömas bör skogssektorn studeras över längre tidsperioder. Den tidigare skogsvårdsorganisationens utvärdering av skogspolitikens effekter (SUS 2001) visade särskilt på svårigheterna att särskilja effekterna från olika påverkansfaktorer.

Efterfrågan på skogsråvara kan komma att öka. Detta skulle innebära att vikten av en ut hållig markanvändning och produktionsmetoder blir än viktigare.

Statlig rådgivning och tillsyn är redskap för att nå skogspolitikens mål. Rådgivningen är ett mer effektivt medel för att nå skogspolitikens mål än omfattande statliga subventioner som tillämpas i många andra länder. Skogsstyrelsens årliga utvärdering av förnygringsresultat visar att det finns ytterligare behov av insatser i form av rådgivning i produktions- och miljöfrågor samt tillsyn, särskilt av återväxtåtgärder.

Arbetet med biotopskydd och naturvårdsavtal har utvecklats. Skogsägarna är särskilt positiva till verktyget naturvårdsavtal. Naturvårdsavtalen innebär inte ett permanent skydd för marken på samma sätt som biotopskydd eller naturreservat, utan innebär ett avtal som normalt tecknas på 50 år där markägarens nyttjanderätt begränsas under avtalstiden. Statskontorets pågående utredning som bland annat innefattar de olika verktygen för skydd av skogsmark förväntas ge ytterligare information om funktioner av nuvarande verktyg och eventuella behov av förändringar.

Skogsvårdslagen, rådgivning och tillsyn samt biotopskydd och naturvårdsavtal bedöms vara de viktigaste statliga verktygen för att nå de skogspolitiska målen. Insektsövervakning i de stormfällda områdena i södra Sverige är viktigt. Landsbygdsprogrammet 2007 – 2013 och Life+, som medfinansieras med medel från EU, förväntas bidra till att uppnå de skogspolitiska målen och miljö kvalitetsmålet *Levande skogar*.

Den svenska skogspolitiken påverkas i allt större utsträckning av medlemskapet i EU. Flera aktuella EU-förslag inom områden innanför

gemenskapspolitiken berör den svenska skogspolitiken. Det gäller till exempel de så kallade FLEGT-förhandlingarna om skogsvårdslagstiftningens efterlevnad i länder utanför EU och handel med dessa länder. Även implementeringen av EU:s skogsstrategi är av största vikt för den svenska skogspolitiken. Bedömningen är att Sverige fortsatt måste bevaka och agera på framförallt den europeiska arenan men också på den internationella och nordisk nivå.

3.7 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har lämnat revisionsberättelse utan invändning för Skogsstyrelsen, det vill säga Riksrevisionen har bedömt att årsredovisningen för räkenskapsåret 2005 i allt väsentligt är rättvisande.

Riksrevisionens har i rapport *Marklösen – Finns förutsättningar för rätt ersättning?* (RiR 2005:15) granskat hur ett antal statliga myndigheter, däribland Skogsstyrelsen, handlägger marklösenärenden. Skogsstyrelsen får på det hela taget bra omdömen. I enlighet med den tidigare regeringens uppdrag har Skogsstyrelsen per den 30 juni 2006 redovisat vilka insatser som hittills gjorts och vad myndigheten avser att genomföra med anledning av Riksrevisionens rapport. För mer information se avsnitt 4.6 Revisionens iakttagelser under utgiftsområde 22, politikområde Transporter.

3.8 Politikens inriktning

I 1993 års skogspolitiska beslut slogs det fast att skogspolitiken måste ges en långsiktig och ekologisk inriktning. Det framhölls också att det inte är möjligt eller rimligt att med alltför korta intervaller ändra grunderna för skogspolitiken mot bakgrund av det grundläggande kravet på god hushållning och med hänsyn tagen till de långa omloppstider (växttider) som gäller för den svenska skogen. Beslut som fattas i dag och åtgärder som vidtas i vår generation ger resultat först för kommande generationer. Å andra sidan måste nya kunskaper och värderingar få komma till uttryck i den konkreta utformningen och tillämpningen av skogspolitiken.

1993 års skogspolitik ger också skogsägaren frihet och eget ansvar att själv besluta hur de skogspolitiska målen skall nås. Skogsvårdslagstiftningen uttrycker statens minimikrav på skogsbruket. Den kompletteras av miljöbalken som innehåller vissa bestämmelser som skall medverka till att skogspolitikens miljömål tillgodoses. Statligt ekonomiskt stöd till skogsbruket är av begränsad omfattning. I princip lämnas endast sådant stöd till natur- och kultur- miljö- och landsbygdsprogram som har en omfattning som går utöver de krav som ställs i skogsvårdslagstiftningen. Det är viktigt att poängtera att den svenska modellen med en avreglerad skogspolitik utan subventioner är närmast unik såväl i ett europeiskt som globalt perspektiv. Denna princip kännetecknar även de skogsbruksstöd som finns i de svenska strukturfondsprogrammen och miljö- och landsbygdsprogrammet.

Skogspolitiken är ett viktigt politikområde för uppfyllandet av den regionala utvecklingspolitikens mål. Inom politiken utgör de regionala tillväxtprogrammen centrala instrument för det långsiktiga arbetet för en hållbar regional utveckling. Företrädare för skogspolitikområdet skall därför inom ramen för arbetet med de regionala tillväxtprogrammen bidra till att målet för den regionala utvecklingspolitiken uppnås.

Internationellt kommer regeringen att fortsätta verka för ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart skogsbruk. EU:s skogsstrategi som antogs 1998 har utvärderats. EG-kommissionen har inom ramen för skogsstrategin utarbetat ett förslag till en handlingsplan för skog och skogsbruk inom EU. Regeringen kommer att följa detta arbete noga och stödjer framförallt åtgärder som rör informations- och erfarenhetsutbyte samt ökad samordning inom EG-kommissionen men anser att EU:s insatser på skogsområdet även fortsättningsvis bör vara begränsade och att marknadsstörande stöd till skogsproduktion skall motverkas. EU:s fördrag ger inte stöd för en gemensam skogspolitik. För åtgärder inom områden innanför gemenskapspolitiken som berör skog och skogsbruk är det viktigt att subsidiaritetsprincipen respekteras och tillämpas.

3.9 Budgetförslag

3.9.1 41:1 Skogsstyrelsen

Tabell 3.3 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	303 119	Anslags- sparande	10 132
2005	Utfall	303 119	Anslags- sparande	10 132
2006	Anslag	322 985 ¹	Utgifts- prognos	324 136
2007	Förslag	326 014		
2008	Beräknat	331 378 ²		
2009	Beräknat	338 406 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 326 014 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 326 014 tkr i 2007 års prisnivå.

Anslaget disponeras av Skogsstyrelsen. Utgifterna för 2005 motsvarade i stort sett anslagsnivån för budgetåret. Regeringen bedömer att ökade ambitioner inom EU och internationellt om ökat samarbete kring skogsfrågor kommer att ställa höga krav på svenskt deltagande. Det europeiska och internationella arbetet är därför en viktig del av myndighetens arbete.

Anslaget får användas för att medfinansiera kompetensutvecklingsinsatser enligt Rådets förordning (EG) nr 1698/2005 av den 20 september 2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU). Anslaget får användas för upprättande av renbruksplaner.

Avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.4 Offentlighetsrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlighetsrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2005	-	148	126	22
Prognos 2006	-	175	120	55
Budget 2007	-	175	120	55

Tabell 3.5 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2005	1 220 177	1 200 855	19 322
(varav tjänsteexport)	14 194	13 971	233
Prognos 2006	1 400 000	1 400 000	0
(varav tjänsteexport)	17 000	16 600	400
Budget 2007	1 500 000	1 500 000	0
(varav tjänsteexport)	17 000	16 600	400

Utfallet av uppdragsverksamheten för 2005 och prognosen för 2006 är till största delen beroende av de insatser som görs inom arbetsmarknads- politikens ram.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 326 014 000 kronor anvisas under anslaget 41:1 *Skogsstyrelsen* för 2007. För 2008 beräknas anslaget till 331 378 000 kronor och för 2009 till 338 406 000 kronor.

Tabell 3.6 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 41:1 Skogsstyrelsen

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006 ¹	322 985	322 985	322 985
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	3 029	8 393	15 421
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	326 014	331 378	338 406

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.9.2 41:2 Insatser för skogsbruket

Tabell 3.7 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	275 445	Anslags- sparande	122 915
2005	Utfall	275 445	Anslags- sparande	122 915
2006	Anslag	686 873 ¹	Utgifts- prognos	500 937
2007	Förslag	519 873		
2008	Beräknat	369 873		
2009	Beräknat	219 873		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget disponeras av Skogsstyrelsen och täcker kostnaderna för statsbidrag enligt förordningen (1993:555) om statligt stöd till skogsbruket. Anslaget finansierar bidrag till sådant ädellövskogsbruk som regleras särskilt i skogsvårdslagen (1979:429) och vissa natur- och

kulturmiljövårdsåtgärder. Vidare täcker det statens kostnader för biotopskydd, naturvårdsavtal, vägstöd, lagringsstöd och återplanteringsstöd. Anslaget får dessutom finansiera vissa administrationskostnader hos Skogsstyrelsen.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

I hanteringen av vissa bidrag och ersättningar till skogsägare behöver ekonomiska förpliktelser kunna ingås som medför utgifter under kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att för anslaget 41:2 *Insatser för skogsbruk* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare ingångna förpliktelser medför framtida behov av anslag om högst 27 400 000 kronor under 2008.

Tabell 3.8 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009–
Ingående åtaganden	30 672	23 342	23 342	27 342	
Nya åtaganden	158 350	155 000	25 000		
Infriade åtaganden	- 165 680	- 155 000	- 21 000	- 27 342	
Utestående åtaganden	23 342	23 342	27 342		
Erhållet/förslaget bemyndigande	0	32 800	27 400		

Regeringens överväganden

Efter stormen i södra Sverige i januari 2005 riskerade stora mängder stormfällda träd att förstöras. Om stora mängder stormfällt timmer blir kvar i skogen finns det risk för skador på stående skog genom angrepp av skadeinsekter som kan föröka sig i de stormfällda träden. Den tidigare regeringen har i den ekonomiska vårpropositionen 2004/05:100 avsatt medel till merkostnader för lagring samt stöd för skogsbilvägar och andra enskilda vägar m.m. Lagringsstödet är till för iordningställande av nya lagringsplatser, bevattnings- och reningsanläggningar, personalkostnader inklusive utbildning och kostnader för mätning av timret. Anslaget ökades därför med 100 000 000 kronor 2005 och med 250 000 000 kronor för 2006. För 2007 föreslår regeringen att anslaget ökas med 150 000 000 kronor för stöd till lagring.

I de stormdrabbade områdena finns enligt Skogsstyrelsens beräkningar 180 000 hektar stormfällda områden varav cirka 140 000 hektar är den skogsareal som måste återplanteras eller självföryngras efter stormen. Den tidigare regeringen bedömde att det fanns ett stort behov av stöd för återplantering av de stormdrabbade

områdena och har därför infört ett stöd för återbeskogning. Anslaget ökades därför med 150 000 000 kronor för 2006. För 2007 föreslår regeringen att anslaget ökas med 150 000 000 kronor. Regeringen anser att anslaget bör ökas även 2008 med samma belopp.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 519 873 000 kronor anvisas under anslaget 41:2 *Insatser för skogsbruket* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till 369 873 000 kronor respektive 219 873 000 kronor.

Tabell 3.9 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 41:2 Insatser för skogsbruket

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	686 873	686 873	686 873
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-167 000	-317 000	-467 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	519 873	369 873	219 873

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.9.3 41:3 Internationellt skogssamarbete

Tabell 3.10 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2005	Utfall	1 081		1 076
2006	Anslag	1 397 ¹	Utgifts- prognos	1 080
2007	Förslag	1 397		
2008	Beräknat	1 397		
2009	Beräknat	1 397		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

De utgifter som belastar anslaget är bland annat alleuropeiskt skogssamarbete, närområdes-samarbete i skogsfrågor inom Östersjöregionen samt nordiskt samarbete. FN:s skogssamarbete i form av främst FN:s skogsforum, skogens roll i klimatkonventionen och FAO belastar också anslaget.

Under 2007 kommer också det utvecklade närområdessamarbetet inom ramen för bland annat Baltic 21 samt bilaterala kontakter med nya stora skogs länder inom EU samt Ryssland att kräva resurser.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 1 397 000 kronor anvisas under anslaget 41:3 *Internationellt skogssamarbete* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till oförändrad nivå.

3.9.4 41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning

Tabell 3.11 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2005	Utfall	290		10 580
2006	Anslag	5 964 ¹	Utgifts- prognos	11 492
2007	Förslag	10 056		
2008	Beräknat	5 964		
2009	Beräknat	5 964		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget disponeras av Skogsstyrelsen och används i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2152/2003 av den 17 november 2003 om övervakning av skogar och miljösamspel i gemenskapen. Den nationella delen av finansiering för denna verksamhet sker över anslaget 41:1 *Skogsstyrelsen*.

Regeringens överväganden

Från anslaget utbetalas stöd motsvarande EG:s finansiering av projekt från skogsskadeövervakning. Anslaget belastas när EG-kommissionen har utbetalat sin del. En för Kommissionen ny förordning och nya administrativa regler har orsakat stor eftersläpning av dess utbetalning. Tidigare indrag av anslags-sparande innebär att det för 2007 inte finns tillräckligt med medel på anslaget. Regeringen föreslår därför att anslaget ökar med 4 092 000 kronor 2007.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 10 056 000 kronor anvisas under anslaget 41:4 *Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till 5 964 000 kronor per år.

Tabell 3.12 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	5 964	5 964	5 964
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	4 092	-	-
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	10 056	5 964	5 964

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4 Djurpolitik

4.1 Omfattning

Politikområdet omfattar verksamhet som avser djur som människan håller eller på annat sätt har tagit ansvar för samt den del av faunavården som avser viltvård.

Verksamhet vid Statens jordbruksverk med distriktsveterinärorganisationen, Statens veterinärmedicinska anstalt, Djurskyddsmyndigheten, Veterinära ansvarsnämnden, Naturvårdsverket, Sametinget och länsstyrelserna ingår i politikområdet.

Inom politikområdet Djurpolitik är Jordbruksverkets och Statens veterinärmedicinska anstalts (SVA) uppgift att uppnå och vidmakthålla god djur- och folkhälsa. Jordbruksverket disponerar medel för att genomföra program för att säkra djurhälsan, inklusive åtgärder för att säkra foderkvaliteten. Medel avsätts också till beredskap mot, samt förebyggande och bekämpande av, smittsamma djursjukdomar och till obduktioner. Slutligen avsätts medel till olika övervaknings- och bekämpningsprogram för ett flertal djurslag.

Jordbruksverkets veterinära fältverksamhet upprätthålls genom de statliga distriktsveterinärerna. Distriktsveterinärorganisationen finns etablerad på mer än 90 platser spridda över landet.

SVA är veterinärmedicinskt expert- och serviceorgan för myndigheter och enskilda. Arbetet bedrivs genom förebyggande, diagnostiserande och bekämpande av infektionssjukdomar hos husdjur. Vidare bidrar SVA:s forsknings- och utvecklingsarbete till ökade kunskaper om bl.a. smittsamma djursjukdomar. SVA är europeiskt referenslaboratorium för campylobacter och har av Världorganisationen för

djurhälsa (OIE) utsetts till bl.a. "Collaborating Centre" för tillämpning av PCR-diagnostik vid virussjukdomar inom veterinärmedicinen. SVA ansvarar även för Zoonosentrum i Sverige.

Djurskyddsmyndigheten har varit den centrala förvaltningsmyndigheten avseende djurskydd enligt djurskyddslagen. Till myndighetens uppgifter har även hört att genom information öka kunskapen om djurskyddslagstiftningen.

Länsstyrelserna utövar bl.a. tillsyn över veterinär verksamhet och har även visst ansvar för djurskydd, smittskydd och livsmedelssäkerhet inom länet. Vid Veterinära ansvarsnämnden prövas anmälningar som har gjorts mot veterinärer i deras yrkesutövning.

Sametingets och Naturvårdsverkets uppgifter inom djurpolitiken är bl.a. att lämna bidrag till åtgärder för att förebygga skada av vilt. Naturvårdsverket finansierar delar av den verksamhet inom SVA som rör analys av utvecklingen av sjukdomstillstånd hos vilda djurpopulationer.

Internationellt bedrivs arbetet särskilt inom ramen för EU, det nordiska samarbetet, Europarådet, OIE och FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations). Myndigheterna inom politikområdet bidrar aktivt med att lämna underlag för detta.

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2005	Budget 2006 ¹	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009
<i>Anslag inom utgiftsområde 23</i>						
42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt	96,7	104,9	102,7	102,1	103,8	106,0
42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	94,1	96,8	95,1	97,8	99,1	101,2
42:3 Djurhälsovård	14,7	14,7	14,5	14,7	14,7	14,7
42:4 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	132,1	174,3	175,1	124,3	124,3	124,3
42:5 Ersättningar för viltskador m.m.	86,9	91,0	91,0	91,0	91,0	91,0
42:6 Djurskyddsmyndigheten	86,4	92,3	93,2	46,1	0,0	0,0
2003 23 42:4 Centrala försöksdjursnämnden	-0,3	-	-	-	-	-
Totalt för utgiftsområde 23	510,7	574,1	571,5	476,0	432,9	437,2
Totalt för politikområde Djurpolitik	510,7	574,1	571,5	476,0	432,9	437,2

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FIU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

4.3 Mål

Målet för politikområdet är ett gott djurskydd och ett gott hälsotillstånd bland djur i människans tjänst och att viltstammarna förvaltas på ett sådant sätt att oacceptabla skador på människor och egendom inte uppstår.

Ovanstående mål är beslutade av riksdagen (prop. 2005/06:1, bet. 2005/06: MJU2, rskr. 2005/06:108). Resultatbeskrivningen i det följande görs i förhållande till dessa mål. I den mån regeringen bedömer att indelning i politikområden eller mål för dessa bör ändras återkommer regeringen vid ett senare tillfälle.

4.4 Insatser

4.4.1 Insatser inom politikområdet

Djurhälsa och folkhälsa

År 2005 presenterade den europeiska kommissionen ett förslag (KOM (2005) 171 slutlig) till ett nytt direktiv om bekämpning av fågelinfluensa samt förslag till ändringar i rådets beslut om utgifter inom veterinärområdet. Förslagen antogs på jordbruks- och fiskerådet i december samma år. Direktivet innehåller bestämmelser om hur medlemsstaterna skall agera vid utbrott av fågelinfluensa hos fjäderfä samt krav på övervakning för att upptäcka fall av

fågelinfluensa hos vilda fåglar. Syftet med åtgärderna är att så snabbt som möjligt utrota smittämnet, bl.a. genom att djuren i drabbade besättningar avlivas och destrueras, anläggningen desinficeras osv. En nyhet är att åtgärder skall vidtas även när milda virusformer (mild fågelinfluensa) påvisas hos fjäderfä, detta med avsikten att motverka utvecklingen av aggressiv fågelinfluensa. I samband med beslutet om det nya fågelinflensadirektivet beslutades att medlemsstaternas bekämpningsåtgärder gällande fjäderfä kommer att ersättas från unionen även vid mild fågelinfluensa.

Mot bakgrund av de senaste årens förbättrade BSE-situation ("galna ko-sjukan") inom EU presenterade kommissionen under 2005 en strategiplan för hur bekämpningen av TSE-sjukdomar (där bl.a. BSE ingår) fortsättningsvis skall genomföras. I denna process skall hänsyn även tas till andra hot mot djur- och folkhälsan som har dykt upp på senare år, t.ex. sjukdomar såsom nya varianter av fågelinfluensa och EHEC. Eventuella lättnader i regelverket skall vara vetenskapligt grundade och utan risk för konsumenterna samt bör vara riskbaserade. Hösten 2006 beslutades om vissa ändringar av den s.k. TSE-förordningen (förordning (EG) nr 999/2001) innebärande bl.a. en ny princip för indelning av länder i riskklasser i överensstämmelse med de principer man enats om inom OIE.

Kommissionen lade under hösten 2005 fram ett förslag (KOM (2005) 362 slutlig) till revision

av gällande bestämmelser om övervakning och bekämpande av vissa sjukdomar hos odlade vattenlevande djur. Syftet är att förbättra de gällande djurhälsobestämmelserna för handeln med vattenbruksprodukter för att därigenom öka konkurrenskraften för vattenbruket i EU. I rådets behandling av kommissionens förslag har Sverige framför allt arbetat för att behålla sitt goda hälsoläge bland vattendjur samt för att det slutliga direktivet inte skall ha en negativ påverkan på de tilläggsгарantier för vissa fisksjukdomar som Sverige beviljats sedan 2004.

EU har nu, efter flera års arbete, ett modernt regelverk för foder- och livsmedelssäkerhet, foder- och livsmedelshygien, skydd mot skadegörare samt offentlig kontroll över regelverken inom områdena foder, livsmedel, djurhälsa och djurskydd (Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 882/2004, (EG) nr 852/2004, (EG) nr 853/2004, (EG) nr 854/2004) och (EG) nr 183/2005 samt rådets direktiv 2000/29/EG). Regelverket ger en bra grund för att upprätthålla ett gott djurhälso- och djurskyddsläge. Den svenska lagstiftningen har bearbetats för att ta hänsyn till dessa förordningar genom den tidigare regeringens proposition om anpassningar till nya EG-bestämmelser om livsmedel, foder, djurhälsa, djurskydd och växtskydd m.m. (prop. 2005/06:128) som antogs av riksdagen den 2 juni 2006 (bet. 2005/06:MJU 23, rskr. 2005/06:357). I och med detta har bl.a. en ny lag om foder och animaliska biprodukter och en ny livsmedelslag antagits. Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2006.

Sverige är ledande i Europa när det gäller kunskap om smittvägar för campylobacter i slaktkycklingsbesättningar. Det svenska campylobacterprogrammet som drivs av Jordbruksverket, SVA och näringen tillsammans har som mål att identifiera smittvägar och därigenom minska smittan i slaktkycklingsbesättningar. SVA har efter en omfattande ansökningsprocess utsetts till centralt referenslaboratorium för campylobacter inom EU.

Sverige har bidragit till att kommissionen i juni 2005 beslutade om obligatorisk salmonella-provtagning av köttberedningar i hela EU. Hittas salmonella får köttberedningen inte exporteras till andra länder utan endast säljas på den inhemska marknaden.

De förhandlingar som inleddes 2003 om ett veterinärt avtal mellan EU och Ryssland för att underlätta handeln med levande djur samt varor

och livsmedel med animaliskt ursprung pågår fortfarande. Parterna enades om utformningen av intyg som fr.o.m. den 1 januari 2005 har använts av samtliga medlemsländer vid export till Ryssland.

Ett datorbaserat beslutsstödssystem för att stödja arbetet vid utbrott av smittsamma djursjukdomar har utvecklats och slutförts av Jordbruksverket under 2006. Flera övningar har genomförts, även i samarbete med andra nordiska länder.

SVA har ständig jourberedskap och möjlighet att med kort varsel påbörja analysarbete gällande ett stort antal djursjukdomar. Distriktsveterinärorganisationen svarar för basorganisationen i fält för att förebygga smittsamma djursjukdomar, samt upprätthåller beredskap för åtgärder vid eventuella utbrott. Vidare har organisationen ansvar för att djurägare dygnet runt har tillgång till djursjukvård.

Den tidigare regeringen förordnande den 6 september 2006 en särskild utredare för Utredningen (dnr Jo2005:04) om veterinär fältverksamhet och viss veterinär myndighetsutövning. Utredaren skall analysera nuvarande organisation och alternativa organisatoriska lösningar av den veterinära fältverksamheten, av den myndighetsutövning som utförs av praktiserande veterinärer och av tillsynen över veterinär yrkesutövning. Utredningen skall vara klar senast den 1 april 2007.

Husdjursgenetiska resurser

Den tidigare regeringen lade i januari 2005 fram en skrivelse till riksdagen om husdjursgenetiska resurser. I det förslag till nytt landsbygdsprogram för perioden 2007–2013 som den tidigare regeringen överlämnat till den europeiska kommissionen kan bl.a. nämnas ersättning för bevarande av utrotningshotade husdjursraser.

Under 2005 har Sverige deltagit aktivt i det nordiska samarbetet inom Nordiska genbanken för husdjur samt i arbetet med husdjursgenetiska frågor inom FAO.

Djurskydd

Den tidigare regeringens proposition om etisk prövning av djurförsök m.m. (prop. 2004/05:177) antogs av riksdagen den 17

november 2005 (bet. 2005/06:MJU5, rskr. 2005/06:31). Lagändringarna trädde i kraft den 1 april 2006 och syftar till att förtydliga och strama upp regelverket om djurförsök. Den 23 mars 2006 beslutades om en ändring av 49 a § djurskyddsförordningen som innebär att det anges vilka paragrafer i förordningen som under vissa förutsättningar får frångås vid djurförsök. Beslutet har även inneburit att de djurförsöksetiska nämnderna skall rapportera beslut om undantag från vissa av paragraferna till Djurskyddsmyndigheten.

Betänkandet "Behörighet och ansvar inom djurens hälso- och sjukvård" (SOU 2005:98) överlämnades i november 2005. Utredaren föreslår en ny lag om yrkesverksamhet inom området för djurens hälso- och sjukvård. Betänkandet har remissbehandlats.

Behovet av tjänstehundar i Sverige analyseras i utredningsbetänkandet "Hundgöra – att göra hundar som gör nytta" (SOU 2005:75) som överlämnades i september 2005. Betänkandet har remissbehandlats.

I januari 2006 presenterade den europeiska kommissionen en handlingsplan om djurskydd och djurens välfärd 2006–2010 för EU:s jordbruksministrar. Dokumentet är en handlingsplan som beskriver hur kommissionen avser att arbeta med djurskyddsfrågorna under 2006–2010.

En multilateral konsultation inom ramen för den Europeiska konventionen om skydd av ryggradsdjur som används till försök och annat vetenskapligt ändamål hölls i juni 2006. Vid denna beslutades om ändringar i rekommendationerna för hållande och skötsel av försöksdjur.

I maj 2005 antog OIE för första gången internationella rekommendationer rörande djurskydd, vilket på lång sikt kan innebära att det inom ramen för WTO:s regelverk kan bli tillåtet att ställa krav på regler för djurhållning vid internationell handel med djur och produkter av djur.

Viltvård

Den som jagar är skyldig att betala en viltvårdsavgift på för närvarande 200 kronor per år till Viltvårdsfonden. Ungdomar under 18 år som inte har tillstånd att inneha skjutvapen för jaktändamål behöver dock inte längre erlägga viltvårdsavgift. Medlen i Viltvårdsfonden används för att främja viltvården och andra liknande

ändamål som är förenliga med syftet med jaktlagen. Fonden finansierar bl.a. viltforskning, bidrag till olika naturvårdsorganisationer samt medel till jägarorganisationernas arbete med jakt- och viltvård. För 2006 har, utöver för årligen återkommande ändamål, Naturvårdsverket beviljats 1 miljon kronor för rovdjursinformation och 3 miljoner kronor att fördela till naturvårdande organisationer för angelägna projekt inom viltvården.

Svenska Jägareförbundets uppdrag att leda delar av jakten och viltvården i Sverige preciseras 2005. I det s.k. allmänna uppdraget ingår att tillhandahålla objektiv och lättillgänglig sakkunskap om vilt (undantaget stora rovdjur), jakt- och viltvårdsfrågor samt viss information om viltforskning. Ett tillägg i uppdraget 2006 fastslår att förbundet särskilt skall prioritera arbetet med en högre jaktsäkerhet och ett minskat antal skadeskjutningar.

Riksdagen beslutade 1987 att vildsvinen skall anses som en del av den svenska faunan. Antalet vildsvin har sedan dess ökat dramatiskt. Stammen bedöms i dag uppgå till ca 50 000 djur och den årliga avskjutningen ligger på omkring 20 000 vildsvin. Vildsvin orsakar bl.a. skador på jordbruksgrödor och annat markutnyttjande. För att skapa en långsiktigt hållbar förvaltning av vildsvinen har Naturvårdsverket getts i uppdrag av den tidigare regeringen att göra en översyn av vildsvinsförvaltningen.

Under våren 2006 har 28 § jaktförordningen (1987:905) ändrats så att det är tillåtet att döda rovdjur inom inhägnat område avsett för tamdjursskötsel om det finns skäl原因 att befara att rovdjuret där angriper tamdjuren.

Från och med andra halvåret 2006 har den tidigare regeringen ställt medel till förfogande för rovdjursakutgrupper i Dalarnas och Värmlands län. Rovdjursakutgruppernas uppgift är bl.a. att vidta åtgärder för att minimera skadeverkningar vid förekomst av stora rovdjur, verkställa beslut om skyddsjakt eller bortdrivande av rovdjur samt tillhandahålla information.

4.4.2 Insatser utanför politikområdet

Samverkan om krisberedskap är god på djurhälsoområdet. SVA, Jordbruksverket, Livsmedelsverket och Djurskyddsmyndigheten har gemensamt formulerat mål om risk- och krishantering, vilka har lämnats till Krisberedskaps-

myndigheten (KBM). KBM stödjer Jordbruksverkets och SVA:s beredskapsverksamhet.

Kommunerna ansvarar i dag för den operativa djurskyddstillsynen. Uppdragsgivarna, dvs. i första hand djurägarna, finansierar till ca 80 procent Distriktsveterinärorganisationen som i övrigt finansieras av anslag över statsbudgeten. Olika producentorganisationer finansierar en betydande del av de svenska kontroll- och bekämpningsprogrammen. Läkemedelsindustrin ger vissa bidrag till forskning om alternativ till djurförsök.

4.5 Resultatredovisning

4.5.1 Mål och indikatorer

Mål

Målet för politikområdet är ett gott djurskydd och ett gott hälsotillstånd bland djur i människans tjänst och att viltstammarna förvaltas på ett sådant sätt att oacceptabla skador på människor och egendom inte uppstår.

Indikatorer

Den tidigare regeringen har valt att redovisa sju indikatorer för en bedömning av måluppfyllelsen inom politikområdet. För en bedömning av djurhälsan används följande indikatorer; indikator 1 andel hälsokontrollerade slaktsvin, indikator 2 andel registrerade sjukdomsanmärkningar på svin vid slakt, indikator 3 andel registrerade fall av juverinflammation hos mjölkkor, indikator 4 antibiotikaresistens i djurhållning samt indikator 5 antal utbrott av salmonella och övriga smittsamma djursjukdomar (epizootier). För en bedömning av situationen på djurskyddsområdet används följande indikatorer; indikator 6 försöksdjursanvändningen och indikator 7 andel kommuner med tillsynsplan.

4.5.2 Resultat

Djurhälsa och folkhälsa

Utifrån de indikatorer som tidigare redovisats konstateras att djurhälsoläget i Sverige i allmänhet är gott, dock finns det några oroande tendenser. Av slaktsvinen är 90 procent hälsokontrollerade, vilket är en oförändrat hög nivå. Andel sjukdomsanmärkningar hos svin vid slakt under 2005 har dock ökat marginellt jämfört med 2004 och uppgår till 22 procent. Andel juverinflammationer låg på samma nivå som föregående år (18,5 procent) för svensk låglandsboskap (SLB) medan den har ökat något, till 16,2 procent 2004/05 för svensk röd och vit boskap (SRB).

Smittläget gällande zoonoser och epizootier är generellt fortsatt gott. Under de senaste åren har djur i Sverige endast drabbats av enstaka fall av s.k. epizootier, smittsamma sjukdomar som kan ge upphov till epidemier bland djur. Under 2005 rapporterades åtta sådana utbrott, vilket är i nivå med situationen under föregående år då sju utbrott skedde.

Under våren 2006 drabbades Sverige av sitt första bekräftade fall av BSE bland nötkreatur. Detta bedöms dock vara ett enstaka fall utan spridningseffekt men som en följd av detta fall har Sveriges BSE-klassificering ändrats med utökad provtagning som följd.

Aggressiv fågelinfluensa konstaterades hos vilda fåglar i främst sydöstra Sverige under februari-maj 2006. Jordbruksverkets beredskapsplan för att hindra smitta till tamfjäderfäbesättningar sattes i verket och allmänheten hölls löpande informerad.

Antalet djurbesättningar som har isolerats på grund av salmonellautbrott under 2005 uppgick till 18, varav 13 var nötkreatursbesättningar. Det totala antalet drabbade besättningar ligger på samma nivå som de senaste fem åren, med undantag för 2003 då 51 gårdar spärrades av i samband med ett större utbrott som hade sitt ursprung i en foderfabrik. Ytterligare ett större utbrott med koppling till en foderfabrik inträffade under våren 2006. På grund av detta utbrott spärrades 29 svingårdar.

En oroande utveckling är att antalet svinbesättningar, som drabbats av PMWS (Postweaning Multisystemic Wasting Syndrome), uppgick till 24 fall 2005, vilket är en ökning från

15 fall 2004. Sjukdomen konstaterades för första gången i Sverige 2003 då ett fall upptäcktes.

Antibiotikaresistensläget i den svenska djurhållningen bedöms vara tillfredsställande och en förhållandevis låg frekvens av resistenta bakterier påträffas. De försålda kvantiteterna antibiotika till djur ligger på en stabilt låg nivå. Det finns dock oroande tecken gällande ökande antibiotikaresistens. Bland annat noteras en ökning av andelen resistenta tarmbakterier hos nötkreatur. Dessutom har andelen vancomycinresistenta tarmbakterier hos slaktkyckling ökat kraftigt, från mindre än 1 procent 2000 till 41 procent 2005. Denna ökning är svår att förklara eftersom den typ av antibiotika som leder till denna resistens inte har använts i svensk djurhållning under de senaste 20 åren. Bakterien orsakar inte sjukdom hos kyckling men kan leda till infektioner hos människor varför detta är en oroande utveckling.

Jordbruksverket och SVA deltar aktivt i internationellt samarbete. SVA deltar i olika internationella nätverk som ger bra överblick över olika länders arbete och därmed kan dubbelarbete undvikas. Internationellt kan konstateras att utvecklingen av antibiotikaresistens samt det internationella smittläget är oroande. Vissa sjukdomar som är utrotade eller aldrig konstaterade i Sverige är relativt vanliga i många länder inom det utvidgade EU.

Djurskydd

Försöksdjursanvändningen (exklusive fisk i provfiske) i Sverige, en indikator för djurskydd, visar att användningen av försöksdjur har ökat jämfört med 2004. Försök som bidragit till uppgången är bl.a. beteendeförsök rörande hönsfåglar och en storskalig utfodringsstudie avseende utplantering av fisk. Bland de traditionella försöksdjuren märks en ökning av användningen av möss.

En annan indikator för djurskydd, andel kommuner med tillsynsplan, visar på förbättrade förhållanden. År 2005 hade 88 procent av landets kommuner en tillsynsplan för djurskyddsarbetet, vilket kan jämföras med 81 procent 2004.

Antalet årsarbetskrafter som avsätts för djurskyddstillsynen på lokal nivå ökade med ca 6 procent jämfört med 2004. Ökningen beror på förändringar i 16 § djurskyddslagen om kravet på tillstånd, vilket har medfört att kommunerna

satsat stora resurser på tillståndsprövningar av djuranläggningar. I övrigt har frekvensen av djurskyddskontrollerna inte ökat. Kommunernas handläggning av ärenden varierar stort i landet.

Antalet inspekterade djurskyddstillsynsobjekt utan anmärkning i förhållande till antalet inspekterade objekt var 44 procent under 2005, vilket utgör en viss ökning i förhållande till tidigare år (40 procent 2004) och kan vara ett uttryck för en allmän förbättring av djurskyddet i landet. Kommunernas handläggning av tillståndsprövningar, anmälningar till länsstyrelsen om omhändertagande av djur samt djurförbud har dock ökat markant det senaste året.

Redovisningen från landets länsstyrelser visar att de personella resurserna inom djurskyddsområdet fortsätter att minska och uppgick 2005 till endast 18 årsarbetskrafter för landet totalt, vilket är en minskning med 18 procent jämfört med 2004 och mer än en halvering jämfört med 2002. De begränsade resurserna medför att besök hos kommuner och övrig tillsynsvägledning inte har kunnat bedrivas i nödvändig utsträckning. Handläggning av djurskyddsärenden av allvarigare karaktär prioriteras hos länsstyrelserna som har beslutat om fler djurförbud och omhändertagande av djur än föregående år. Endast sex länsstyrelser har utfört besök hos kommuner i den omfattning som rekommenderas i de allmänna råden om tillsyn.

Den djurförsöksetiska prövningen har förstärkts genom de lagändringar som trädde i kraft den 1 april 2006 och genom att personal har anställts med huvuduppgift att bidra med råd och stöd till nämnderna. Under 2005 inkom ca 1 700 ansökningar om etiskt godkännande, vilket motsvarar nivån under tidigare år. Under 2005 har Djurskyddsmyndigheten stött utvecklingen av alternativa metoder till djurförsök genom att fördela medel till ett trettiotal projekt.

Av de ca 6 miljoner höns som finns i Sverige hölls 38 500 i olagliga burar utan rede, sittpinne och sandbad i år. Detta är en kraftig minskning sedan juni 2005 då antalet var 392 000 i sådana burar. Djurskyddsmyndigheten beräknar att de olagliga burarna kommer att vara borta till årsskiftet 2006/07.

Arbete med skydd av nötkreatur har inletts och pågår nu inom Europarådet.

Handlingsplanen för EU om djurskydd och djurens välfärd för 2006–2010 är en tydlig markering från kommissionens sida om att detta är

en viktig fråga för EU och att man avser fortsätta arbetet med att förbättra djurskyddet i gemenskapen. Kommissionen pekar också på det nödvändiga i att EU arbetar på den globala arenan i dessa frågor.

Viltvård

De stora rovdjuren har ännu en ojämn förekomst i landet även om förändringar har skett under senare år. Enstaka djur, undantaget järv, kan numera påträffas i hela landet. Arternas huvudsakliga reproduktionsområden förändras dock i betydligt långsammare takt.

Inventeringar visar att antalet lodjursföryngringar var något fler 2005 än 2004. Däremot skedde under 2005 en minskning av antalet järvföryngringar. Den femåriga trenden av ett ökande antal järvföryngringar har därmed brutits. Vargarna har ökat något i antal under det senaste året och den utvecklingen förväntas fortsätta kommande år. Inavel och illegal jakt påverkar dock tillväxten i stammen, vilket resulterar i en långsammare tillväxt än vad som annars kunde förväntas. År 2005 fastställdes 13 föryngringar av varg och det beräknades finnas 130 vargar i Sverige. Antalet häckande kungsörnar bedöms vara färre vid utgången av 2005 än föregående år.

Övrigt

Den tidigare regeringen har under 2006 följt upp sin skrivelse till riksdagen (2003/04:54 Handlingsplan för åtgärder inom hästsektorn) genom att 2006 avsätta 15 miljoner kronor för åtgärder inom hästområdet. Sex miljoner kronor används för att främja ett livskraftigt hästföretagande (Statens jordbruksverk), två miljoner kronor sätts på verksamhet som främjar utvecklingen av säkerhetsfrågor inom hästhållningen (Konsumentverket) och sju miljoner kronor avser forskning inom området. Inom Jordbruksverket används medlen för analys av hästnäringens utvecklingspotential, insatser som stödjer utveckling av hästföretag och ridskoleverksamhet samt utbildning och kompetensutveckling bland hästföretagare. Konsumentverket arbetar genom lokala projekt för att förbättra säkerheten på hästgårdar och ridskolor. En ny vägledning till systematiskt säkerhetsarbete för konsument-

tjänster håller på att tas fram. Konsumentverket deltar även i ett projekt inom Lantbrukarnas Riksförbund riktat till hästturismföretagare. Vad gäller forskningen är ett forskningsprogram på hästområdet under beredning i Stiftelsen svensk hästforskning i vilken Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) är representerat. För hästforskning finns dessutom sedan 2002 ett ramprogram för hästforskning "Hästen – för arbete, sport och fritid" inom ramen för samordningsprojektet Hippocampus (centrumbildning mellan SLU och SVA). Programmet beräknas pågå till 2010 och finansieras av parternas basresurser.

4.5.3 Analys och slutsatser

Sammanfattningsvis konstaterar regeringen att resultaten inom djurpolitiken visar att utvecklingen i sektorn generellt sett kan betecknas som tillfredsställande.

Ett antal händelser under våren 2006 är dock oroande. Det gäller särskilt förekomsten av fågelinfluensa och salmonella. Läget är dock för närvarande stabilt och det är glädjande att den beredskapsorganisation som byggts upp just för situationer liknande den som varit har visat sig fungera. Även utvecklingen av vissa antibiotikaresistenta bakterier är oroande.

Det nya regelverket om offentlig kontroll av efterlevnaden av bestämmelserna om djurhälsa, djurskydd, foder och livsmedel m.m. förväntas utgöra ett kraftfullt redskap för att se till att den nya hygienlagstiftningen efterlevs. Att kontrollerna fungerar väl och tydligt dokumenterar det goda läget, är en garanti gentemot handelspartners inom såväl som utom EU för att det som marknadsförs som svenska mervärden upprätthålls.

Den redovisade rapporteringen om djurskyddstillsynen visar generellt att arbetet med djurskyddet har utvecklats tillfredsställande, men skulle behöva utvecklas mer i en del kommuner.

Internationellt är djurhälso läget mindre tillfredsställande, särskilt vad gäller fågelinfluensa. Globalt sett skapar antibiotikaresistens stora hälso problem när tidigare behandlingsbara sjukdomar nu är mycket svårbehandlade. Det finns en trend med ökande antibiotikaresistens även inom svensk animalieproduktion.

Regeringen har som ambition att fortsätta arbeta aktivt i EU och internationella fora för att

bidra till en positiv utveckling avseende djurskydd och djur- och folkhälsa.

I jämförelse med föregående år och de mål som riksdagen satt upp för de stora rovdjuren konstateras en positiv utveckling avseende arterna björn, lo och varg. Däremot har antalet järvföryngringar och antalet häckande kungsörnspår minskat.

Satt i relation till de mål som riksdagen beslutade för rovdjursstammarna 2001 är det endast björnen som har uppnått för arten avsedd minimivå.

Regeringen drar slutsatsen att målpuppfyllelsen med de medel som har avsatts nationellt för djurpolitiken är god. Den internationella utvecklingen är mindre positiv och bör följas noggrant.

4.6 Revisionens iakttagelser

Årsredovisningarna för Djurskyddsmyndigheten och Statens jordbruksverk har av Riksrevisionen bedömts vara i allt väsentligt rättvisande.

Riksrevisionen har lämnat en invändning i revisionsberättelsen för Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA). Riksrevisionen anser att SVA:s interna styrning och kontroll uppvisar väsentliga brister på sådant sätt att myndigheten inte uppfyller kraven enligt sin instruktion och därmed verksförordningens 7 § punkt 6. SVA har inkommit till den tidigare regeringen med en redogörelse över åtgärder för att komma till rätta med problemen. Åtgärderna innefattar bl.a. förbättrade system för avgiftsberäkning och redovisning samt utbildning av berörda befattningshavare. Regeringen avser att följa upp myndighetens åtgärder.

4.7 Politikens inriktning

Regeringen arbetar för att skapa förutsättningar så att det goda djurhälso tillståndet och det goda djurskyddet i Sverige upprätthålls.

Grundtanken i den svenska djurpolitiken är att lägga stor vikt vid förebyggande åtgärder och kontrollprogram. Den svenska modellen bygger på aktiva producenter som samarbetar med myndigheterna i denna strävan.

Den nya EG-lagstiftningen om fågelinfluensa är ett verksamt redskap för att förebygga att

smittan sprider sig inom unionen. Inom Sverige är det viktigt att de operativa myndigheter som hanterar fågelinfluensa har en fortsatt god kunskap och beredskap för att kunna vidta adekvata åtgärder vid utbrott. Den nya EG-lagstiftningen om djurskydd, djurhälsa, foder och livsmedel innebär i många stycken nya principer och arbetssätt för de olika kontrollmyndigheterna. Myndigheterna skall utarbeta kontrollvägledningar som vilar på de nya gemenskapsprinciperna, utbilda personal vid de lokala kontrollmyndigheterna samt ge stöd och råd till företag, kommuner och länsstyrelser.

Regeringen anser att arbetet mot ökad antibiotikaresistens bland djur är mycket viktigt då en ökande antibiotikaresistens på sikt är ett hot mot såväl djur- som folkhälsan.

Utredningsdirektivet Veterinär fältverksamhet och viss veterinär myndighetsutövning (dir. 2005:71) skall ses över.

Regeringen föreslår flera åtgärder för att effektivisera den statliga administrationen och avser att föreslå nedläggningar eller sammanslagningar av vissa myndigheter för att arbetet skall bedrivas mer kostnadseffektivt. Som ett led i denna process avvecklas Djurskyddsmyndigheten fr.o.m. den 1 juli 2007. För att målet ett gott djurskydd skall kunna uppfyllas med bibehållen hög kvalitet kommer vid avvecklingen verksamhetsområdet djurskydd att inordnas under Jordbruksverket. En extern snabbanalys kommer att göras för att se över formen för överflyttning till Jordbruksverket. Regeringen avser därefter att återkomma till riksdagen avseende nödvändiga lagändringar m.m.

Utredningsdirektivet Överklagande av de djurförsöksetiska nämndernas beslut (dir. 2006:32) skall ses över i ljuset av avvecklingen av Djurskyddsmyndigheten.

Regeringen avser att fortsätta att arbeta aktivt inom EU och internationellt avseende djurskydd samt djur- och folkhälsa. EU-arbetet är fortsatt av särskilt stor betydelse mot bakgrund av att en stor del av lagstiftningen beslutas inom EU. Den europeiska kommissionen överväger att inom ramen för sin handlingsplan om djurskydd och djurens välfärd 2006–2010 inrätta ett europeiskt centrum eller laboratorium för djurskydd och djurs välbefinnande. Även i nordiskt samarbete, i arbete inom Europarådet och inom OIE kommer Sverige att bidra aktivt.

Viltvården syftar till att förvalta de viltarter som tillhör landets viltbestånd och de fågelarter

som tillfälligt förekommer naturligt i landet. Risken för viltskador skall motverkas genom jakt och skadeförebyggande åtgärder.

För den svenska älgförvaltningen är målet en livskraftig älgstam av hög kvalitet där stammen är i långsiktig balans med betesresurserna. Älgstammens storlek skall genom lämplig avskjutning vara anpassad till betestillgången, de areella näringarna och trafiksäkerheten. En enkel, rätts-säker och kostnadseffektiv administration skall eftersträvas. En utredare har tillsatts för att analysera den nuvarande älgförvaltningen (dir. 2005:142). Uppdraget skall redovisas senast den 30 december 2006.

Förslag på hur den s.k. dubbelregistreringen av jakträtt skall kunna hanteras finns i Jakt- och fiskerättsutredningens slutbetänkande Jakt och fiske i samverkan (SOU 2005:116). Utredningen är på remiss t.o.m. den 1 november 2006 och skall därefter beredas i Regeringskansliet.

Det övergripande politiska målet avseende de stora rovdjuren är att ta ansvar för att arterna björn, järv, lo, varg och kungsörn finns i så stora antal att de långsiktigt finns kvar i den svenska faunan. För att förbättra förhållandet mellan människa och rovdjur, och därigenom även förutsättningarna för tamdjurskötseln är bedömningen att utveckling av skadeförebyggande åtgärder bör fortgå.

Regeringen föreslår att SLU ges tillfällig förstärkning i syfte att utveckla skadeförebyggande åtgärder avseende rovdjur.

Regeringen har därtill för avsikt att se över 28 § jaktförordningen i syfte att åstadkomma en förändring som ger förbättrade möjligheter att freda tamdjur.

Regeringen föreslår att en ersättning riktad till fäbodbrukare som satsar på ökad övervakning av djuren genom nattfällor och vallning skall kunna ges inom ramen för det nya landsbygdsprogrammet för programperioden 2007–2013.

Den tidigare regeringen har gett Länsstyrelserna i Värmlands och Dalarnas län i uppdrag att fr.o.m. den 1 juli 2006 bilda rovdjursakutgrupper. Grupperna skall förstärka länsstyrelsernas möjlighet att hantera praktiska frågor som rör de stora rovdjuren. Regeringen har för avsikt att utvärdera verksamheten under mandatperioden.

Vad gäller ersättning vid skador orsakade av de stora rovdjuren har utredningen om effekterna av rovdjursstammarnas utveckling (dir.

2006:7) i uppdrag att se över dessa. Utredningen skall redovisas senast den 1 december 2007.

4.8 Budgetförslag

4.8.1 42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt

Tabell 4.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2005	Utfall	96 687	Anslags-sparande	1 002
2006	Anslag	104 923 ¹	Utgifts-prognos	102 667
2007	Förslag	102 108		
2008	Beräknat	103 800 ²		
2009	Beräknat	105 958 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 102 108 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 102 108 tkr i 2007 års prisnivå.

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) är veterinärmedicinskt expert- och serviceorgan för myndigheter och enskilda och utreder bl.a. uppkomst, orsak och spridningssätt av sjukdomar hos djur. SVA:s uppgift är att uppnå och vidmakthålla en god djur- och folkhälsa. Arbetet bedrivs genom forskning och utveckling samt direkta förebyggande, diagnostiserande och bekämpande åtgärder rörande infektionssjukdomar hos djur.

SVA medverkar vid utbrott av epizootiska och zoonotiska sjukdomar och ansvarar för Zoonoscentrum i Sverige.

SVA är veterinärmedicinskt centrallaboratorium och svenskt referenslaboratorium enligt en rad EG-rättsakter samt bl.a. internationell expertfunktion ("Collaborating Centre") för viss molekylär diagnostik av virus (PCR-diagnostik) inom ramen för OIE. SVA är även utsett till gemenskapens referenslaboratorium för campylobacter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.3 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2005	207 546	206 341	1 205
Prognos 2006	218 000	218 000	0
Budget 2007	225 000	225 000	0

SVA:s verksamhet består av anslagsfinansierade myndighetsuppgifter, avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet och forskning.

Uppdragsverksamhetens intäkter inklusive uppdragsforskning har jämfört med 2004 minskat från 216,9 miljoner kronor till 207,5 miljoner kronor 2005.

Regeringens överväganden

SVA skall bidra till att införliva den nya EG-lagstiftningen om djurskydd, djurhälsa, foder och livsmedel. Särskilt skall man svara för vissa nationella referenslaboratoriefunktioner och därmed tillhandahålla vetenskapligt och tekniskt stöd. Uppgifterna skall lösas genom omprioritering inom ramen för myndighetens verksamhet.

Ett program för att följa och analysera utvecklingen av sjukdomstillstånd hos vilda djurpopulationer genomförs i samråd med Naturvårdsverket. Det finansieras med medel från det under utgiftsområde 20 uppförda anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* med upp till 6 miljoner kronor.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 102 108 000 kronor anvisas under anslaget 42:1 *Statens veterinärmedicinska anstalt* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till 103 800 000 kronor respektive 105 958 000 kronor.

Tabell 4.4 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt

Tusental kronor			
	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	101 223	101 223	101 223
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	885	2 577	4 735
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	102 108	103 800	105 958

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FIU10). Beloppet är således exklusivt beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.8.2 42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen

Tabell 4.5 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2005	Utfall	94 147	Anslags-sparande	0
2006	Anslag	96 810 ¹	Utgifts-prognos	96 810
2007	Förslag	97 784		
2008	Beräknat	99 090 ²		
2009	Beräknat	101 164 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FIU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 97 784 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 97 784 tkr i 2007 års prisnivå.

Anslaget disponeras för statens bidrag till distriktsveterinärorganisationen (DVO) och för att minska avlägset boende djurägares veterinärkostnader avseende livsmedelsproducerande djur. Jordbruksverket är chefsmyndighet för DVO.

DVO är avpassad främst för att tillgodose behovet av sjuk- och hälsovård hos djur inom animalieproduktionen och hos hästar som används i jord- och skogsbruket. Om det finns djurskyddsskäl eller där annan veterinärvård inte kan anvisas är en distriktsveterinär skyldig att även tillhandahålla djursjukvård för övriga djur. DVO skall, i samarbete med bl.a. den av lantbruksnäringsorganisationen organiserade hälsokontrollverksamheten, medverka vid förebyggande åtgärder, delta i kontroll- och bekämpningsprogram samt utföra officiella veterinäruppgifter.

DVO finansieras i första hand av djurägarna och i övrigt av anslag över statsbudgeten. Kostnaderna för jourverksamhet utgör en betydande del av anslaget.

Under anslaget anvisas även medel för att minska avlägset boende djurägars veterinärkostnader för vård av livsmedelsproducerande djur. Dessa medel får disponeras till veterinär inom DVO eller till annan veterinär som arbetar under liknande former.

Enligt förordningen (1994:1313) om avgifter vid veterinär yrkesutövning meddelar Jordbruksverket föreskrifter om avgifter vid sådan veterinär yrkesutövning som står under verkets tillsyn och som avser arbetsuppgifter som utförs av en distriktsveterinär eller av annan veterinär på grund av en föreskrift eller ett myndighetsförordnande.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.6 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2005	4 207	4 207	0
Prognos 2006	4 500	4 500	0
Budget 2007	5 500	5 500	0

Tabell 4.7 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet ¹	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2005	408 565	408 847	-282
Prognos 2006	435 000	437 000	-2 000
Budget 2007	437 000	437 000	0

¹ Myndighetsuppdrag samt intäkter från anslag 42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen ingår.

Av tabellerna framgår storleken på DVO:s avgiftsbelagda verksamhet, vilken finansierar större delen av DVO.

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 97 784 000 kronor anvisas under anslaget 42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen för 2007. För 2008 och 2009 beräknas

anslaget till 99 090 000 kronor respektive 101 164 000 kronor.

Tabell 4.8 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	96 810	96 810	96 810
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	974	2 280	4 354
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	97 784	99 090	101 164

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.8.3 42:3 Djurhälsovård

Tabell 4.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	14 716	Anslags-sparande	47
2005	Utfall	14 716	Anslags-sparande	47
2006	Anslag	14 708 ¹	Utgifts-prognos	14 488
2007	Förslag	14 708		
2008	Beräknat	14 708		
2009	Beräknat	14 708		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Under anslaget, som disponeras av Jordbruksverket, anvisas medel för djurhälsovård i form av förebyggande hälsokontroll och djursjukdatasystem. Insatser skall begränsa skadeverkningarna av djursjukdomar och förebygga spridning av smittsamma djursjukdomar som kan överföras till både djur och människor.

Medel från detta anslag bör i huvudsak gå till djurhälsovård. Även stöd till biodling och till djursjukdata finansieras under anslaget.

Beställningsbemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tabell 4.10 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009–
Ingående åtaganden	1 764	1 752	1 775	2 000	0
Nya åtaganden	1 727	1 798	2 000	0	0
Infriade åtaganden	1 766	1 775	1 775	2 000	0
Utestående åtaganden	1 725	1 775	2 000	0	0
Erhållet/förslaget bemyndigande	2 000	2 000	2 000		

Det av EU till hälften medfinansierade stödet till biodlingen som i Sverige i huvudsak utnyttjas för bekämpande av sjukdomar bland bin, totalt omfattande 3 550 000 kronor, beviljas för ett år i taget och löper i enlighet med EU:s budgetår under perioden den 16 oktober till den 15 oktober. Detta innebär att staten behöver åta sig framtida förpliktelser som inte ryms inom ramen för redan beviljat anslag. Av denna anledning föreslås att regeringen bemyndigas att under 2007 för ramanslaget 42:3 *Djurhälsovård* fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 2 000 000 kronor under 2008.

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 14 708 000 kronor anvisas under anslaget 42:3 *Djurhälsovård* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 4.11 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 42:3 Djurhälsovård

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	14 708	14 708	14 708
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	14 708	14 708	14 708

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.8.4 42:4 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar

Tabell 4.12 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2005	Utfall	132 103	Anslags- sparande	16 538
2006	Anslag	174 349 ¹	Utgifts- prognos	175 082
2007	Förslag	124 349		
2008	Beräknat	124 349		
2009	Beräknat	124 349		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget, som disponeras av Jordbruksverket, används för bekämpande av och beredskap mot smittsamma husdjursjukdomar, varvid ersättning lämnas enligt epizootilagen (1999:657), zoonoslagen (1999:658) och lagen om provtagning på djur m.m. (1992:1638) eller med stöd av i lagarna meddelade föreskrifter. Vidare används anslaget för bidrag till obduktionsverksamhet, för kostnader i samband med fågelinfluensa, för utveckling och genomförande av sjukdomskontroller och genomförande av den nya EGlågstiftningen om djurskydd, djurhälsa, foder och livsmedel.

Anslaget används för nationell medfinansiering av kontroller för TSE (BSE och scrapie) som Sverige enligt EU:s krav är skyldigt att göra. Merparten av kontrollerna finansieras av näringen.

Beställningsbemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tabell 4.13 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009–
Ingående åtaganden	876	3 387	4 500	4 500	0
Nya åtaganden	94 604	86 113	4 500	0	0
Infriade åtaganden	93 338	85 000	4 500	4 500	0
Utestående åtaganden	2 142	4 500	4 500	0	0
Erhållet/förslaget bemyndigande	3 500	2 000	4 500		

Regeringen bör bemyndigas att under 2007 för ramanslaget 42:4 *Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 4 500 000 kronor under 2008.

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 124 349 000 kronor anvisas under anslaget 42:4 *Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 4.14 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 42:4 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	124 349	124 349	124 349
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	124 349	124 349	124 349

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.8.5 42:5 Ersättningar för viltskador m.m.

Tabell 4.15 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2005	86 909		9 780
2006	Anslag	90 975 ¹	91 031
2007	Förslag	90 975	
2008	Beräknat	90 975	
2009	Beräknat	90 975	

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

De utgifter som belastar anslaget avser bidrag till åtgärder för att förebygga skada av vilt och ersättning för sådan skada. Rätten till ersättning regleras i viltskadeförordningen (2001:724).

Regeringens överväganden

Den som jagar är enligt 49 § jaktförordningen (1987:905) skyldig att betala en viltvårdsavgift på 200 kronor per jaktår till Viltvårdsfonden. Från och med jaktåret 2006/07 har dock regeringen beslutat att ungdomar under 18 år, vilka inte självständigt handhar jaktvapen, inte längre behöver erlägga viltvårdsavgift. Medlen i Viltvårdsfonden används för att främja viltvården och andra liknande syften som är förenliga med syftet med jaktlagen. Jaktåret omfattar tiden den 1 juli–den 30 juni. Merparten av viltvårdsavgifterna betalas till fonden i början av jaktåret medan utgifterna är fördelade över kalenderåret.

Mot denna bakgrund föreslås att regeringen bemyndigas att låta Kammarkollegiet ha tillgång till en särskild kredit för Viltvårdsfonden i Riks-

gäldskontoret på högst 5 000 000 kronor för 2007.

Från och med den 1 juli 2006 har rovdjursakutgrupper bildats i Dalarnas samt Värmlands län. Regeringen föreslår därför att anslaget 42:5 *Ersättningar för viltskador m.m.* ökas med 4 000 000 kronor fr.o.m. 2007.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 90 975 000 kronor anvisas under anslaget 42:5 *Ersättningar för viltskador m.m.* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 4.16 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 42:5 Ersättningar för viltskador m.m.

Tusental kronor			
	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	86 975	86 975	86 975
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	4 000	4 000	4 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	90 975	90 975	90 975

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.8.6 42:6 Djurskyddsmyndigheten

Tabell 4.17 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Slagslag	Belopp	År	Slagslag
2005	Utfall	86 373		Anslags-sparande
				11 464
2006	Anslag	92 288 ¹		Utgifts-prognos
				93 187
2007	Förslag	46 054		
2008	Beräknat	0 ²		
2009	Beräknat	0 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 0 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 0 tkr i 2007 års prisnivå.

Anslaget disponeras för regelarbete, tillsynsvägledning, djurförsöksetisk prövning, stöd till forskning och utveckling samt information och utbildning inom verksamhetsområdet Djurskydd.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.18 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor			
Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2005	20 851	18 624	2 227
Prognos 2006	16 233	16 652	-419
Budget 2007	16 233	16 652	-419

Djurskyddsmyndigheten uppbär offentligrättsliga avgifter i ärenden enligt djurskyddslagen (1988:534) och lagen (2000:537) om märkning och registrering av hundar. Av tabellerna framgår omfattningen av den avgiftsfinansierade verksamheten vid Djurskyddsmyndigheten.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår flera åtgärder för att effektivisera den statliga administrationen och avser att föreslå nedläggningar eller sammanslagningar av vissa myndigheter för att arbetet skall bedrivas mer kostnadseffektivt. Som ett led i denna process avvecklas Djurskyddsmyndigheten fr.o.m. den 1 juli 2007. För att målet ett gott djurskydd skall kunna uppfyllas med bibehållen hög kvalitet kommer vid avvecklingen verksamhetsområdet djurskydd att inordnas under Jordbruksverket. En extern snabbanalys kommer att göras för att se över formen för överflyttning till Jordbruksverket. Regeringen avser därefter att återkomma till riksdagen avseende nödvändiga lagändringar m.m.

Vid beräkningen av anslaget 42:6 *Djurskyddsmyndigheten* har hänsyn tagits till att 680 000 kronor förs till utgiftsområde 2 Samhälls-ekonomi och finansförvaltning, anslaget 1:14 *E-legitimationer* avseende regeringens treåriga program för att stimulera en ökad användning av e-legitimationer.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 46 054 000 kronor anvisas under anslaget 42:6 *Djurskyddsmyndigheten* 46 054 000 kronor för 2007. Från och med 2008 bedömer regeringen att anslaget kan tas bort från statsbudgeten.

Tabell 4.21 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 42:6 Djurskyddsmyndigheten

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	92 288	92 288	92 288
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	499	2 105	4 117
Beslut	-46 733	-94 393	-96 406
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	46 054	0	0

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5 Livsmedelspolitik

5.1 Omfattning

Politikområdet omfattar jordbruks- och fiskeripolitiken samt verksamhetsområdet säker och bra mat. Områdets utgifter bestäms i stor utsträckning av beslut inom EU men är också till viss del, främst vad gäller verksamhetsområdet säker och bra mat, baserade på nationella beslut.

De områden som jordbruks- och fiskeripolitiken omfattar är jordbruks-, trädgårds- och fiskerinäring samt livsmedel. Dessutom omfattas konsumentfrämjande åtgärder inom livsmedelsområdet, statistikproduktion på jordbruks- och livsmedelsområdet, jordbruks- och fiskeridministration m.m. Centrala förvaltningsmyndigheter inom politikområdet är Statens jordbruksverk, Fiskeriverket, Livsmedelsverket och Livsmedelsekonomiska institutet. Jordbruksverket är central förvaltningsmyndighet på det jordbruks- och livsmedelspolitiska området. Myndighetens uppdrag är att arbeta aktivt för en konkurrenskraftig och miljö- och djurskyddsanpassad livsmedelsproduktion till nytta för konsumenterna. Verket har ett samlat sektorsansvar för jordbruks- och trädgårdsnäring samt för rennäring. Verket är också chefsmyndighet för landets distriktsveterinärer. Verksamheten är i hög grad inriktad på tillämpning av EU:s regleringar och stödsystem. Jordbruksverket är också beslutande myndighet för åtgärder inom områdena intervention, exportbidrag, mjölkkvoter och stödrätter. Länsstyrelserna är beslutande myndigheter för de flesta direktstöden till jordbrukare. Jordbruksverket är av regeringen utsedd till Sveriges enda ackrediterade utbetalningsställe för stöd finansierade av garantifonden för jordbruket (EGFJ) och jordbruksfonden för landsbygdsutveckling

(EJFLU). Jordbruksverket skall i sin roll som utbetalningsställe och fondkoordinator svara för utbetalningar genom centrala IT-system, internrevision inom berörda myndigheter, enhetlighet och likabehandling samt samordna handläggningen.

Jordbruksverket skall arbeta för ett rikt och varierat odlingslandskap med biologisk mångfald och verka för att miljöbelastningen från jordbruket blir så liten som möjligt. Andra uppgifter är att verka för ett gott hälsotillstånd bland husdjuren genom högt ställda djurhälsokrav och en rikstäckande djursjukvård genom distriktsveterinärorganisationen.

Fiskeriverket är central förvaltningsmyndighet för såväl förvaltning av fiskeresurserna som för främjandet av en livskraftig fiskerinäring. Fiskeriverket skall vidare bedriva forskning och utvecklingsverksamhet på fiskeområdet. På regional nivå har länsstyrelserna ansvaret för fiskefrågor, främst för fiskevård och EG:s strukturstöd.

Livsmedelsverket är central förvaltningsmyndighet för livsmedelsfrågor. Verkets främsta uppgifter är att utarbeta regler inom livsmedelsområdet, utöva kontroll enligt livsmedelslagen samt att leda och samordna livsmedelskontrollen. Livsmedelsverket genomför vidare utredningar och praktiska vetenskapliga undersökningar om livsmedel och matvanor samt utvecklar metoder för livsmedelskontrollen, informerar konsumenter och intressenter i livsmedelskedjan om gällande regelverk och om andra viktiga förhållanden på livsmedelsområdet. En viktig del av kontrollverksamheten utgörs av köttkontroll vid slakterier m.m.

Det internationella arbetet inom politikområdet utöver EU-arbetet avser främst verksam-

heten inom World Trade Organisation (WTO), FN:s jordbruks- och livsmedelsorganisation (FAO), Codex Alimentarius (FAO:s och WHO:s gemensamma livsmedelsstandardiseringsorgan), Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), Internationella havsforskningsrådet (ICES) samt regionala organ och nordiskt samarbete. De centrala förvaltningsmyndigheterna deltar aktivt i det internationella arbetet och bidrar med analyser och underlag på dessa områden samt för EU-arbetet.

Offentligrättslig verksamhet bedrivs i första hand vid Livsmedelsverket (livsmedelskontroll, gränskontroll m.m.), Fiskeriverket och Jordbruksverket (växtinspektion, foderkontroll, distriktsveterinärorganisation m.m.). Uppdragsverksamhet bedrivs vid flera myndigheter.

5.2 Utgiftsutveckling

Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2005	Budget 2006 ¹	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009
<i>Anslag inom utgiftsområde 23</i>						
43:1 Statens jordbruksverk	333,1	327,5	335,1	322,3	324,4	331,4
43:2 Bekämpande av växtsjukdomar	2,6	2,6	2,6	3,0	3,0	3,0
43:3 Gärdsstöd och djurbidrag m.m.	6 487,5	6 811,4	6 480,4	7 077,7	6 874,8	6 923,6
43:4 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	1 422,9	1 395,3	932,7	1 407,5	1 407,5	1 407,5
43:5 Räntekostnader för förskottade arealersättningar m.m.	114,8	78,9	31,5	78,9	78,9	78,9
43:6 Fiskeriverket	98,6	111,4	111,4	129,1	131,3	134,1
43:7 Strukturstöd till fisket m.m.	29,8	28,2	39,0	28,0	28,0	28,0
43:8 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	89,2	83,4	84,4	70,0	70,0	70,0
43:9 Fiskevård	28,8	26,8	26,2	26,8	26,8	26,8
43:10 Livsmedelsverket	153,1	158,9	158,2	175,3	178,2	182,0
43:11 Livsmedelsekonomiska institutet	9,5	10,1	10,0	10,2	10,4	10,6
43:12 Livsmedelsstatistik	21,5	24,0	23,6	23,8	24,2	24,8
43:13 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten	7,4	7,4	6,4	7,4	7,4	7,4
43:14 Åtgärder inom livsmedelsområdet	15,4	14,9	14,5	14,9	14,9	14,9
43:15 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	35,2	36,9	37,3	36,9	36,9	36,9
2005 23 43:2 Statens utsädeskontroll	0,8	-	-	-	-	-
2005 23 43:3 Statens växtsortnämnd	2,0	-	-	-	-	-
Totalt för utgiftsområde 23	8 852,2	9 117,7	8 293,0	9 411,7	9 216,8	9 279,8
Totalt för politikområde Livsmedelspolitik	8 852,2	9 117,7	8 293,0	9 411,7	9 216,8	9 279,8

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FIU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

5.3 Skatteutgifter

Tabell 6.2 Skatteutgifter

Miljoner kronor

	2006	2007
Uttag av bränsle	120	120
Bränsleförbrukning inom växthus- och jordbruksnäringen	110	110
Generell nedsättning av koldioxidskatt för växthus- och jordbruksnäringen	320	320
Nedsättning av koldioxidskatt för dieselbränsle till arbetsmaskiner inom jord- och skogsbruksnäringen	860	880
Elförbrukning inom växthus- och jordbruksnäringen	550	560
Yrkesfiskaravdrag	20	20
Totalt för politikområde Livsmedelspolitik	1 980	2 010

Skatteförmåner

Uttag av bränsle

Enligt huvudregeln är uttag ur näringsverksamhet skattepliktigt. Uttag av bränsle för uppvärmning är dock undantaget från skatteplikt om fastigheten är taxerad som lantbruksenhet. Skatteavvikelsen avser inkomstskatt och särskild löneskatt.

Bränsleförbrukning inom växthus- och jordbruksnäringen

Växthus- och jordbruksnäringen är skattebefriad från energiskatt för användning av fossila bränslen till uppvärmning. Normen utgörs av full skattesats på dessa bränslen.

Generell nedsättning av koldioxidskatt för växthus- och jordbruksnäringen

För bränslen som används inom växthus- och jordbruksnäringen medges en nedsättning på 79 procent av koldioxidskatten för all användning till uppvärmningsändamål.

Nedsättning av koldioxidskatt för dieselbränsle till arbetsmaskiner inom jord- och skogsbruksnäringen
Nedsättning medges med 77 procent av koldioxidskatten på dieselolja som används i yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamhet.

Elförbrukning inom växthus- och jordbruksnäringen

Elanvändningen i växthus- och jordbruksnäringen beskattas med 0,5 öre/kWh.

Yrkesfiskaravdrag

Yrkesfiskare som under längre tidsperioder personligen har bedrivit fiske har rätt till avdrag för de ökade levnadskostnader som fiskaren har haft på grund av att denne har vistats utanför sin vanliga hemort. Rätt till avdrag föreligger dock endast om resan har varit förenad med övernattnings utanför den vanliga hemorten. Avdrag medges med ett schablonbelopp som för närvarande uppgår till 100 kronor per dag (utöver det generella avdraget om 200 kronor per dag för ökade levnadskostnader vid resor i näringsverksamhet). Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet och särskild löneskatt.

Riksdagen har tillkännagivit (rskr. 1996/97:133) att den tidigare regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag som skapar konkurrensneutralitet för svenska yrkesfiskare i förhållande till konkurrensländer. Den tidigare regeringen har mot den bakgrunden utrett möjligheten att införa ett yrkesfiskaravdrag. Ett förslag till sådant avdrag har tagits fram, remissbehandlats och under 2001 anmälts till den Europeiska kommissionen i enlighet med artikel 88.3 i EG-fördraget. I beslut av den 8 februari 2006 har kommissionen funnit att det föreslagna yrkesfiskaravdraget är ett statligt stöd som är oförenligt med artikel 87 i EG-fördraget och har föreskrivit att Sverige inte får genomföra det. Kommissionen har anfört att det är irrelevant att förslaget avser att skapa en neutral konkurrenssituation i förhållande till yrkesfiskare i andra länder eftersom stödet i sig har negativa effekter inom den svenska fiskesektorn. I och med kommissionens beslut är det inte möjligt att införa ett särskilt skatteavdrag för yrkesfiskare. Det är inte realistiskt att tro att kommissionen skulle godta denna typ av stöd till yrkesfisket även om det utformades på annat sätt. Mot den bakgrunden är riksdagens skrivelse slutbehandlad.

5.4 Mål

Målet för livsmedelspolitiken är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar livsmedelsproduktion som speglar konsumenternas efterfrågan. Ovanstående mål är beslutade av riksdagen (prop. 2004/05:1, bet. 2004/05:MJU2). Resultatbeskrivningen i det följande görs i förhållande till dessa mål. I den mån regeringen bedömer att indelning i politikområden eller mål för dessa bör ändras återkommer regeringen vid ett senare tillfälle.

5.5 Insatser

5.5.1 Insatser inom politikområdet

EU har nu efter flera års arbete ett modernt regelverk inom området livsmedelssäkerhet som gäller hela livsmedelskedjan. Den svenska lagstiftningen inom områdena för livsmedel, foder, djurhälsa, djurskydd och växtskydd har anpassats till EG-regelverket genom att riksdagen har antagit regeringens proposition 2005/06:128 Anpassningar till nya EG-bestämmelser om livsmedel, foder, djurhälsa, djurskydd och växtskydd m.m. (bet. 2005/06:MJU23, rskr. 2005/06:357). Det nya regelverket präglas i stor utsträckning av en helhetssyn på livsmedelskedjan (från jord till bord). Det tydliggör företagans ansvar. Vidare är regelverkets tillämpning riskbaserad, dvs. där riskerna är större ställs högre krav. Även kontrollen enligt det nya regelverket kommer att bedrivas riskbaserat.

Förutom anpassning av det nationella regelverket har även en omfattande utbildning av inspektörer skett i Livsmedelsverkets regi. Livsmedelsverket har även bistått branschorganisationer i arbetet med att ta fram branschriktlinjer till stöd för företagen när det gäller att uppfylla det nya regelverket.

Viktiga insatser inom verksamhetsområdet Fiske är bl.a. beslutet om förordning för Europeiska fiskerifonden som togs på jordbruksministerrådet i juni 2006. Beslutet innebär att ett nytt sjuårigt nationellt fiskeprogram kan utarbetas och börja gälla under 2007. I förhandlingarna bidrog Sverige bl.a. till att ekonomiskt stöd till kapacitetspåverkande investeringar fortsatt begränsas, att stöd för nybyggnation av far-

tyg inte återinfördes samt att det småskaliga kustfisket prioriteras.

Den tidigare regeringen lämnade i mars 2006 skrivelsen Vissa fiskeripolitiska frågor (2005/06:171) till riksdagen. I skrivelsen föreslog den tidigare regeringen bl.a. flera åtgärder för att förbättra fiskerikontrollen och ett nationellt förbud mot att oönskade fångster kastas över bord. I skrivelsen aviserades vidare om två utredningar dels en översyn av fiskelagen så att den i större utsträckning bygger på miljöhänsyn och hållbart nyttjande, dels en förändring av sanktionsreglerna för lagöverträdelse inom fisket i syfte att uppnå snabba, effektiva och kraftfulla åtgärder.

5.5.1.1 Jordbruk

Genomförandet av gårdsstödsreformen

Sverige införde, som en följd av EU:s beslut om en ny jordbrukspolitik, gårdsstödet 2005. Jordbruksstöden har därigenom till stor del övergått från att vara produktionsbaserade till att vara frikopplade gårdsstöd, vilket innebär att stödets nivå i huvudsak inte längre är baserade på vad eller hur mycket som lantbrukaren producerar. Det finns dock fortfarande en del produktionskopplade stöd kvar.

Enligt det nationella beslutet om genomförandet av reformen har stödrätter fördelats till brukare av jordbruksmark där värdet på stödrätterna är baserat på totalt utbetalat stöd dividerat med arealen i olika regioner och, till mindre del, med ledning av brukarens erhållna djurbidrag under perioden 2000–2002. En jordbrukare är berättigad till detta s.k. gårdsstöd i den utsträckning som brukaren innehar stödrätter och dessutom har stödberättigad mark.

År 2005 ansöktes det om stödrätter för 2,54 miljoner hektar åkermark och 0,58 miljoner hektar betesmark. Grundvärdet för stödrätter som har tillkommit vid ansökan om gårdsstöd för betesmark fastställdes till 117 euro per hektar. För åkermark varierar grundvärdet på en stödrätt med mellan 117 euro per hektar i region 5 till 250,4 euro per hektar i region 1. Vid fastställandet av stödrätterna gjordes en justering av de regionala takbeloppen för att till viss del ta hänsyn till att det hade ansökts om mer areal i vissa regioner än vad som kunde förutses. För att

erhålla ett reducerat gårdsstöd ställs fr.o.m. 2005 krav på att vissa generella bestämmelser, de s.k. tvärvillkoren, uppfylls. Villkoren omfattar lagstiftning gällande folkhälsa, djurhälsa, växtskydd, miljö och djurskydd. Dessutom ingår god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden som ett tvärvillkor. God jordbrukshävd tillämpas på åkermark och betesmark och innebär att lantbrukaren skall sköta marken på ett hållbart sätt.

Från den 1 januari 2007 är medlemsstaterna skyldiga att tillhandahålla viss jordbruksrådgivning. Rådgivningen skall syfta till att underlätta för lantbrukarna att uppfylla tvärvillkoren. Det är frivilligt för lantbrukarna att delta.

Jordbrukare som får mer än 5 000 euro i stödbelopp kommer att få ett avdrag, s.k. modulering, om 5 procent för 2007 av det gårdsstödbelopp som överstiger 5 000 euro. År 2006 var avdraget 4 procent.

En del av det frikopplade stödet, ca 30 miljoner kronor, har avsatts till det s.k. nationella kuvertet. Genom det nationella kuvertet kan jordbrukare få upp till 50 000 kronor för kvalitets- och marknadsföringsåtgärder för förbättring av kvaliteten hos livsmedel och jordbruksprodukter samt för organisering och deltagande i jordbruksutställningar och livsmedelsmässor inom EU. Dessutom kan brukare ansöka om stöd om de är anslutna till system för kvalitetscertifiering inom primärproduktionen, t.ex. ekologisk produktion och Svenskt Sigill.

Regeringen avser att se över tillämpningen av det nationella kuvertet.

Jordbrukets konkurrenskraft

Reformen av EU:s jordbrukspolitik innebar att jordbruksstöden till stor del har frikopplats från produktionen. Det medför en väsentlig förändring av grunderna för jordbruksföretagens ekonomi. Det övergripande syftet med att frikoppla produktionen är att öka möjligheterna för jordbrukarna att producera det som konsumenterna efterfrågar. En frikopplad produktion leder också till att bl.a. produktionsmedelsskatter och lagstiftning får större relativ tyngd vid beslut om fortsatt produktion och vid beslut om nyinvesteringar inom jordbruket.

På den tidigare regeringens uppdrag slutförde Nutek i mars 2006 en mätning av de administrativa kostnaderna för svensk jordbruks-, skogsbruks- och fiskelagstiftning. Arbetet redovisades

i rapporten "Näringslivets administrativa kostnader på jordbruks-, skogsbruks- och fiskeområdet" (R2006:02). Den administrativa kostnaden på jordbruks-, skogsbruks- och fiskeområdet beräknas uppgå till ca 1 miljard kronor, varav jordbrukets andel är ca 680 miljoner kronor. Den största delen av de administrativa kostnaderna är kopplade till företagets löpande administration såsom dokumentation, rapportering och registrering.

Nutek genomför även en mätning under 2006 av företagets administrativa kostnader till följd av bl.a. livsmedelslagstiftningen.

Skatten på dieselolja, miljöklass 1, som används i jordbruket, skogsbruket och vattenbruket sänktes fr.o.m. den 1 januari 2005. Sänkningen med 2 kronor per liter från 2005 års nivå innebär ca 1 190 miljoner kronor brutto och 860 miljoner kronor netto i minskade kostnader för jordbruket och skogsbruket.

Stormen Gudrun som drog in över framför allt södra Sverige i januari 2005 påverkade även jordbruksnäringen negativt. Jordbruksverket införde undantag för drabbade markägare vad gäller gårdsstödet. De markägare som sökte gårdsstöd men som inte haft möjlighet att röja sina marker från stormfällda träd orsakade av stormen drabbades inte av sanktioner under 2005 och 2006. Under politikområdet Skogs politik lämnas en närmare beskrivning av effekter orsakade av stormen.

Administration av jordbruksstöd

Under 2005 infördes det nya gårdsstödsystemet i Sverige. Detta innebar betydande förändringar av jordbrukarstödadministrationen.

Kopplat till gårdsstödet är de nya tvärvillkoren. Jordbruksverket är samordnande myndighet för tvärvillkoren. Kontroller av att tvärvillkoren uppfylls görs av Jordbruksverket, länsstyrelserna och kommunerna. Det är en ny verksamhet för kommunerna att vidarerapportera sina kontrollresultat. Det saknas ännu ett utvecklat IT-stöd för att kommunerna på ett effektivt sätt skall kunna rapportera sina resultat till länsstyrelserna och Jordbruksverket.

Som en följd av revision av arealbaserade direktstöd för stödåren 2002–2004 har kommissionen aviserat att det kan bli aktuellt med sanktioner.

Europeiska kommissionen har ännu inte lämnat sitt ställningstagande efter sin revision av djurbidrag.

Den jordbruksrådgivning som är kopplad till gårdstödet kommer att ingå i det nya Miljö- och landsbygdsprogrammet. Genom detta kan rådgivningen samordnas med andra utbildningsinsatser samtidigt som en medfinansiering från EU kan erhållas för åtgärden.

I samband med europeiska kommissionens kommande översyn av regelverket för tvärvillkor kommer Sverige aktivt att delta i arbetet i syfte att uppnå förenklingar.

Tillsyn

Jordbruksverket genomförde under våren 2005 en kartläggning av tillsynsverksamheten inom verkets ansvarsområden. Kartläggningen visade på olikheter vad avser hur tillsynen organiseras och bedrivs samt på ett antal förbättringsmöjligheter. Beslut om ny organisation för operativ tillsyn har tagits under 2006. Syftet är att säkerställa en effektiv och rättssäker tillsyn med god kvalitet och med respekt för enskilda näringsidkare.

Socker

Den 24 november 2005 beslutade EU:s jordbruksministrar om en reform av marknadsordningen för socker. Påtryckningarna för en reform har varit stora från handelspartners och som en följd av WTO-panelen om EU:s sockerregim. WTO-panelen slog fast att EU:s export av C-socker, dvs. socker som produceras utanför kvot i EU, är att betrakta som olaglig. Dessutom ansåg panelen att återexporten av AVS-socker, dvs. socker som importerats från vissa länder i Afrika, Västindien och Stilla havsregionen, inte kan räknas bort från WTO-taket för export.

Reformen innebär bl.a. en sänkning av sockerpriset med 36 procent under två år och en prissänkning på betor med 39,5 procent under fyra år. Odlarna kompenseras till 64,2 procent för prissänkningen på betor. Sockerbetsarealerna blev ersättningsberättigade redan i samband med införandet av gårdstödet 2005. Därför kommer en del av kompensationen för prissänkningen som motsvarar den mängd stöd som dessa arealer erhöll då att räknas av från den totala mäng-

den kompensation och regionaliseras i respektive region för att de svenska betodlarna inte skall kompenseras dubbelt. Av den resterande kompensationen kommer betodlare i region 1 att få 75 procent av kompensationen som ett tilläggsbelopp på sina stödrättigheter. De resterande 25 procenten regionaliseras och kommer att utgöra ett tillskott på grundbeloppet på stödrättigheterna för alla jordbrukare i regionerna 4 och 5. I de övriga regionerna kommer betodlarna att få 88 procent av kompensationen medan de övriga 12 procenten regionaliseras i regionerna 4 och 5.

Reformen innehåller även ett omstruktureringsprogram vars syfte är att minska produktionen av socker i EU. Programmet ger under en fyraårsperiod möjlighet till stöd till sockerindustri som väljer att avsäga sig hela eller delar av sin produktionskvot. I Sverige kommer Danisco Sugar AB att avsäga sig ca 42 500 ton (12 procent) av Sveriges produktionskvot och lägga ned sockerbruket i Köpingsbro. Det totala stödet till nedläggningen kommer att uppgå till ca 31 miljoner euro. Den tidigare regeringen har beslutat att 12,5 procent, vilket motsvarar ca 4 miljoner euro, skall fördelas till de betodlare och maskinentreprenörer som berörs av nedläggningen. Den tidigare regeringen har även bestämt vilka eventuella ytterligare sociala och miljömässiga villkor som Danisco måste uppfylla för att få stödet. Vid nedläggningen av sockerbruket i Köpingsbro kommer inte några ytterligare sociala villkor att ställas utöver vad som föreskrivs av svensk lag. Danisco har bildat en arbetsgrupp med uppgift att mildra konsekvenserna för de arbetstagare som står utan anställning vid avtalsperiodens slut. I avtalet ingår dessutom flera åtgärder som skall underlätta för arbetstagarna att söka nya anställningar. Som ytterligare miljömässigt villkor kommer Danisco att bli skyldigt att riva byggnader som inte kommer att användas till andra verksamheter och återställa marken till byggbart skick.

Som en del av den nationella omstruktureringen kommer ett särskilt stöd till diversifieringsåtgärder i regioner som påverkats av sockerreformen att betalas ut. Stödet motsvarar för Sveriges del ca 4,67 miljoner euro.

Därutöver skall ett stöd på högst 5 miljoner euro beviljas i Sverige till direkt och indirekt fördel för sockerbetsodlare på Gotland och Öland som upphör med sockerproduktion som en del av den nationella omstruktureringen. SJV tillsammans med berörda intressenter har tagit fram

förslag till lämpliga åtgärder för dessa två stöd. Med dessa förslag som grund avser regeringen fatta beslut om omstruktureringsplanen i december 2006.

Frukt och grönt

Europeiska kommissionen förväntas lämna förslag till reformering av EU:s marknadsordning för frukt och grönsaker i slutet av 2006. För att reformera denna sektor har EU:s ministerråd under 2004 behandlat en rapport över situationen i sektorn. Ytterligare konsultationer har skett mellan kommissionen och medlemsstaterna under 2006. Sverige har i detta arbete förordat en genomgripande reform i syfte att marknadsanpassa sektorn och minska utgifterna för EU:s budget.

EU har en separat reglering för bananmarknaden. EU hade i WTO 2001 förbundit sig att ändra sin importregim genom att ersätta den med en tullösning senast den 1 januari 2006. Den tidigare regeringen har alltsedan EU-inträdet arbetat för ett avskaffande av alla tullkvoter på bananer, för att få en mer marknadsanpassad sektor med lägre priser på bananer. Under hösten 2005 fick Sverige tillsammans med ett antal medlemsstater kommissionen att till en viss del sänka sitt bud till 176 euro/ton i tull gentemot tredje land med undantag av en tullfri importkvot för AVS-länderna (f.d. kolonier till några av EU:s medlemsstater). Sverige röstade dock emot kommissionens slutliga förslag. Rådet förväntas fatta beslut om reform av marknadsordningen för bananer i december 2006.

Vin

Inom EU pågår arbete med att reformera EU:s reglering för vin. Europeiska kommissionen presenterade i juni 2006 ett meddelande till rådet och parlamentet om den kommande reformen av sektorn. Meddelandet skall tjäna som underlag inför det kommande förslaget till förordning som förväntas presenteras i februari 2007. I förarbetet till en reform har den tidigare regeringen arbetat för en genomgripande reformering för att marknadsanpassa sektorn och minska budgetutgifterna.

Växtskydd och utsäde

Jordbruksverket svarar för de olika typer av verksamheter som genomförs för att kontrollera sundhetsläget i landet och spridningen av skadegörare samt för kvalitetskontrollen av färska frukter och grönsaker. Vid årsskiftet 2005/06 avvecklades Statens utsädeskontroll och Statens växtsortnämnd och deras verksamheter överfördes till Jordbruksverket. Arbetet inom EU som bedrivs i rådsarbetsgrupper och i kommittéer på kommissionsnivå består i huvudsak av regelbunden revidering av regelverken och framtagning av nya rättsakter. För växtskyddsområdets del initieras behovet av nya rättsakter av bl.a. påvisad förekomst av nya skadegörare eller till följd av nya handelsvägar. På sortområdet bedrivs arbetet inom EU till största delen i EG:s växtsortmyndighet (CPVO).

På växtskyddsområdet har under året Ryska Federationen tagit upp förhandlingar med EU rörande förfalskade sundhetscertifikat och förekomst av skadegörare som är förbjudna enligt ryska importbestämmelser. Ryska Federationen reagerade genom att temporärt införa importförbud på växter och växtprodukter från vissa EU-länder, dock inte Sverige. Ett memorandum mellan Ryska Federationen och EU utväxlades i mars 2005 innehållande vissa nya EU-gemensamma villkor för utformningen av sundhetscertifikaten i syfte att försvåra förfalskning och missbruk. Ryska Federationen hävde under våren 2005 sina importförbud men har i november 2005 åter belagt en medlemsstat med ett importförbud på växter och växtprodukter. Förhandlingar med Ryska Federationen har därför återupptagits och i denna förhandlingsomgång ligger fokus mer på växtskyddskontrollens funktion inom ramen för EU:s inre marknad. Medlemsstaterna är fortlöpande involverade i förhandlingsarbetet.

Vidare diskuteras inom ramen för EU-arbetet ett förslag till ett moderniserat bekämpningsdirektiv mot potatisens cystnematoder.

Arbete pågår med att ta fram en reviderad utrotningsplan för tallvedsnematoden.

Mot bakgrund av strävandena inom EU att åstadkomma bättre lagstiftning överlag har initiativ tagits till en allmän revidering av lagstiftningen på utsädesområdet. Medlemsstaterna har ombetts komma in med förslag till förbättringar. Arbetet innehåller både kortsiktiga och mer långsiktiga moment. Ett lagstiftningsarbete

pågår vidare inom ramen för EU för att göra det möjligt att saluföra utsäde av äldre sorter.

Växtgenetiska resurser

Alla nödvändiga verktyg för att starta implementeringen av det internationella fördraget om växtgenetiska resurser i FAO:s ram är nu på plats. Beslutet fattades den 16 juni 2006 i Madrid och är en konkretisering av vad som stadgas i det internationella fördraget från 2004. Avtalet har betydelse för att uppfylla millenniemålen, bekämpa hunger och trygga livsmedelssäkerheten.

EU och den europeiska regionen har deltagit intensivt i förberedelsearbetet inför beslutet. Sverige har sedan länge ett aktivt engagemang för frågan om växtgenetiska resurser och manifesterade detta genom att i april 2006 finansiera och arrangera en extra FAO-konferens i Alnarp om den mest centrala frågan, det standardiserade materialöverföringsavtalet.

På nordiskt plan finns ett mycket aktivt samarbete genom Nordiska genbanken i Alnarp inom ramen för Nordiska ministerrådet. Arbetet har fortgått enligt planerna under året.

Nationellt har arbetet gått vidare inom ramen för Programmet för odlad mångfald (POM). Programmet har nu pågått i fem år och arbetar genom ett brett sammansatt programråd som leds av Jordbruksverket. Centrum för Biologisk Mångfald samordnar programmets aktiviteter.

5.5.1.2 Fiske

Gemensamma fiskeripolitiken

En stor del av insatserna inom verksamhetsområdet bedrivs inom ramen för EU:s gemensamma fiskeripolitik (GFP) medan andra delar är nationellt reglerade. GFP sätter ramar för uttag av vissa kvoterade fiskarter medan bl.a. kust- och inlandsfisket, fritidsfisket och fiskevården i huvudsak regleras nationellt.

Tabell 5.3 Insatser under verksamhetsområde Fiske

Insats	Huvudsakliga innehåll
Fiskevårds- och förvaltningsåtgärder	Inrättande av förvaltnings- och återhämtningsplaner, fastställande av TAC:er, effortregleringar, regleringar av ex.vis redskap, minimimått och geografiska områden, förstärkning av ICES fiskerirådgivning. Fiskevård – länsvisa fiskevårdsinsatser, habitatrestaurering, utsättningar av fisk, utvecklingsåtgärder.
Fiskerikontroll	Regleringar om yrkesfiskarens rapporteringsskyldigheter m.m. för att underlätta kontrollen av att fiskeregleringarna efterlevs. Organisering, samordning och finansiering för att effektivisera kontrollverksamheten.
Omstrukturering av näringen	Ekonomiskt stöd inom ramen för strukturprogrammen, förvaltning av fiskeflottan.

Fiskevårds- och förvaltningsåtgärder

Förvaltningen av fiskresurserna sker genom olika regleringar och åtgärder. En vanliga åtgärd är att begränsa fångstuttaget. Tekniska regleringar är också vanligt förekommande liksom fastställande av minimimått för den fisk som fångas. I och med reformen av GFP 2002 blev också fastställandet av fleråriga förvaltnings- och återhämtningsplaner för olika bestånd en av huvudåtgärderna för EU:s fiskeriförvaltning. En viktig komponent som kan ingå i dessa planer är begränsning av fiskeansträngningen. Det finns bl.a. infört i återhämtningsplanen för torsk i Nordsjön.

Vid ministerrådsmötet i december 2005 antogs en ytterligare minskning av antalet dagar i Östersjön då det är tillåtet att fiska med redskap som kan fånga torsk och en allmän uppstramning av de regler som gäller under stoppet för det riktade torskfisket. Vidare beslöts också att begränsningar skall gälla för fisket i tre viktiga lekområden. Samtidigt höjdes fiskekvoterna med 15 procent för de västra och östra torskbestånden i Östersjön. Under 2006 har ett förslag till långsiktig förvaltningsplan gällande torsk i Östersjön presenterats av kommissionen.

Vad gäller Nordsjön fastslogs vid december-rådet 2005 bl.a. en sänkning av TAC² för torsk med 15 procent medan det för dagar till sjöss under 2006 blev en sänkning på mellan 5 och 10 procent.

För vissa andra bestånd kunde TAC:erna, med stöd av den vetenskapliga rådgivningen, höjas. Detta gällde bl.a. havskräfta och skarpsill.

De årliga förhandlingarna mellan EU och Norge blev under 2005 framgångsrika ur svensk synvinkel. De resulterade i fyra avtal som bl.a. innebär rätt för svenska fartyg att fiska makrill i norska vatten, transiträttigheter genom Norge för svenska fisktransporter, fördelning av fiskerättigheter samt en långsiktig förvaltningsplan avseende blåvitling.

Ett bilateralt fiskeavtal mellan EU och Ryssland har slutits. Avtalet bibehåller och moderniserar den nu avskaffade Fiskerikommissionen för Östersjön (IBSFC) regelverk och förväntas träda i kraft den 1 januari 2007.

Även det nya avtalet mellan EU och Grönland avseende fiske respektive annat samarbete bedöms kunna träda i kraft vid årsskiftet 2006/07 då nuvarande avtal löper ut. Det nya avtalet tillgodoser delar av kritiken mot det gamla fiskeavtalet, vars ersättning var väsentligt högre än värdet av fiskerättigheterna, genom att separera EU:s köp av fiskerättigheter från övrigt samarbete.

Sverige har under den senaste tiden varit mer aktiv i vissa förhandlingar om partnerskapsavtal, dvs. EU:s avtal om fiske i tredjelandsvatten. Även om svenskt fiske i stort sett inte bedrivs i dessa vatten har Sverige särskilt bevakat förhandlingarna med vissa afrikanska länder för att försäkra genomförandet av en hållbar fiskeripolitik i enlighet med GFP:s mål. Sverige har ansett att den gemensamma finansieringen av fiskeavtal med tredje land skall upphöra. Detta bör finansieras av fiskenäringen.

I september 2005 kom den europeiska kommissionen med ett förslag till en ny rådsförordning om återhämtning av beståndet av europeisk ål. Förslaget innebär att varje medlemsland skall upprätta en nationell förvaltningsplan för ål som skall godkännas av kommissionen. Förhandlingarna kommer att fortsätta även under 2007.

Förvaltningen av lax i Östersjön bedrivs enligt den internationella Aktionsplanen för laxen i Östersjön (Salmon Action Plan, SAP), där målsättningen är att uppnå minst 50 procent av den potentiella produktionen av vild lax senast 2010. Då IBSFC har upphört arbetar Sverige för att SAP skall fortgå inom den gemensamma fiskeripolitiken.

Med koppling till SAP har Fiskeriverket fått i uppdrag att göra en översyn av behovet av åtgärder för att ytterligare förbättra uppvandringen av vildlax och havsöring och produktionen av smolt i de svenska laxälvarna.

Sverige kan också vidta nationella åtgärder som syftar till en mer hållbar fiskeriförvaltning.

Som underlag för det har Fiskeriverket i uppdrag att bl.a. analysera effekterna av fredningsområden. Analyserna visar att dessa fredningsformer ger positiva effekter på bestånden inom områdena. På nationell nivå har, inom ramen för miljömålsarbetet, Fiskeriverket under 2006 tagit beslutet att införa ett fiskefritt område som omfattar vattnen runt Gotska Sandön. Fiskeförbudet trädde i kraft den 1 juni 2006 och effekterna skall utvärderas fram till utgången av 2010.

Fredningsområden infördes även i Vättern under 2005 med syfte att förbättra bestånden av röding och sik.

Inom ramen för Nordsjökonferensen hölls ett ministermöte i Göteborg i maj 2006 om sjöfartens och fiskets miljöpåverkan. Nordsjökonferensen är ett politiskt samarbete med syfte att skydda och förbättra Nordsjöns marina miljö.

Arbetet i de sex nationella samförvaltningsprojekt har fortgått under året. Dessa har identifierats i syfte att stärka samarbetet mellan fiskare, forskare och myndigheter såväl regionalt som nationellt. Samförvaltning innebär en utökad dialog mellan staten och brukarna, samt mellan brukarna, om förvaltningen av den lokala/regionala resursen. Samförvaltningsinitiativen har hittills fungerat som kontaktorgan i olika specifika frågor såsom marina skyddade områden och effortreglering.

Fiskerikontroll

Genom riksdagens beslut i juni 2006 av skrivelsen, (skr. 2005/06:171) Vissa fiskepolitiska frågor tydliggjordes Fiskeriverkets ansvar till att

² TAC (Total Allowable Catch) översätts till totala tillåtna fångstmängder.

omfatta all fiskerikontroll som inte åligger någon annan myndighet att utföra. Fiskeriverket skall vidare överta ansvaret för landnings- och kvalitetskontrollen. Verket fick dessutom ett övergripande ansvar för uppföljning av sådan fisketillsyn som bedrivs av länsstyrelser och fisketillsynsmän.

Inför 2005 utrustades ett utökad antal fartyg med satellitövervakningssystem, VMS (Vessel Monitoring System). Under året har nya fisketillstånd för vissa fisken i Östersjön och Västerhavet samt reglering av särskilda landningshamnar för torskfisket i Östersjön och förhandsanmälningar införts. Genom en ökad VMS-användning och de nämnda regleringarna har förutsättningar skapats för såväl förbättrad dokumentation som för uppföljning av fiskets regelefterlevnad samt bättre nyttjande av fiskemöjligheter eftersom fisket kan hållas öppet längre. Genom det europeiska forskningsprojektet SHEEL har Sverige deltagit i arbetet med en elektronisk loggbok. Projektet löpte under tidsperioden den 1 januari 2004 till den 30 juni 2006.

Fiskeriverket har, tillsammans med Kustbevakningen, under 2005 inrättat ett gemensamt Fiskerikompetenscenter (FKC) där personal från båda myndigheterna arbetar i gemensamma lokaler. FKC förväntas få viktig roll i att stärka och effektivisera fiskerikontrollen och fördjupa samarbetet mellan Fiskeriverket och Kustbevakningen. Den samverkande enheten bearbetar och analyserar uppgifter från fisket, följer upp och planerar det riskanalyserade arbetet. Centret fungerar också som kontrapunkt mot näringen och andra aktörer inom fiskerikontrollen.

EU:s kontrollmyndighet inrättades under våren 2005. En myndighetschef har i juni 2006 tillsatts och Sverige finns representerad i myndighetens styrelse.

Strukturpolitik

Strukturstöd till fiskerinäringen har under innevarande programperiod, 2000–2006, lämnats inom ramen för tre program i Sverige: Mål 1 Norra Norrland, Mål 1 Södra skogslänsregionen samt Strukturstöd till fiskerinäringen utanför mål 1-områden. I de båda mål 1-programmen ingår fisket som en del i de sektorsövergripande programmen.

Arbetet med programmen har under 2005 varit fokuserat på att uppnå en hög nyttjandegrad, både vad gäller fattade beslut och utbetalade medel. Detta har skett bl.a. genom riktade informationsinsatser och genom ett utvecklat samarbete mellan länsstyrelserna och Fiskeriverket. Övervakningskommittén har fattat beslut om omföringar i programmet för att tillgodose efterfrågan och utvecklingsbehovet inom näringen.

Förhandlingar avseende ett nytt regelverk för gemenskapens strukturstöd inom fiskerisektorn, Europeiska fiskerifonden (EFF), under perioden 2007–2013 avslutades i och med ministerrådsmötet i juni 2006. I enlighet med GFP-reformen skall strukturåtgärderna inte bidra till en ökad fiskeansträngning utan främja en hållbar balans mellan fiskekapacitet och dess fiskemöjligheter. Förordningen innebär bl.a. förändringar med en tydligare fokusering på resursbevarande- och miljöfrågorna. De medel som respektive medlemsstat tilldelas från fiskerifonden skall finansieras med en lika stor del nationell offentlig medfinansiering.

Förberedelser inför kommande programperiod pågår. Ett nytt inslag i programarbetet är arbetet med en nationell strategisk plan. Planen skall inte bara täcka de traditionella aspekterna av finansiellt stöd utan också omfatta alla faktorer som påverkar sektorn. I detta arbete har Fiskeriverket deltagit och en extern omvärldsanalys har genomförts. Fiskeriverket har överlämnat ett utkast till Jordbruksdepartementet som genomfört en hearing med berörda intressenter.

Övriga insatser

FAO:s insatser för en hållbar fiskeriförvaltning omfattar bl.a. internationella riktlinjer för miljömärkning samt ett handlingsprogram mot olagligt, orapporterat och oreglerat fiske. Utvärdering av fiskeripolitiska reformer samt globalisering inom fiskesektorn är nya inslag på OECD:s arbetsprogram. Inom ramen för GFP fortsätter Sverige att tillse att EU:s avtal om köp av fiskerättigheter från u-länderna uppfyller målen om biologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Inom ICES driver Sverige frågan om en förstärkning av den vetenskapliga rådgivningen.

Under året har regionala rådgivande nämnder för det pelagiska fisket i Nordostatlanten, en för

nordvästliga vatten samt en för Östersjön, inrättats. Sedan tidigare har den regionala rådgivande nämnden för Nordsjön inklusive Skagerrak och Kattegatt, inrättats. Syftet med de regionala rådgivande nämnderna är att öka delaktigheten i beslut för fiskare och andra berörda. Detta skall göra det möjligt för alla vederbörande parter att ta sin del av ansvaret i de olika aspekterna av förvaltningen av det fiske som berör dem. Genom att det nu finns ett regelverk inom vilket dessa nämnder kan bildas har ytterligare ett steg tagits mot ett stärkt samråd med fiskerinäringen och andra berörda intressenter. Inrättandet av nämnderna har lett till nya arbetsformer samt till kunskapsspridning mellan aktörer och organisationer.

På den tidigare regeringens uppdrag slutförde Nutek i mars 2006 en mätning av de administrativa kostnaderna för svensk jordbruks-, skogsbruks- och fiskelagstiftning. Arbetet utmynnade i rapporten "Näringslivets administrativa kostnader på jordbruks-, skogsbruks- och fiskeområdet" (R2006:02). Se vidare under avsnitt 5.8.1 Jordbrukets konkurrenskraft.

Under året har utredningen Fiskevårdens finansiering (SOU 2005:76) lämnats till den tidigare regeringen. Utredningen bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

5.5.1.3 Säker och bra mat

Sanktionsavgiftsutredningen överlämnade i juni 2006 sitt betänkande Sanktionsavgift i stället för straff – områdena livsmedel, foder och djurskydd (SOU 2006:58) till regeringen. Betänkandet remissbehandlas för närvarande.

Regeringen gav i mars 2005 Livsmedelsverket i uppdrag att utreda frågor om livsmedelshygienisk kompetens inom livsmedelsområdet. Livsmedelsverket redovisade detta uppdrag den 21 juni 2006. Livsmedelsverkets rapport innehåller bl.a. krav på dokumenterad utbildning för den som yrkesmässigt handhar livsmedel. Livsmedelsverkets rapport remissbehandlas för närvarande av Regeringskansliet.

Mot bakgrund av det underlag till handlingsplan för goda matvanor, som Livsmedelsverket och Statens folkhälsoinstitut sammanställt på den tidigare regeringens uppdrag, har Livsmedelsverket under 2005 och 2006 fått i uppdrag att ta fram råd om maten i skola och förskola, på

arbetsplatsen samt att utveckla sin information om goda matvanor.

5.5.2 Insatser utanför politikområdet

Beredskap

Beredskapsbegreppet har i dag en större vidd än tidigare och tonvikten förskjuts alltmera mot fredstida kriser. Det civila försvaret är den verksamhet som ett flertal aktörer bedriver i syfte att komplettera det fredstida samhällets förmåga att hantera kriser vid ett väpnat angrepp. Mål för verksamhetsområdet Civilt försvar är att värna om civilbefolkningen, säkerhetsställa de viktigaste samhällsfunktionerna och att bidra till Försvarsmaktens förmåga vid ett väpnat angrepp och krig i vår omvärld. Politikområdet Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar har målet att minska risken för och konsekvenserna av olyckor och svåra påfrestningar på samhället i fred samt att minska lidande och skadeverkningar av olyckor och katastrofer i andra länder.

Livsmedelsverket ansvarar, inom ramen för sina ordinarie uppgifter, för verksamhet som härrör till verksamhetsområdena Civila försvaret och Svåra påfrestningar. Försörjningen av dricksvatten är i dessa sammanhang den mest omfattande uppgiften. Dricksvatten har en unik förmåga att sprida smitta och förgiftning och är därigenom också särskilt utsatt för sabotage och skadegörelse.

I den nya livsmedelslagen som riksdagen beslutat har regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer givits rätt att meddela föreskrifter om försiktighetsmått i syfte att förebygga och avhjälpa skadeverkningar av sabotage eller annan skadegörelse som kan påverka Sveriges livsmedelsförsörjning. Livsmedelsverket har av den tidigare regeringen bemyndigats att meddela föreskrifter på området.

Vad gäller verksamhetsområdena Civilt försvar och Svåra påfrestningar har Jordbruksverket ansvar för att planera och vidta åtgärder för att förebygga, motverka och begränsa risker och sårbarheter vid fredstida kriser och vid höjd beredskap. Jordbruksverket deltar inom samverkansområdet Farliga ämnen. Viktiga aktiviteter bedöms ligga inom områdena smittsamma djursjukdomar inkluderat stödsystem och led-

ning för detta liksom för händelser som rör B-angrepp, dvs. angrepp med biologiska stridsmedel samt radioaktivt nedfall.

5.6 Resultatredovisning

5.6.1 Mål och indikatorer

Mål

Målet för livsmedelspolitiken är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar livsmedelsproduktion som speglar konsumenternas efterfrågan. Ovanstående mål är beslutade av riksdagen (prop. 2004/05:1, bet. 2004/05:MJU2). Resultatbeskrivningen i det följande görs i förhållande till dessa mål. I den mån regeringen bedömer att indelning i politikområden eller mål för dessa bör ändras återkommer regeringen vid ett senare tillfälle.

Indikatorer

Under de senaste åren har ett långsiktigt arbete med att utforma indikatorer för resultatuppföljningen pågått inom politikområdet. Syftet är att förenkla och förtydliga redovisningen av mål- och resultatuppföljningen till riksdagen i enlighet med betänkandet 2005/06:MJU2. I en inledningsfas har en översyn av tidigare använda indikatorer genomförts i avvaktan på en utveckling av ytterligare indikatorer avseende jordbruk och fiske. Dessa nya indikatorer planeras att användas fr.o.m. budgetpropositionen för 2008.

Jordbruk

Inom verksamhetsområdet Jordbruk används bl.a. följande sju indikatorer för bedömning av måluppfyllelsen. Indikator 1 Åkerareal per företag, indikator 2 Företag med mjölkkor och indikator 3 Mjölkkor per företag mäter strukturutveckling inom jordbruket. Indikator 4 Utnyttjande av kvoter mäter produktionsnivån inom jordbruket. Indikator 5 Markpriser och arrendepriiser mäter förväntad lönsamhet bland jordbruksföretag. Indikator 6 Utvecklingen av handel med livsmedel och jordbruksvaror mäter förändringar i förädlingsledet. Indikator 7 Konsumentprisindex för jordbruksreglerade produkter mäter effekter för konsumenterna.

Fiske

För fisket redovisas här tre indikatorer för att mäta måluppfyllelsen. Indikator 1 anger antalet överskridande av fiskekvoter och mäter bl.a. kontrollinsatserna för det deklarerade fisket som regleras av kvoter. Målet är att inte några kvoter skall överskridas. Indikatorn kan hänföras till måluppfyllelse av den ekologiskt hållbara delen av det övergripande målet. Indikator 2 anger genomförandetakten för fiskeprogrammen och mäter strukturåtgärdernas omfattning. Strukturåtgärderna har betydelse för utvecklingen av landsbygden och kan hänföras till måluppfyllelse av den socialt hållbara delen av det övergripande målet. Indikator 3 anger landningsvärdet per yrkesfiskelicens och mäter ekonomiskt värde på landad fisk. Indikatorn kan hänföras till måluppfyllelse av den ekonomiskt hållbara delen av det övergripande målet. Ett långsiktigt arbete med indikatorer pågår och ytterligare indikatorer avseende verksamhetsområdet Fiske kommer att redovisas fr.o.m. budgetpropositionen 2008.

Säker och bra mat

När det gäller verksamhetsområdet Säker och bra mat används bl.a. följande fyra indikatorer för bedömning av måluppfyllelsen inom verksamhetsområdet. Indikator 1 Mikrobiologisk säkerhet fångar upp om maten är säker och mäter graden av mikrobiologisk säkerhet genom att ange andelen avvikelser från de viktigaste kontrollpunkterna vid datorstödda inspektioner i restaurang och storhushåll. Indikator 2 Kemisk säkerhet fångar upp om maten är säker gällande kemisk säkerhet genom att ange ett indexvärde som speglar akrylamidnehållet i riskprodukter. Indikator 3 Bra matvanor utgörs av ett index för konsumtionsfrekvensen för ett urval av viktiga livsmedelsgrupper. Indikator 4 Förståelse av livsmedelsmärkning mäter hur stor andel konsumenter som förstår ett urval av viktiga märkningsuppgifter på livsmedelsförpackningar.

5.6.2 Resultat

5.6.2.1 Jordbruk

Antalet jordbruksföretag har minskat sedan 1990. Under 2005 ökade dock antalet jordbruksföretag med nästan 14 procent, troligen främst beroende på införandet av gårdsstödet. Historiskt har medelarealen per företag ökat

stadigt, dvs. strukturutvecklingen har lett till allt större företag. Mellan 2004 och 2005 sjönk dock medelarealen per företag med över 10 procent, från drygt 40 hektar till ca 36 hektar. Detta skall dock inte ses som ett trendbrott mot allt större företag eller som att strukturutvecklingen har avstannat. Ökningen av antalet företag med liten åkerareal beror på ett flertal faktorer som alla hänger samman med införandet av gårdsstödet. Till viss del beror ökningen på att t.ex. gårdar med hästar nu registrerar sig som jordbruksföretag för att kunna få gårdsstödet. En annan förklaring är att markägare i viss mån har återtagit mark och själva registrerar sin fastighet som jordbruksföretag av samma skäl. Det förekommer också delningar av företag i två mindre enheter och i någon mån har företag som av olika anledning fallit ur tidigare register nu valt att ansöka om gårdsstöd och därmed återkommit i statistiken. Det finns med andra ord ingen övergripande ekonomisk trend mot mindre företag utan den sammantaget stora skillnaden mellan 2004 och 2005 förklaras av införandet av gårdsstödet. En mycket stor del av de nya företagen erhåller dock obetydliga stödutbetalningar. Samma fenomen har uppstått i t.ex. Danmark men där har man valt att inte införa de nya företagen i den officiella statistiken i samma utsträckning som i Sverige.

Det har också skett gradvisa förändringar inom mjölksektorn där produktionen ligger på i stort sett samma nivå som under 1995 trots att antalet mjölkkor har minskat med drygt 18 procent under samma period. EU:s regelverk för den gemensamma jordbrukspolitiken innebär att ett stort antal prisreglerande åtgärder skall vidtas i syfte att påverka jordbrukets inriktning och ekonomi. Utrymmet för avvikelser från de gemensamma EU-reglerna är litet. Resultatet av regeltillämpningen i form av utveckling, när det gäller jordbruksföretagens produktion och ekonomi, redovisas kontinuerligt av Jordbruksverket.

Tabell 5.4 Antal företag efter storleksgrupp åkermark

	1990	2004	2005
2,1–5 ha	14 957	9 176	14 486
5,1–10 ha	19 020	11 224	14 117
10,1–20,0 ha	20 832	12 926	14 147
20,1–30,0 ha	12 177	7 386	7 583
30,1–50,0 ha	14 223	9 054	8 862
50,1–100,0 ha	11 348	9 096	9 569
Över 100,0 ha	4 003	6 129	6 099
Summa	96 560	65 801	74 863

Källa: Statens jordbruksverk 2006.

Jordbrukets struktur och åkerarealens användning

Indikatorn antalet jordbruksföretag tillsammans med indikatorn den genomsnittliga storleken på företagens åkerareal visar bl.a. strukturutvecklingen inom jordbruket. Som redan har påtalats ökade antalet jordbruksföretag jämfört med 2004 till följd av införandet av frikopplade stöd och uppgick 2005 till närmare 75 000. Det har inneburit att främst betesmarken har ökat men även åkerarealen har ökat något. Ökningen av antalet jordbruksföretag har skett i företagsgruppen med en åkerareal på mindre än 30 hektar. Många av dessa är hästgårdar med enbart arealer för bete och vallodling. Antalet företag med större areal är oförändrat.

Åkerarealens användning är en indikator som visar den relativa lönsamheten och konkurrenskraften i olika produktionsgrenar. Den totala arealen jordbruksmark har varit i stort sett oförändrad mellan 1995 och 2005. Under denna period har den anmälda åkerarealen minskat med 63 500 hektar medan anmäld areal betesmark har ökat med 87 300 hektar.

Mellan 2004 och 2005 ökade åkerarealen med 42 500 hektar medan anmäld betesmark minskade med 10 900 hektar. Slätter- och betesvall var 2005 den arealmässigt största grödan. Spannmålsarealen minskade med 9 procent. Det är främst arealen havre som har minskat. Arealen oljeväxter ökade marginellt jämfört med 2004. Arealen för baljväxter minskade med 5 procent mellan 2004 och 2005 och sockerbetsarealen ökade med 3 procent jämfört med 2004. Enligt den senaste prognosen för 2006 blir spannmålsarealen ca 1 miljon hektar, vilket är en minskning från 2004 med ca 12 procent.

Tabell 5.5 Åkerarealens användning i hektar

	2004	2005
Spannmål	1 125 700	1 024 000
Raps och rybs	83 800	82 200
Baljväxter	43 200	40 900
Sockerbetor	47 600	49 200
Slätter- och betesvall	934 800	1 027 300
Träda	268 200	321 300
Övrigt	157 300	158 200
Total åkerareal	2 660 600	2 703 100

Källa: Statens jordbruksverk 2006.

Jordbruksverket följer löpande utvecklingen inom jordbrukssektorn ur flera hänseenden, bl.a. för att få en heltäckande bild av konsekvenserna av jordbruksreformen.

Animalieproduktion

Inseminationen av nötkreatur har minskat med 5 procent och antalet födda kalvar har minskat med 3,5 procent, vilket tyder på en minskad nötköttsproduktion under kommande år. Se också resultatredovisning för Landsbygdspolitiken (avsnitt 7.5).

Antalet företag med mjölkkor visar, liksom antalet jordbruksföretag, på strukturutvecklingen inom jordbruket. Antalet företag med mjölkkor har minskat med 42 procent mellan 1995 och 2005. Antalet mjölkkor har minskat med 18 procent sedan 1995 samtidigt som den genomsnittliga besättningsstorleken har ökat från 27 till 46 kor under samma period. Det ger en indikation på storleksrationalisering inom jordbruket där företagen anpassar sig efter krav på lönsamhet och effektivisering. Under 2004 infördes det nya mjölkbidraget till mjölkproducenterna. Syftet med mjölkbidraget är att kompensera mjölkproducenterna för sänkningen av interventionspriserna på mjölk och mjölkprodukter. Drygt 9 300 mjölkproducenter fick mjölkbidrag 2005. År 2007 kommer mjölkstödet att frikopplas från produktionen. Någon större förändring i mjölkproduktionen till följd av frikopplingen har ännu inte skett. Det minskade antalet kalvar är dock ett tecken på att den svenska mjölkkvoten inte kommer att utnyttjas fullt ut.

Tabell 5.6 Fakta om mjölkproduktion

	1985	1995	2005
Antal mjölkkor ¹	645 706	482 118	393 263
Antal företag ¹	35 063	17 743	9 329
Genomsnittlig besättningsstorlek ¹	18	27	46
Avkastning per ko (kg) ^{2,3}	6 357	7 757	8 994
Mjölkinvägning (ton) ²	3 580 940	3 243 030	3 162 981
Antal mejerier ²	28	16	14
Antal produktionsplatser ²	92	57	37

¹ Källa: Statens jordbruksverk.² Källa: Svensk Mjök.³ Avser kor som ingår i kokontrollen.

Kvoter

Flera av jordbrukets produktionsgrenar har hittills påverkats av kvotsystem som syftar till att begränsa den totala produktionen i EU och därmed undvika överskottsproduktion som skulle kräva export med exportbidrag. Utnyttjandet av dessa kvoter i Sverige har varit relativt stabilt. Sockerskörden 2005 blev preliminärt 110 procent av kvoten. Samtidigt ökade arealen med knappt en halv procent. Kvotutnyttjandet för mjölkleveranskvoterna uppgick för kvotåret 2005/06 till ca 95 procent, vilket är 2 procent lägre än föregående år. Det är en relativt kraftig minskning i förhållande till tidigare år. Kvoterna för am- och dikor samt tackor upphörde som en följd av gårdsstödsreformen. Antalet djur uppvisade dock endast marginella skillnader i förhållande till kvotutnyttjande tidigare år då kvoterna utnyttjades till 96 respektive 93 procent. Kvoterna för köttproduktion utnyttjades mellan 92 till 99 procent. Slakten av handjur minskade under de första månaderna av 2006 medan slakten av kvigor ökade. Samtidigt är antalet födda kalvar 2 procent lägre än vid samma period föregående år.

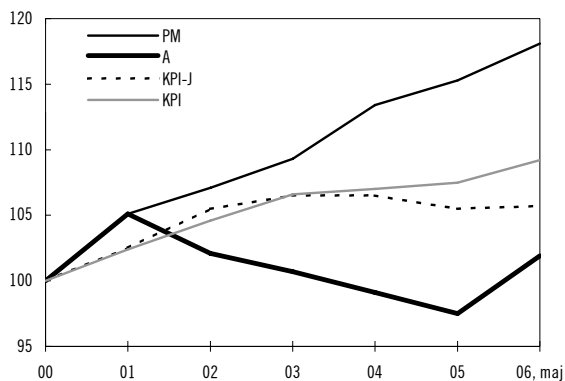
Handel och ekonomi

Arrende- och markpriser är en indikator som bl.a. kan visa den förväntade lönsamheten inom jordbrukssektorn. Priserna har ökat kraftigt under det senaste årtiondet. Sedan 1994 har de genomsnittliga arrendepiserna ökat med 36 procent i vissa delar av landet där reformen gett produktionsförändringar. Priset på jordbruksmark har ökat i genomsnitt 15 procent om

året sedan Sveriges EU-inträde 1995. Prisökningstakten har tilltagit under senare år. Mellan 2004 och 2005 steg priserna i Sverige i genomsnitt med 23 procent. En delförklaring till denna kraftiga prisökning på jordbruksmark kan eventuellt vara den reform av jordbrukspolitikerna som trädde i kraft i januari 2005. Låga räntor antas också ha påverkat prisutvecklingen.

En indikator som mäter prisutvecklingen för konsumenterna är konsumentprisindex för jordbruksreglerade produkter. Priserna på såväl jordbruksreglerade livsmedel som på övriga livsmedel ökade med 8–10 procent mellan 1996 och 2005. Detta är samma ökningstakt som för konsumentpriserna i allmänhet. Samtidigt har kravet på effektivisering inom jordbruksnäringen ökat. Priserna på produktionsmedel har stigit med 25 procent sedan 1995. Höjda energipriser leder till att priser på andra insatsmedel, som t.ex. handelsgödsel, också ökar. Avräkningspriserna har sjunkit med nära 11 procent under samma tid. Orsaken till det är bl.a. att världsmarknadspriserna har sjunkit och att den reformering som gjordes av jordbrukspolitikerna 2000, Agenda 2000, bl.a. innebar att stödpriserna sänktes. Detta kompensades delvis med höjda stöd. Även den reform som beslutades i EU 2003, Mid Term Review, innebär sänkta stödpriser på t.ex. mjölk. I diagram 5.1 visas utvecklingen mellan 2000 och 2006. År 2006 visas endast månaden maj.

Diagram 5.1 Prisutvecklingen inom jordbruket

Källa: Statens jordbruksverk 2005.

Sverige hade en negativ handelsbalans för jordbruksvaror och livsmedel på nära 28 miljarder kronor 2005, dvs. importen var större än exporten.

Sverige importerade jordbruksvaror och livsmedel för nästan 63 miljarder kronor under 2005, vilket innebär en ökning med ca 10 pro-

cent i löpande priser. Av dessa 63 miljarder avsåg 38,5 miljarder förädlade livsmedel. Jordbruksvaror och livsmedel stod för 7,6 procent av den totala importen. Importen kom till ca 70 procent från andra EU-länder. De viktigaste importländerna var Danmark, Nederländerna, Norge och Tyskland. Till stor del består dock importen av varor som inte produceras, eller produceras i mindre utsträckning, i Sverige.

Även exporten av jordbruksvaror och livsmedel ökade under 2005. I löpande priser var exportökningen 13 procent jämfört med 2004 och uppgick 2005 till nästan 35 miljarder kronor. Av dessa kom 23 miljarder kronor från förädlade livsmedel. Jordbruksvaror och livsmedel representerar 3,6 procent av den totala exporten. Nära 67 procent av exporten gick till länder inom EU, varav cirka en tiondel gick till de nya medlemsstaterna. De för Sverige viktigaste exportländerna är Danmark, Finland, Tyskland och Frankrike. De mest betydelsefulla jordbruksvarorna och livsmedlen som exporterades tillhörde kategorierna drycker (främst starksprit), spannmål och spannmålsprodukter samt fisk, kräft- och blötdjur. Utanför EU är Sveriges viktigaste exportmarknader för jordbruksvaror och livsmedel USA och Norge.

Sammantaget visar nämnda indikatorer förändringar som pekar mot en strukturrationalisering till allt större och mer effektiva gårdar. De visar att jordbruket anpassar sig till krav på lönsamhet och att företagen anpassar sig alltmer till marknadens villkor.

Jordbruksadministrationen

EU:s jordbrukspolitik reglerar bl.a. tidsplanen för utbetalningar av jordbruksstöden. Om utbetalningar inte sker enligt regelverket kan EU besluta om finansiella korrigeringar som innebär att medlemsstaterna erhåller mindre stöd från EU. Sverige har inte fått några finansiella korrigeringar för överskridna tidsgränser för utbetalningar under perioden 1995–2005. Däremot har Sverige fått betala korrigeringar på grund av Europeiska kommissionens egna granskningar.

Växtskydd och utsäde

Det fytosanitära läget är i stort sett gott. Riskerna för introduktion av allvarliga skade-

görare på en allt större inre marknad behöver mötas med ett ökat antal slumpmässiga eller riktade marknadskontroller parat med ökad medvetenhet från odling och handel. Genom EG-beslut ställs i allt högre grad sådana krav på medlemsstaterna. En tidig upptäckt av en ny skadegörare i samband med t.ex. inventeringar är avgörande för möjligheterna till tidiga och effektiva bekämpningsinsatser.

Europeiska kommissionens lagstiftningsförslag rörande oavsiktlig förekomst av genetiskt modifierat utsäde i traditionella sorter som låtit vänta på sig många år har ännu inte presenterats.

Växtgenetiska resurser

Det resultat som nåddes i juni i Madrid i FAO-förhandlingen innebär att ett standardiserat materialöverföringsavtal för växtgenetiska resurser har antagits, där bl.a. den monetära vinstdelningen regleras. Av nettovinsten hos de företag som använder standardavtalet skall 1,1 procent gå tillbaka till det multilaterala systemet för att användas för syften i linje med fördraget.

En budget och arbetsplan för det sekretariat som skall sättas upp antogs. Dessutom antogs procedurregler och finansiella regler för arbetet samt en finansieringsstrategi, dvs. en strategi för hur ytterligare resurser skall kunna komma syftena i fördraget till godo och hur de skall användas.

Nationellt har arbetet inom Programmet för odlad mångfald haft fokus på inventering bl.a. genom offentliga upprop för att kartlägga tidigare okända sorter av perenner, träd och buskar, rosor, frukt och bär samt fröförökade sorter. Svensk kulturväxtdatabas (SKUD) finns numera tillgänglig för externa användare och har uppmärksammats i fackpress.

5.6.2.2 Fiske

Fiskresurser och förvaltningsåtgärder

Torsken i Östersjön delas upp i två bestånd, det östra (öster om Bornholm) och det västra. Situationen är fortfarande allvarlig för de två torskbestånden och särskilt för det östra beståndet. Dess storlek ligger enligt ICES långt under en biologiskt säker nivå. Andelen icke rapporterade eller olagliga fångster, som enligt ICES

kan vara 40 procent av den totala mängd torsk som landas, är ett hot mot en framgångsrik förvaltning.

Beståndssituationen har i flera fall medfört lägre total tillåten fångst (TAC). Besluten kompletteras med hårdare kontrollbestämmelser. Beträffande torsken i Östersjön arbetade Sverige för att få ner fångsterna i det östra beståndet. Resultatet av ministerrådets beslut i december 2005 blev dock att denna sattes långt över den av ICES rekommenderade nivån. För fisket i Kattegatt pågår förberedelser för ett försök med ett fiske som helt regleras genom begränsning av fiskeansträngningen i stället för med kvoter. Detta försök kan få stor betydelse för den framtida fiskeriförvaltningen, både för andra fisken och för andra områden. Kommissionen har för avsikt att styra förvaltningen mot mer effortbegränsad reglering men det finns trots det anledning att behålla någon form av TAC-reglering i kombination med denna reglering.

Arbetet med en nationell förvaltningsplan för ål har påbörjats under 2006 mot bakgrund av att kommissionen har lagt ett förslag om förvaltningen av den europeiska ålen. Förhandlingar om förslaget pågår. I förhandlingarna har Sverige fått gehör för betydelsen av att regleringarna måste avse även marina kustområden och inte bara sötvatten. Det huvudsakliga ålfisket i Sverige sker i kustområdena.

Av rådsslutsatser från 2004 om EU:s fiskeriavtal med tredje land, s.k. partnerskapsavtal, framgår att nivån på de avgifter som redarna skall betala för att bedriva fiskeverksamhet skall vara rättvis, balanserad och icke-diskriminerande. Detta är en mycket otydlig formulering och Sverige drev i det längsta att det tydligt skulle framgå att redarnas bidrag successivt skall öka. Sedan dess har kommissionen dock lyckats öka redarnas bidrag från ca 15 till 25 procent av de totala bidragen i de flesta nya avtal. Övriga, för Sverige, viktiga aspekter såsom att delar av aktuella beståndet ej utnyttjas av kuststaten och att det finns en väl fungerande fiskerikontroll har också successivt fått ett tydligare genomslag. Det innebär att GFP-reformen börjar få genomslag även i gemenskapens fiske i fjärran vatten.

Beståndsutvecklingen för vildlax i älvarna i Östersjöområdet är positiv men ännu ej tillfredsställande. De stora älvarna har eller har goda förutsättningar att uppnå produktionen 50 procent av det teoretiskt möjliga före 2010, som är målet

för "Aktionsplanen för lax". Förutsättningarna är sämre i de små skogsälvarna.

Fiskeriverket har analyserat den genetiska variationen hos flera kust- och havsfiskarter och funnit att vissa arter inte behöver förvaltas eller skyddas lokalt medan andra måste förvaltas och skyddas på ett betydligt mer finskaligt sätt. Fiskeriverket har vidare under året utökat kunskapen om de flesta fiskarter. Resultaten från bl.a. Gullmarsfjorden visar exempelvis att begränsningar i trål- och notfiske väsentligt förbättrar bestånden av flera torskfiskar.

Kustfiskebestånden i stora delar av egentliga Östersjöns yttre skärgårdsområden är drabbade av rekryteringsskador, främst hos gädda och abborre. Projekt relaterade till problemet har initierats. Den tidigare regeringen har gett Fiskeriverket i uppdrag att tillse att det inom fiskeriförvaltning och fiskevård i ökad utsträckning tas hänsyn till fisketurism, fiskeföretagande och fritidsfiskets behov.

Miljömålsarbetet har under senare år fått en ökad betydelse i Fiskeriverkets arbete. Under miljökvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård har arbetet med delmålet "uttag av fisk" varit särskilt prioriterat.

Miljömålsarbetet med att minska bifångsterna inom fisket karaktäriseras av skilda problemställningar för olika fisken. Förutom kartläggning av bifångsternas sammansättning och kvantiteter ingår även andra projekt som syftar till förbättrade åtgärder.

Det nationella arbetet med både art- och storleksselektiva redskap har varit framgångsrikt. Den tidigare utvecklade BACOMA-trålen, som med hjälp av fyrkantsmaskor sorterar ut torsk under minimimåttet i trålfisket i Östersjön, används nu allmänt och ingår i gemenskapens regelverk. Vidare har även kräftrist införts som ett alternativ i EU:s regelverk för Nordsjön.

I samband med Nordsjökonferensen 2006 antogs en deklaration där ministrarna enades om att införa miljökonsekvensbeskrivningar för nya fiskemetoder, att minska bifångsterna av bl.a. tumlare och säl och att genomföra ett pilotprojekt med fiskedagar i Kattegatt. I syfte att minimera utkastet av fisk antogs som ett första steg ett förbud mot att kasta fisk överbord som i enlighet med EU:s regler får landas. Ministrarna enades även om åtgärder för att minska det illegala fisket genom en förbättrad kontroll, strängare sanktionssystem samt ett nätverk för sam-

arbete mellan åklagare på fiskesidan i länderna runt Nordsjön.

Fiskerikontroll

Svenskt fiske hade under 2005 tillgång till ca 50 nationella kvoter, av vilka ett flertal var uppdelade i underkvoter. Fiskeriverket följer kontinuerligt upp status beträffande fiskekvoterna och andra fiskemöjligheter som Sverige har tilldelats. Försiktighetsstopp övervägs rutinmässigt när nyttjandegraden av en kvot når 90 procent för att undvika överskridande av kvoten. Under 2005 stoppade Fiskeriverket fiske på cirka tio olika kvoter då dessa bedömts vara i det närmaste fullt nyttjade.

Under 2005 överskreds inte några fiskekvoter och inte heller några av de för Sverige gällande begränsningar av fiskeansträngningarna. De vidtagna uppföljningsåtgärderna har verksamt bidragit till resultatet som ligger i linje med den tidigare regeringens mål.

Kommissionen följer årligen upp medlemsstaternas förmåga att uppfylla sina skyldigheter för rapportering av statistik enligt gällande EG-förordningar som fångstrapportering, rapportering av fiskeansträngningar m.m. Av uppföljningen för 2005 framgår att Sverige är en av de två medlemsstater som helt har lyckats uppfylla de uppställda rapporteringskraven för fångster och fiskeansträngningar.

Kustbevakningen har under året bedrivit fiskeriövervakning, tillsyn och kontroll till sjöss och i hamnar. Kontrollen har bedrivits med fartyg, flyg och bilar. Kustbevakningen har under 2005 utfört 646 bordningar till sjöss, 1 727 landningskontroller och 1 401 kvalitetskontroller. Under året har 285 landningar slumpmässigt valts ut för provtagning för att fastställa artsammansättningen i osorterade landningar. Vid 25 av dessa har Kustbevakningen inte kunna skicka någon enhet för att kontrollera landningen. Huvudorsaken till detta var annan högre prioriterad verksamhet så som räddningstjänst och brådskande brottsutredningar. Kustbevakningens kontroll av landningar samt provtagning för att säkerställa artsammansättning och landad kvantitet bedöms ha bidragit till att målet att säkerställa att fiskekvoter inte överskrids har uppfyllts.

Under året har Kustbevakningen prioriterat kontrollen av yrkesfisket. Fiskeriövervakningen

har inriktats utifrån dels en riskanalys, dels i enlighet med EU:s krav. Riskanalys innebär att riktade kontroller har styrts mot sådana objekt eller företeelser där sannolikheten för brott mot regelverket liksom konsekvenserna av eventuella brott är hög. Kustbevakningen har under året genomfört totalt 22 450 kontrollåtgärder, varav 284 resulterat i rapporter. Enligt myndighetens bedömning har man under 2005 i huvudsak uppnått de kvantitativa målen för landningskontrollen. Bedömningen är att myndighetens kontroller med några få undantag uppfyller de krav som ställts upp i samråd med Fiskeriverket.

Utredningen om den svenska fiskerikontrollen (SOU 2005:27), som lämnade sitt betänkande i mars 2005, konstaterade att den svenska fiskerikontrollen i stort sett fungerar väl men att det finns delar av kontrollapparaten som kan utvecklas ytterligare. Ansvaret för landnings- och kvalitetskontroller flyttas från Kustbevakningen till Fiskeriverket fr.o.m. den 1 januari 2007.

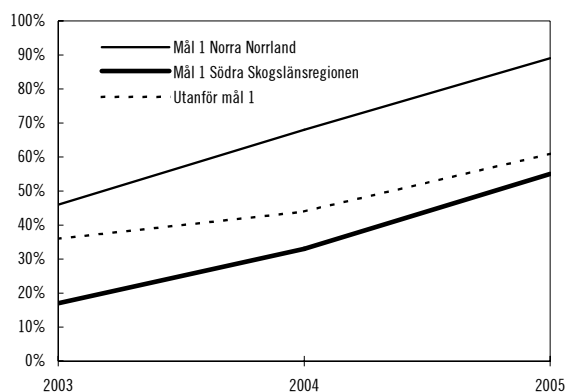
Strukturpolitik

En bristande investeringsvilja inom fiskerinäringen, till följd av försämrad lönsamhet inom delar av sektorn, har påverkat strukturprogrammets genomförande. Under 2006 har dock utnyttjandegraden av tillgängliga medel förbättrats. En bidragande orsak till det relativt låga nyttjandet är att stödsatserna har varit lägre i pågående period än under föregående programperiod och en högre egeninsats har därmed krävts vid investeringar. Reformen av GFP har under programperioden även ändrat förutsättningarna och inriktningen av stödet. I den nya grundförordningen har målet att uppnå en större överensstämmelse mellan fiskeflottans kapacitet och de befintliga fiskemöjligheterna, prioriterats. Möjligheterna till att lämna investeringsstöd till fiskeflottan har därmed begränsats och stöd får inte beviljas för någon åtgärd som ökar ett fartygs fångstmöjligheter.

Indikatorn för detta område är genomförandetakten för fiskeprogrammen och mäter strukturåtgärdernas omfattning. Se diagram 5.2. Strukturprogrammets genomförandegrad, sett från beviljade medel, har ökat under 2005 jämfört med tidigare år, främst gäller detta för program utanför Mål 1-områden och för Mål 1 Norra Norrland. För Mål 1 Södra Skogsläns-

regionen är genomförandetakten, sett från beviljade medel, och ansökningar om stöd fortfarande lågt i förhållande till de medel som finns tillgängliga från Fonden för fiskets utveckling (FFU).

Diagram 5.2 Andel beviljade medel av strukturprogrammet (FFU) för olika stödområden

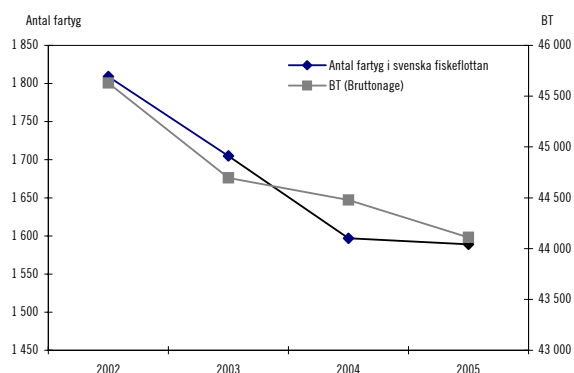
Såväl under 2005 som under 2006 har det, inom ramen för strukturstödet, betalats ut stöd till de fartygsägare som normalt bedriver torskfiske i Östersjön och som påverkats av de ytterligare fiskestopp som införts. Stödet avser kostnader som kvarstår när fartyget ligger vid kaj och har utgått för den tid som förflutit utöver genomsnittlig längd på fiskestopp för torsk i Östersjön.

Fiskeflottan har fortsatt att minska under 2005. Skrotningsbidraget³ har dock inte i någon större utsträckning bidragit till en struktur Anpassning under 2005. Främst efterfrågas det inte på grund av att bidraget anses vara för lågt för att täcka de utestående lån m.m. som fartygsägaren har för fartyget.

Av diagram 5.3 framgår flottkapaciteten (fartyg med fartygstillstånd) under perioden 2002–2005. En modernare teknologi innebär ofta en rationalisering som möjliggör ett effektivare fiske. Det innebär att en minskning av flottans kapacitet enligt diagrammet inte nödvändigtvis behöver innebära en minskad fiskeansträngning.

³ Ersättning utgår för att hugga upp fartyg.

Diagram 5.3 Flottkapacitet

Förslaget till Europeisk fiskerifond (EFF) har diskuterats under året och en förordning antogs på ministerrådet i juni 2006. I enlighet med GFP-reformen skall strukturåtgärderna inte bidra till en ökad fiskeansträngning utan främja en hållbar balans mellan fiskekapacitet och dess fiskemöjligheter. Det finns en tydlig fokusering på miljöfrågorna och det föreslås förenklingar i programmets administration och rapportering.

Enligt förslaget till EFF är fonden inte en strukturfond och är därmed inte en del av sammanhållningspolitiken. Det finns emellertid tydliga kopplingar till strukturfonderna och de målsättningar som har angivits för sammanhållningspolitiken. Som exempel skall prioritet ges för konvergensområden⁴. EFF-förslaget har även inslag av landsbygdsutveckling, vilket kommer att kräva samordning med övriga fonder som finansierar insatser på landsbygden.

Övrigt

Fiskesekretariatet bildades 2003 och finansieras delvis med statligt stöd. Organisationens främsta syfte är att samla och sprida kunskap om förvaltningen av bestånden samt att identifiera möjliga åtgärder för att uppnå en hållbar utveckling. Sekretariatet har valt att lägga fokus bl.a. på förvaltningen av europeisk ål. Vidare har sekretariatet för 2005 ett tydligare fokus på bl.a. den nya rådgivande kommittén för Östersjön, där Fiskesekretariatet har tagit på sig rollen att samordna

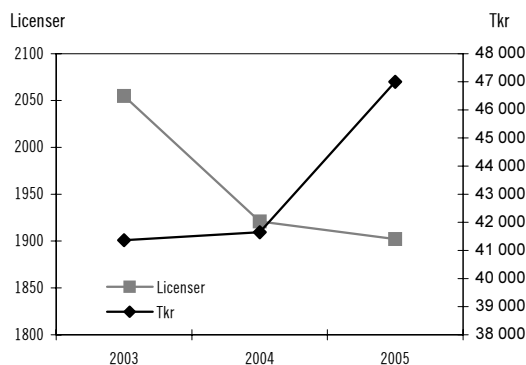
deltagandet av olika NGO (Non-Governmental Organizations) i regionen.

Under 2005 presenterade den regionala rådgivande nämnden för Nordsjön ett förslag om att reglera fisket i Kattegatt för att minska utkastet. Syftet är att reglera fisket enbart genom fiskeansträngningen, dvs. tillåtet antal fiskedagar och inte genom kvoter. På så sätt är all fångst tillåten att landa, vilket skall minska att fisk kastas överbord, s.k. utkast.

Under året har en referensgrupp för konsumentfrågor inrättats på initiativ av Fiskeriverket. Gruppen består av representanter för konsumenterna, näringen, fiskhandlarna, restaurangbranschen, Svensk Fisk och dagligvaruhandeln samt KRAV och WWF.

Antalet yrkesfiskare minskade med 19 stycken till 1902 stycken under 2004–2005. Under samma period ökade de kvinnliga yrkesfiskarna från 16 stycken till 18 stycken. Indikatorn landningsvärdet per yrkesfiskelicens indikerar att värdet per licens har ökat. Detta kan, som diagram 5.4 visar, inte förklaras av minskningen i antalet licenser utan har andra orsaker, t.ex. en ökning av fiskpriserna.

Diagram 5.4 Antalet yrkesfiskarlicenser i kombination med värdet per licens

5.6.2.3 Säker och bra mat

Ett omfattande arbete har pågått under ett antal år på EU-nivå för att modernisera och förbättra regelverket på livsmedelsområdet. Området är i stort sett totalharmoniserat inom EU och det innebär att ingen medlemsstat kan ha vare sig strängare eller mer liberala bestämmelser. Tidigare var de flesta EG-rättsakterna i form av direktiv som skulle införlivas i varje medlemsstats nationella lagstiftning. Under senare år har man dock gått över till att alltmer använda för-

⁴ Konvergensområden är de strukturellt minst gynnade områdena inom gemenskapen. Per definition utgörs de av områden som har en BNP understigande 75 procent av genomsnittet för gemenskapen.

ordningar som gäller direkt i varje medlemsstat. Några parallella nationella bestämmelser är inte tillåtna och därför har en fullständig översyn av det svenska regelverket varit nödvändig. Förändringar har gjorts i lagar, regeringsförfordningar och myndighetsföreskrifter för att ta bort dubbelregleringar och för att anpassa författningarnas struktur och nationella kompletterande bestämmelser till EG-rätten. Detta arbete är nu i stort sett genomfört. Hela det nya regelverket tar avstamp i att man ser livsmedelskedjan som just en kedja som hänger ihop. Det tydliggör företagens ansvar för att de livsmedel som de producerar är säkra. Regelverket är också riskbaserat, dvs. där riskerna är större ställs högre krav. Kontrollen, enligt det nya regelverket, kommer också att bedrivas riskbaserat.

Förutom anpassning av det nationella regelverket har även en omfattande utbildning av inspektörer i kommunerna skett i Livsmedelsverkets regi. Livsmedelsverket har också bistått olika branschorganisationer i arbetet med att ta fram branschriktlinjer till stöd för företagen när det gäller att uppfylla det nya regelverket.

Säker mat

Större delen av livsmedelskontrollen i Sverige bedrivs av kommunerna. Vissa större objekt och objekt med viss verksamhet kontrolleras, i enlighet med livsmedelsförordningen, av Livsmedelsverket. Verket har även ansvar för att samordna, stödja och leda kommunerna i deras livsmedelskontroll. Livsmedelsverket ansvarar även för köttkontrollen vid landets slakterier.

Effektiviteten i kontrollen har förbättrats tack vare fortsatt utökad användning av datorbaserade inspektioner. Användandet av detta metodstöd har ökat likvärdigheten i många av kontrollerna, dock är fortfarande skillnaderna i kontrollerna mellan olika kommuner ett problem som påtalas av Livsmedelsverket.

Indikator 1 Mikrobiologisk säkerhet som tagits fram av Livsmedelsverket användes för första gången 2005 och därför finns inte några resultat från tidigare år att jämföra med. Indikatorn består av andelen allvarliga avvikelser observerade vid kommunernas datorbaserade inspektioner i restauranger och storhushåll. Andelen allvarliga avvikelser, en avvikelse inom ett för livsmedelssäkerheten kritiskt område, i landet

som helhet för alla utvalda kontrollpunkter var 20 procent.

Indikator 2 Kemisk säkerhet är också ny och värdet för 2005 kommer att bli utgångspunkten för framtida jämförelser. Denna indikator består av medelintaget av akrylamid framräknat genom mätningar av akrylamidhalten i de livsmedel som är viktigast för intaget sammanvägda med konsumtionen av dessa livsmedel. För 2005 blir indikatorns värde 21 mikrogram per dag för en vuxen normalkonsument.

Bra matvanor och konsumenters möjligheter att göra medvetna val

Livsmedelsverket har under 2005 undersökt konsumtionsvanorna gällande ett antal livsmedel hos ett urval av befolkningen mellan 16 och 80 år. De ställda frågorna avsåg bl.a. konsumtion av frukt, grönsaker, grovt bröd, godis, kaffebröd och typ av matfett. Endast ett fåtal (en procent) följer kontinuerligt de fyra viktigaste kostråden gällande frukt, fisk, fullkorn och fettyper, 1–6 procent följer minst tre av kostråden och mellan 5 och 15 procent uppfyllde minst två av de uppsatta kostråden. En undersökning av matvanorna hos barn i åldrarna 4, 8 och 11 år visar att barn i stort sett har samma problem med kosten som vuxna; för hög andel socker och mättat fett samt för låg andel fibrer.

Indikator 3 Bra matvanor har Livsmedelsverket definierat som ett sammanvägt index i vilket ingår ett antal aspekter såsom kostens näringsmässiga kvalitet, konsumtionsfrekvens och hur väl kosten överensstämmer med Livsmedelsverkets kostråd. Det är första gången som denna sammanvägning görs och därför är indexet enbart preliminärt men för 2005 ger resultatet ett medianvärde på 6 för kvinnor och 5 för män med ett maxvärde på 12. Kvinnors matvanor stämmer således bättre överens med de av Livsmedelsverket uppsatta kostråden.

Indikator 4 Förståelse av livsmedelsmärkning. För att konsumenterna skall kunna göra medvetna val är det viktigt att livsmedelshandlingen är redlig och att konsumenterna förstår den information som lämnas på livsmedelsförpackningarna, dvs. det som kallas livsmedelsmärkning. Hur väl konsumenterna förstår viktigare märkningsuppgifter har mätts av Livsmedelsverket. I undersökningen uppgår

andelen korrekt identifierade märkningsuppgifter till 71 procent.

5.6.3 Analys och slutsatser

5.6.3.1 Jordbruk

Utvecklingen i Sverige

I samband med gårdsstödsreformen kommer uppfyllandet av målet att produktionen skall spegla konsumenternas efterfrågan att förbättras. Det svenska jordbruket får med hjälp av reformeringen av den gemensamma jordbrukspolitiken större möjligheter att anpassa sig efter det övergripande målet.

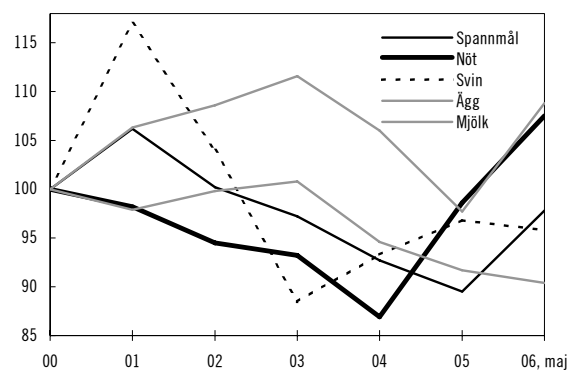
Markpriserna har ökat kontinuerligt sedan Sverige gick med i EU. Den låga räntenivån tillsammans med gällande stödnivå kan vara en förklaring till ökade markpriser då investeringskostnaden kan förbli densamma trots högre markpriser. Samtidigt visar de ökade markpriserna att många jordbrukare utifrån lönsamhetskalkyler och framtida förväntningar anser att det är skäligen att investera. Strukturomvandlingen har resulterat i färre men större jordbruksföretag och som följd av det en mer konkurrenskraftig jordbrukssektor.

Kvotutnyttjandet skiljer sig mellan kvotgrupper. En hög utnyttjandegrad av produktionskvoterna kan ses som en indikator på att lönsamheten inom det svenska jordbruket är tillräckligt god för att upprätthålla tillåten produktion. Kvotutnyttjandet har varit och är relativt högt. Produktionen av fågelkött, griskött och ägg omfattas inte av några kvoter och uppvisar olika produktionstrender. Produktionen av griskött har på grund av bl.a. svåra svängningar i prisbilden minskat sedan 1998. Produktionen av fågelkött ökade under 2005. Äggproduktionen har minskat de senaste åren, sannolikt bl.a. till följd av omställningen från traditionella burar till inredda burar eller frigående höns. Andra orsaker är en viss nationell överproduktion samt att konkurrensen från den nederländska marknaden har ökat. Den uppåtgående trenden i odlingen av spannmål som kunde konstateras de första åren efter EU-inträdet bröts 2003 och nedgången har fortsatt även därefter. Enligt den senaste prognosen för 2006 blir spannmålsarealen ca 1 miljon hektar, vilket är en minskning från 2004 med ca 12 procent.

Jordbrukspolitiken effekt för konsumenterna kan mätas i priser, även om denna indikator bara mäter en begränsad del av hur jordbrukspolitiken påverkar konsumenterna. Priserna på såväl jordbruksreglerade livsmedel som övriga livsmedel ökade med 8–10 procent mellan 1996 och 2005. Det är samma ökningstakt som för konsumentpriserna i allmänhet. Priserna på jordbruksreglerade produkter har påverkats av att producentpriserna fallit sedan EU-inträdet.

Antalet företag med svin, får och höns minskar. Sedan 1995 har antalet företag med höns minskat med 49 procent och antalet företag med får har minskat med 24 procent. Den kraftigaste procentuella minskningen under perioden uppvisar företagen med svin, vilka har minskat med 74 procent och uppgick 2005 till 2 794 företag. Det kan till viss del förklaras av att avräkningspriset för svin har varierat mycket under de senaste åren. Avräkningspriset på nötkött har ökat sedan 2004. Priset på ägg har efter en stark uppgång under 2003 sjunkit till relativt låga nivåer under 2005. Under första halvan av 2006 har priset stigit. Förändringar i avräkningspriset ger en indikation på förutsättningar för lönsamhet i jordbruksföretagen. I diagram 5.5 visas utvecklingen mellan 2000 och 2006. År 2006 visas endast månaden maj.

Diagram 5.5 Index över prisutvecklingen för vissa animaliska produkter sedan 2000

Källa: Statens jordbruksverk 2006.

Handelsbalansen, skillnaden mellan export och import, är negativ för jordbruksvaror och livsmedel. Det innebär att Sveriges import är större än exporten. Handelsunderskottet för jordbruksvaror och livsmedel låg 2005 på nära 28 miljarder kronor. Sedan 1995 har handelsunderskottet ökat med 69 procent. Importen av kött och mejeriprodukter har ökat betydligt på senare år.

Statistik visar samtidigt att livsmedelsexporten har ökat med ca 250 procent i nominella termer sedan året före det svenska EU-medlemskapet. När det gäller exporten av jordbruksråvaror (ej tobak och fisk) har denna värdemässigt fördubblats sedan 1995. En ökad livsmedellexport är positiv för svensk primärproduktion då det innebär ökade möjligheter för avsättning av varorna. Frikopplingen av de produktionskopplade direktstöden syftar till att de svenska jordbrukarna kan anpassa sin produktion till efterfrågan på svenska jordbruksvaror från utlandet och från svensk livsmedelsindustri.

Jordbrukets konkurrenskraft

I och med den genomförda jordbruksreformen med frikopplade stöd får konkurrensvillkoren en ökad betydelse. På sikt förväntas även konkurrenstrycket att öka från länder utanför EU i takt med att produktionen i dessa länder utvecklas. Samtidigt kan det förväntas ytterligare liberalisering av världshandeln.

Den nu genomförda jordbruksreformen innebär att svenskt jordbruk står inför stora utmaningar. Som en följd av att den direkta produktionskopplingen har tagits bort från stora delar av stödsystemet kommer den relativa lönsamheten att förändras. Vissa tendenser av jordbruksreformen går att utläsa såsom att spannmålsodlingen minskar och att vallodlingen ökar, en effekt som förstärks som en följd av det införda vallstödet. Att effekterna med förväntad minskad produktion inte får omedelbart genomslag i animalieproduktionen kan förklaras med en naturlig tröghet i jordbruket, dvs. att det tar tid att ställa om till en ny reform samt att reformen inte får fullt genomslag innan samtliga direktstöd är frikopplade. Strukturuomvandlingen mot allt större besättningar fortsätter när det gäller mjölkproduktionen. Antalet företag med mjölkkor minskar samtidigt som den genomsnittliga besättningsstorleken ökar. En motsvarande strukturuomvandling pågår även i andra medlemsländer i EU.

Det ökade trycket på att minska kostnaderna i jordbruket kommer sannolikt att leda till att takten i strukturrationaliseringen ökar. Sverige kommer att få fler större och specialiserade företag som arbetar med kommersiell livsmedelsproduktion och som i många fall också är inriktade på export. För att dessa företag skall

vara framgångsrika krävs det att de är konkurrenskraftiga inte bara mot andra producenter inom EU utan även mot en alltmer effektiv produktion i länder utanför EU. Samtidigt innebär frikopplingen större frihet för jordbrukarna att ändra sin produktion och reagera på marknadens krav utan att förlora sitt stöd. Därigenom kommer jordbrukarna att på sikt bli mindre beroende av stödsystemen. På lite längre sikt kan reformen ge möjligheter till ökad lönsamhet i jordbruket. En utveckling mot fler mindre deltidjordbruk med ett ökat inslag av diversifiering vid sidan om de större specialiserade företagen är en möjlig framtidsutsikt som också kan innebära en positiv utveckling av landsbygden som helhet. Det kan röra sig om kompletterande sysselsättningar såsom småskalig livsmedelsförädling, turism och hästhållning.

De borttagna produktionsstöden innebär att skatter och avgifter på produktionsmedel får en större betydelse för produktionens omfattning än tidigare. Detta eftersom jordbruksstöden inte längre bör inkluderas då brukaren fattar beslut om eventuell produktion. Dieselskatten har mer än halverats för jordbruket, skogsbruket och vattenbruket. Denna sänkning, samt de sedan tidigare nedsatta skattenivåerna för eldningsolja och el, samt fordonskattebefrielse för jordbrukstraktorer på den egna gården har stor betydelse för prisutvecklingen på produktionsmedel. Under 2006 sker en återföring av skatten på handelsgödsel och bekämpningsmedel med 373 miljoner kronor till verksamheter som främjar en hållbar utveckling av svenskt jordbruk samt bidrar till att konkurrens- och tillväxtförmågan stärks.

Livsmedelsindustrins förmåga att marknadsföra och sälja i Sverige producerade jordbruksråvaror och livsmedel på export samt förmågan att kunna konkurrera med import är viktig för jordbrukets konkurrenskraft.

Den svenska livsmedelsproduktionen karakteriseras av säker mat, god djursorg och miljöhänsyn. Det innebär i vissa fall ökade produktionskostnader. En förutsättning för att detta inte skall påverka konkurrenskraften är att dessa betingelser värderas till minst lika mycket som merkostnaderna av konsumenterna.

Den gemensamma jordbrukspolitikerna och konsekvenserna av jordbruksreformen kommer att följas upp. Behovet av ett gediget underlag inför svenska ställningstaganden för fortsatta

reformer av den gemensamma jordbrukspolitiken kommer att vara stort.

Odling av hampa

Riksdagen ombad den tidigare regeringen i ett tillkännagivande i mars 2004 att pröva möjligheterna att godkänna odling av hampa för energi-, fiber- och proteinändamål inom eller utom de stödsystem som EU:s gemensamma jordbrukspolitik omfattar.

En rapport har i samråd med berörda departement tagits fram inom Jordbruksdepartementet under 2004/05. I rapporten föreslås att Sverige bör ompröva beslutet att undanta odling av hampa som energigröda.

I samband med reformen av marknadsordningen för fiberväxter, lin och hampa, har hampa som odlas även för annan industriell användning än fiberändamål blivit stödberättigad till gårdsstöd fr.o.m. januari 2007 enligt rådets förordning (EG) nr 1782/2003. Beslutet har tagits vid Jordbruksrådet den 19 juni 2006, förordning (EG) nr 983/2006.

Mot bakgrund av den interna rapporten och den nyligen genomförda förändringen av EG-regelverket samt efter beredning av kontrollbehov, resursbehov och ansvarsfördelning mellan myndigheter är regeringens slutsats den att energigrödeprenie för odling av hampa bör beviljas svenska producenter fr.o.m. 2007. Därigenom erhåller svenska producenter av hampa samma villkor som producenter i övriga EU.

5.6.3.2 Fiske

Reformen av GFP har medfört en skärpning av politiken i syfte att uppnå ett mer uthålligt och ekosystemanpassat fiske. Fortfarande förekommer dock överkapacitet i fiskeflottan och överutnyttjande av fiskbestånden m.m. Dessutom visar ICES vetenskapliga rådgivning att många av unionens fiskbestånd befinner sig utanför biologiskt säkra gränser. Detta gäller särskilt torskbestånden i Nordsjön och Östersjön. En positiv utveckling har dock skett för framför allt skarpsill men även för lax i Östersjön och för sill i Nordsjön.

Införandet av den nya gemensamma fiskeripolitiken har dock gjort framsteg om än i relativt

långsam takt. Flera faktorer ligger bakom denna utveckling. Vad gäller fastställandet av återhämtningsplaner och förvaltningsplaner har sannolikt den allvarliga beståndssituationen, särskilt för torsken, medfört att varje inskränkning i TAC:er och fiskeansträngning fått kännbara ekonomiska och sociala följder för berörd fiskerinäring. Endast tre återhämtningsplaner har hittills kunnat beslutas, för torsken i Nordsjön, inklusive Skagerrak och Kattegatt, för havskräfta och sydlig kummel i vattnen kring Iberiska halvön samt för tunga i Biscayabukten. För alla gäller att de har försvagats under behandlingens gång.

En ny återhämtningsplan inom gemenskapen för torskbestånden i Östersjön kommer att behandlas hösten 2006. Denna plan kommer att ersätta den förvaltningsplan som 2003 antogs inom Fiskerikommissionen för Östersjön (IBSFC). Förhandlingar pågår även om en särskild handlingsplan för den europeiska ålen, som rätt utformad kan bli ett viktigt led i arbetet med att rädda detta närmast utrotningshotade bestånd.

EU fäster stort vikt vid upprättandet av förvaltnings- och återhämtningsplaner. Förvaltningsplanerna innehåller mekanismer för att sätta TAC:er i enlighet med uppsatta mål, i första hand i form av målnivåer för fiskeridödlighet, dessutom syftar planerna till att upprätthålla stabilitet (när beståndssituationen gör det möjligt) i fisket, vilket skall gynna såväl fiskerinäringen som bestånden.

Införandet av de nya tekniska åtgärderna i Östersjön innebär bl.a. en mer bevarandeariktad förvaltning av det östra torskbeståndet. Samtidigt införs det en mindre restriktiv förvaltning av det pelagiska fisket efter skarpsill och sill utan att bifångsterna av torsk riskerar att öka.

Ökad trovärdighet och tillförlitlighet för den vetenskapliga rådgivningen är centralt för att förvaltningsbeslut i enlighet med hållbart utnyttjande av bestånden.

Mot denna bakgrund är de ytterligare åtgärderna inom GFP viktiga, bl.a. andra förvaltningsinstrument än kvoter som t.ex. ett försök med en övergång till fiskedagar i stället för fiskekvoter och de ökade möjligheterna att integrera miljöskyddande åtgärder i fiskeripolitiken.

EU:s program för datainsamling innebär att grundläggande uppgifter om fisket skall samlas in. Uppgifterna, som är av stor betydelse för GFP, omfattar såväl biologiska, ekologiska och tekniska som socioekonomiska aspekter. Data-

insamlingen utgör ett ramverk för de data som ICES baserar kvotberäkningar på. En första programperiod omfattade 2000–2006. En revidering pågår och ett nytt program utarbetas för nästa programperiod 2007–2013.

Även bildandet av de regionala rådgivande nämnderna (RAC) är en viktig komponent för GFP:s utveckling. Den rådgivande nämnden för Östersjön (BSRAC) har nyligen bildats och har under 2006 påbörjat sitt arbete. Denna nämnd kommer att få särskild betydelse eftersom IBSFC nu har upphört med sin verksamhet till följd av de baltiska ländernas och Polens anslutning till EU.

Pilotprojekten för regional samförvaltning syftar till ett utökat samrådsförfarande som är viktigt även på nationell och lokal nivå. Projektet kommer att avrapporteras i slutet av 2006.

Fiskbeståndens tillstånd påverkas bl.a. av illegalt fiske. Det gäller särskilt torskbestånden i Östersjön där ICES bedömning är ett illegalt fiske motsvarande ca 40 procent av den fastställda kvoten. Detta ställer allt större krav på kontrollmyndigheternas förmåga att genomdriva såväl den nationella politiken som GFP. Det är uppenbart att en mer effektiv kontroll är viktig för att målen för GFP skall kunna uppnås. Genom att flytta delar av fiskerikontrollen från Kustbevakningen till Fiskeriverket kan kontrollen förväntas bli mer effektiv. Det bör vara mest ändamålsenligt och effektivt att en och samma organisation svarar för all landbaserad fiskerikontroll såväl landningskontroll som övrig landbaserad kontrollverksamhet. Genom denna organisationsförändring ökar möjligheterna för en tydlig och genomslutlig redovisning av landbaserad verksamhet i alla led. Samtidigt är det viktigt att samarbetet mellan Fiskeriverket och Kustbevakningen fortsätter att fördjupas, bl.a. inom ramen för det gemensamma fiskerikompetenscentret.

Initiativet till att skapa ett kompetenscentrum för fiskerikontrollen i samarbete mellan Fiskeriverket och Kustbevakningen kan förväntas effektivisera samarbetet. Det europeiska kontrollorganet kommer att fungera som ett samordnande organ för medlemsstaternas fiskerikontroll och därmed kommer samarbete och samverkan mellan länderna runt bl.a. Nordsjön och Östersjön på sikt att utvecklas ytterligare.

Avseende förvaltningen av fiskeflottan är det grundläggande målet att flottan skall vara i balans med tillgängliga fiskresurser. Viktiga

aspekter i dimensioneringen av flottan är den ökade effektiviteten som blir följderna av modernisering, regionala aspekter och möjligheterna att bedriva ett miljömässigt riktigt fiske.

Inom strukturpolitiken kommer programperioden för Fonden för fiskets utveckling (FFU) att avslutas. En ny programperiod för den Europeiska fiskerifonden (EFF) kommer att starta under 2007.

I den av riksdagen antagna miljömålspropositionen redovisas miljökvalitetsmålen och de åtgärder som inriktas mot att bl.a. nå delmålen under Levande sjöar och vattendrag. Åtgärderna gäller bl.a. skydd av värdefulla områden, förbättrad samordning av restaurerings- och bevarandearbete, för att bl. a. främja fria vandringsvägar för fisk, utsättning av fisk och bevarande av hotade arter.

För miljökvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård krävs enligt Miljömålsrådets rapport ytterligare åtgärder för att nå målen. I det framtida arbetet är det enligt rådet viktigt att fokusera på det samlade marina bevarandearbetet och säkerställa att ändamålsenliga skyddsformer används. Uttag av fisk är det centrala delmålet ur fiskets synvinkel och det är angeläget att fiskeridödligheten och kvoterna baseras på de vetenskapliga råden och att kontrollen säkerställer att antagna regler följs.

De fiskevårdsinsatser som genomförs innefattar bl.a. planer för fritidsfiskets statistik, restaurering av fiskbestånd och habitat samt vattenbruk. Detta kopplar tydligt till miljökvalitetsmålen.

Nutek presenterade våren 2006 en sammanställning av företagarens administrativa kostnader för att upprätta, lagra eller överföra information eller uppgifter som föranletts av krav i lagar, förordningar, myndigheters föreskrifter eller anvisningar i allmänna råd på jordbruks-, skogsbruks- och fiskeområdet. Den lagstiftning som omgärdar främst yrkesfisket utgörs till övervägande del av tvingande EU-regler, vilket endast i mindre utsträckning kan förändras på nationell nivå. Med rapporten som utgångspunkt har regeringen som målsättning att de administrativa kostnaderna för de areella näringarna skall minska t.o.m. 2010. Detta gäller även fiskerinäringen.

5.6.3.3 Säker och bra mat

De indikatorer som tagits fram för att mäta måluppfyllelsen är alla nya och därför går det inte att detta första år dra några entydiga slutsatser om vad de visar. En viktig faktor är också att olika aktörer samspelar. Som det tydliggjorts i den nya lagstiftningen så är det företagen som är ansvariga för att de livsmedel som de hanterar är säkra. Det är samtidigt den enskilde konsumenten som slutgiltigt avgör vad hon eller han äter.

Under en lång rad av år har gemensamma EG-regler utvecklats för att minska de kemiska riskerna i livsmedel. En grundregel i livsmedelslagstiftningen är att alla livsmedel skall vara säkra för att få släppas ut på marknaden. Trots det förekommer handel som inger oro. Det gäller t.ex. vissa örter och prestationshöjande preparat. I många fall är inte hälsoeffekterna utredda och i andra fall finns det skäl att anta att det är hälsofarliga produkter som säljs.

Matvanor förändras långsamt men vissa förbättringar under de senare åren har skett. Enligt tillgänglig statistik över den totala konsumtionen av livsmedel i Sverige så ökar denna för frukt och grönt. Det krävs dock ytterligare förbättringar om trenden med ökande förekomst av övervikt och fetma skall brytas.

5.7 Revisionens iakttagelser

Samtliga årsredovisningar för myndigheterna inom politikområdet, med ett undantag, har av Riksrevisionen bedömts vara i allt väsentligt rättvisande.

Riksrevisionen har dock lämnat en invändning i revisionsberättelsen för Fiskeriverket. Riksrevisionen har följande invändning mot ledningens förvaltning:

Fiskeriverket har gjort åtaganden för kommande år med totalt 112 624 000 kronor avseende anslagen 43:9 *Strukturstöd till fisket m.m.* och 43:10 *Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket* utöver det utgående överföringsbeloppet. Det innebär att Fiskeriverket har överskridit sina befogenheter eftersom verket inte har tilldelats något särskilt bemyndigande i enlighet med 20 § anslagsförordningen (1996:1189).

5.8 Politikens inriktning

5.8.1 Jordbruk

För att värna om den moderna landsbygden, sund och säker mat, förnybar energi och öppna landskap skall de gröna näringarna ha likvärdiga konkurrensförhållanden gentemot övriga EU. Som en del i detta skall Sverige ta till vara de möjligheter som EU:s landsbygdsprogram ger. Företagande på landsbygden kräver goda grundförutsättningar i form av en sund näringspolitik och god infrastruktur. Det är viktigt med en väl definierad äganderätt och näringsfrihet. Genom att stärka den lokala och regionala konkurrenskraften skapas bättre förutsättningar för investeringar och innovationer, vilket kan förbättra och förstärka tillväxtpotentialen i hela landet. Regeringen eftersträvar en jordbrukspolitik som främjar konkurrenskraftig produktion baserad på långsiktigt hållbara produktionsformer och som innebär högre samhällsekonomisk nytta och sänkta budgetmässiga kostnader.

Utgångspunkten i regeringens arbete med EU:s gemensamma jordbrukspolitik är de principer som presenterades i propositionen Riktlinjer för Sveriges arbete med jordbruks- och livsmedelspolitiken inom Europeiska unionen (prop. 1997/98:142). I propositionen föreslås tre övergripande mål för regeringens arbete med att förändra jordbruks- och livsmedelspolitiken inom EU:

- Jordbruks- och livsmedelsföretagens produktion skall styras av konsumenternas efterfrågan.
- Produktionen skall vara långsiktigt hållbar både ur ekologiska och ekonomiska utgångspunkter.
- EU skall medverka till global livsmedels-säkerhet, bl.a. genom att hävda frihandelns principer även på jordbruks- och livsmedelsområdet.

Reformbehoven av den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) är trots genomförda förändringar uppenbara då budgetkostnaderna är stora, konsumentpriserna till vissa delar är höga samtidigt som det sker en viss överproduktion och byråkratin är omfattande.

Inför den s.k. hälsokontrollen av den senaste genomförda jordbruksreformen (MTR) avser

regeringen återkomma med överväganden hur översynen av den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) bör genomföras.

Internationell handel

Även internationellt finns ett tryck på att EU bör reformera sin jordbrukspolitik, beroende på den negativa påverkan som politiken anses ha på världshandeln med jordbruksprodukter. Förhandlingar inom ramen för den s.k. Doharundan har nu pågått i fem år.

Förhandlingsåret 2005 avslutades med ett ministermöte i Hongkong. Trots begränsade resultat får mötet ändå ses som en framgång mot bakgrund av det svåra förhandlingsklimatet. Den viktigaste frågan var att 2013 slogs fast som slutdatum för utfasning av exportsubventioner. I slutet av juli 2006 bröt förhandlingarna dock samman på nytt och därmed har WTO kastats in i den särklass största krisen under förhandlingsperioden. Sammanbrottet berodde i huvudsak på att de viktigaste parterna med USA och EU i spetsen inte har kunnat komma överens på jordbruksområdet om vilka sänkningar som främst USA förväntas göra på interna stöd och vilken motprestation som andra länder kan erbjuda i form av ökat marknadstillträde.

Sverige skall vara ett av de länder inom EU som driver på för fortsatta handelsliberaliseringar på jordbruksområdet och en genomgripande reformering av EU:s jordbrukspolitik. För Sverige är det prioriterat att u-ländernas förutsättningar att delta och konkurrera på jordbruksmarknaderna förbättras. För detta krävs bl.a. att i-länderna kraftigt minskar sina handelsstörande stöd och eliminerar handelsstörande exportstöd samt kraftigt sänker sina, för många produkter, höga tullar. Sverige anser att EU:s exportbidrag bör avskaffas. Den EU-reform som genomfördes 2003 har berett vägen för en långtgående liberalisering av jordbrukshandeln och EU har kunnat sätta ett visst tryck på övriga parter i WTO att reformera jordbrukspolitiken.

Jordbrukets konkurrenskraft

En av regeringens ambitioner är att stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft. Näringen skall ha likvärdiga konkurrensförhållanden i förhållande till jordbruket i övriga EU. Regeringen

avser att återkomma med förslag till hur konkurrensförutsättningarna i näringen kan förbättras. På en gemensam EU-marknad är de nationella regelverken av stor betydelse för sektorns konkurrenskraft. Nationella regelverk av betydelse i detta avseende berör bl.a. djurskydd, miljökrav och produktionsmedelsskatter. Sverige arbetar därför aktivt på EU-nivå för att höja ambitionsnivån inom bl.a. djurskydds- och miljöskyddslagstiftningen med den svenska lagstiftningen som förebild. Regeringen eftersträvar samtidigt att de regler som gäller för tvärvillkoren i Sverige skall vara desamma som i övriga EU. Regeringen avser undersöka möjligheten att betala gårdsstödet i slutet av det år stödet avser.

Regeringens övergripande arbete för att förbättra företagsklimatet och göra det mer lönsamt att driva företag gagnar också företag inom de gröna näringarna.

Regeringen avser, i syfte att förbättra möjligheterna till tidsbegränsade anställningar, att återkomma med förslag till förändringar i de av riksdagen antagna reglerna. Dessa regler försvårar bl.a. för företag verksamma inom de gröna näringarna att ha visstidsanställd personal.

De svenska regelverken fyller sina respektive syften men det finns alltid möjligheter till förbättringar av regelverken. Det pågår därför ett förenklingsarbete både inom Regeringskansliet och vid de myndigheter som berör jordbruksnäringen. Detta arbete är angeläget och behöver intensifieras. Nutek presenterade under 2006 en sammanställning av företagens administrativa kostnader för att upprätta, lagra eller överföra information eller uppgifter som föranletts av krav i lagar, förordningar, myndigheters föreskrifter eller anvisningar i allmänna råd på jordbruks-, skogsbruks- och fiskeområdet. Regeringens mål är att de administrativa kostnaderna för jordbrukslagstiftningen skall minska med minst 25 procent t.o.m. 2010. Det är ett arbete som behöver göras på såväl svensk- som på EU-nivå. Regeringen avser bl.a. att utnyttja de möjligheter till undantag som gäller för små och medelstora företag i EU:s bestämmelser.

Den genomförda reformen med frikopplade stöd innebär en stor utmaning för det svenska jordbruket. För att nå framgång gäller det att vara lyhörd för konsumenternas krav och ta till vara de mervärden som en hållbar produktion ger upphov till. Huvudansvaret för detta ligger hos näringen men regeringen har för avsikt att aktivt stödja näringen i detta arbete.

Flera faktorer medför ökade behov av förnybar energi. Den tidigare regeringen har tillkallat en särskild utredare med uppgift att analysera det svenska jordbrukets förutsättningar som producent av bioenergi (dir. 2005:85 och dir. 2006:56). Analysen skall ske ur både ett samhällsekonomiskt och ett företagsekonomiskt perspektiv. Utredaren skall redovisa sitt uppdrag senast den 28 februari 2007.

Enligt regeringens mening behövs ett tydligt regelverk för odling av genmodifierade organismer (GMO) för att möjliggöra samexistens mellan alla tillåtna odlingsformer. Jordbruksverket redovisade i december 2005 ett uppdrag med förslag på odlingsregler för GMO-grödor.

Den tidigare regeringen tillsatte i april 2006 en särskild utredare med uppdrag att analysera och lämna förslag, bl.a. vad gäller ansvarsfrågor mellan odlare av GMO-grödor och odlare av konventionella grödor. Uppdraget skall redovisas senast den 15 juni 2007.

Fiske

Ett viktigt steg i utvecklingen av GFP är att framtida insatser skall grundas på strategiska planer. Dessa syftar till att ge en heltäckande bild av förhållandena inom fisket. De skall på detta sätt ge en möjlighet att kombinera de ekonomiska insatserna under kommande strukturperiod 2007–2013 med åtgärder inom resurs- och kontrollområdena. Särskilt viktigt i sammanhanget är att det svenska kustfisket och dess utveckling främjas, vilket är betydelsefullt för utvecklingen av landsbygden.

För att säkerställa beståndens förnyelse är det nödvändigt att förhindra överfiske och illegalt fiske. Fiskerikontroll utgör i detta sammanhang en viktig del av den ansvarsfulla hushållningen med fiskresurserna. Landnings- och kvalitetskontrollen förs från Kustbevakningen till Fiskeriverket fr.o.m. den 1 januari 2007.

Sveriges linje i de internationella förhandlingarna angående fiskekvoter skall vara i enlighet med den biologiska rådgivningen från ICES. Kvaliteten på den vetenskapliga rådgivningen är därför avgörande för en ändamålsenlig fiskeriförvaltning. Sverige arbetar kontinuerligt för en förbättring och förstärkning av ICES. Viktigt är även EU:s program för datainsamling som infördes 2000, vilket innebär att grundläggande uppgifter om fisket skall samlas in. Uppgifterna,

som är av stor betydelse för GFP, omfattar såväl biologiska, ekologiska och tekniska som socioekonomiska aspekter.

Inrättandet av regionala rådgivande nämnder är av betydelse för den framtida fiskeriförvaltningen och att inrättandet av en nämnd för Östersjön är av särskild betydelse för det svenska fisket. Regeringen anser att verksamheten inom de regionala rådgivande nämnderna är viktig.

Havsmiljöutredningen (dir. 2006:87) kommer bl.a. att se över hur den marina forskningen i Sverige är organiserad. Regeringen avser att återkomma i frågan.

Vidare har två utredningar tillsatts. En utredning rörande en översyn av fiskelagen så att den i större utsträckning bygger på miljöhänsyn och hållbart nyttjande och en utredning rörande sanktionsreglerna för lagöverträdelser inom fisket i syfte att uppnå snabba, effektiva och kraftfulla åtgärder. För den sistnämnda avser regeringen att återkomma med tilläggsdirektiv som beaktar behovet av regelförenklingar och ett balanserat nyttjande av sanktioner.

I arbetet med ett hållbart fiske ingår sektorns miljöfrågor som en betydelsefull del. Utgångspunkten i detta arbete är de av riksdagen beslutade nationella miljö kvalitetsmålen (prop. 2004/05:150) men också av beslut som fattas av EU:s ministerråd.

Av de 16 miljö kvalitetsmål med delmål som behandlas berörs fiskesektorn särskilt av "Hav i balans samt levande kust och skärgård" och "Levande sjöar och vattendrag". Skärpningar har gjorts av delmålen i jämförelse med riksdagens beslut 2001, bl.a. vad gäller skyddade områden, hotade arter, minskning av bifångster, anpassning av uttag av fisk, utsättningar m.m.

Regeringen avser att se över det statliga bidraget till Fiskesekretariatet.

Säker och bra mat

Sverige har under en följd av år varit pådrivande i den stora översynen av det gemensamma EG-regelverket på livsmedelsområdet. Detta arbete har i princip slutförts på EU-nivå. Det har också resulterat i att det svenska regelverket rörande hela livsmedelskedjan nu har anpassats till EG-rätten.

En aspekt av konsumenternas förmåga att göra medvetna val berör behovet av korrekt

märkning. Det regelverk som finns på området ställer tydliga krav på märkningen av förpackningarna. De olika koder med t.ex. anläggningsnummer som finns på förpackningarna i enlighet med hygienbestämmelserna har ibland tolkats som ursprungsland för ingredienserna. Kommunernas tillsyn har visat att märkningen av livsmedel inte alltid är korrekt eller entydig.

Problematiken med ökad förekomst av övervikt och fetma och därtill relaterade följsjukdomar i befolkningen leder till omfattande och ökande kostnader för samhället och för enskilda individer. Ett omfattande förarbete avseende kunskapsinsamling och utarbetande av verktyg har pågått hos myndigheterna i flera år.

Det arbete som görs inom ramen för Codex Alimentarius, FAO:s och WHO:s gemensamma livsmedelsstandardiseringsorgan, får allt större betydelse. Bestämmelser, utformade i Codex Alimentarius, är frivilliga att följa för de olika medlemsländerna men vill man hävda t.ex. strängare hälsokrav måste detta kunna motiveras vetenskapligt. I annat fall finns risken att man i en WTO-panel anses ha handelshindrande lagstiftning.

5.9 Budgetförslag

5.9.1 43:1 Statens jordbruksverk

Tabell 5.7 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2005	Utfall	333 109	Anslags-sparande	43
2006	Anslag	327 510 ¹	Utgifts-prognos	335 060
2007	Förslag	322 284		
2008	Beräknat	324 439 ²		
2009	Beräknat	331 352 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 319 160 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 319 160 tkr i 2007 års prisnivå.

Anslaget belastas med Statens Jordbruksverks förvaltningskostnader, länsstyrelsernas kostnader för à jourföring av blockdatabasen, Tullverkets särkostnader för exportbidragskontroller m.m. Jordbruksverket skall medverka till en korrekt tillämpning av EU:s regelverk så att finansiella korrigeringar undviks. Jordbruksverket är fondkoordinator för EU-stöden och

det enda ackrediterade utbetalningstället för EU-stöd finansierade av garantifonden för jordbruket (EGFJ) och jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU).

Verket bistår regeringen och medverkar i EU-arbetet samt i internationellt arbete inom jordbruksområdet.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.8 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor			
Offentligrättslig verksamhet	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
<i>Djur</i> ¹			
Utfall 2005	23 058	23 134	-76
Prognos 2006	21 214	26 916	-5 702
Budget 2007	22 367	24 551	-2 184
<i>Djurregister</i> ¹			
Utfall 2005	27 734	24 239	3 495
Prognos 2006	22 358	24 039	-1 681
Budget 2007	22 458	23 999	-1 541
<i>Växt</i> ¹			
Utfall 2005	27 734	24 329	3 495
Prognos 2006	22 358	24 039	-1 681
Budget 2007	22 458	23 999	-1 541
<i>Utsäde</i> ¹			
Utfall 2005	19 135	17 645	1 490
Prognos 2006	19 343	21 277	-1 934
Budget 2007	16 740	17 884	-1 144

¹ Myndighetsuppdrag är inräknat.

Jordbruksverket uppbär och disponerar avgifter som härrör från foderkontroll, foderanläggningssystem, införsel av djur, avgifter för djurmärken enligt förordningen (1998:134) om provtagning på djur, avgifter enligt förordningen (1994:901) om genetiskt modifierade organismer, äggmärkning, exportpass, avgifter för animaliska biprodukter, BSE-tester i normalslakten, pass för sällskapsdjur samt den del av gränskontroll och övriga officiella uppdrag, t.ex. karantänsuppdrag som ej utförs av distriktveterinärorganisationen. Dessa redovisas under resultatområde Djur. Avgifter som härrör från registren för nöt, gris, fjäderfå, får och get samt avgifter för djurmärken enligt förordningen (1998:134) om provtagning på djur och exportpass redovisas under resultatområde Djurregister. Resultat område Växt innefattar växtinspektionen, kvalitetsinspektion av frukt och

grönsaker, avgifter enligt förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar. Avgifter som härrör från certifiering och analysering av utsäde redovisas under resultatområdet Utsäde.

Avgift för Statens jordbruksverks registrering av foderanläggningar

Regeringens bedömning: Avgiften för Statens jordbruksverks registrering av foderanläggningar bör beräknas med utgångspunkt i principen om full kostnadstäckning. Regeringen får besluta om och disponera avgiftsintäkterna från registret. I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 av den 12 januari 2005 om fastställande av krav för foderhygien ställs krav på att foderföretagare skall registreras. I 28 § i den nya lagen om foder och animaliska biprodukter (2006:805), som trädde i kraft den 1 juli 2006, ges regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om avgifter för bl.a. registrering. Den tidigare regeringen uttalade i prop. 2005/06:128 Anpassningar till nya bestämmelser om livsmedel, foder, djurhälsa, djurskydd och växtskydd m.m. att registreringsavgiften borde motsvara kostnaderna för en timmes arbete enligt den av kontrollmyndigheten fastställda taxan. Vid bedömningen förutsattes att registreringen skulle ske av den kontrollmyndighet som ansvarar för den ordinarie kontrollen av respektive anläggning, dvs. av en kommun alternativt av Jordbruksverket.

Jordbruksverket arbetar för närvarande med att utveckla och bygga upp ett centralt system för registrering av alla foderanläggningar i landet. Avsikten är att registret skall föras av Jordbruksverket och att avgiften för registreringen också skall tas ut av verket. Avgiften bör enligt regeringens mening beräknas så att den täcker alla direkta och indirekta kostnader för Jordbruksverkets registrering, dvs. efter principen om full kostnadstäckning. För att uppnå detta bör Jordbruksverket inte vara förhindrad att tillämpa en annan beräkningsgrund än den schabloniserade timtaxemodell som har beskrivits i prop. 2005/06:128. I likhet med vad som gäller i fråga om avgiftsintäkterna från verkets ordinarie kontrollverksamhet bör regeringen få besluta om och disponera avgifterna för det nya foderregistret.

Tabell 5.9 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
<i>Vatten¹</i>			
Utfall 2005	12 408	12 693	-285
Prognos 2006	11 200	10 800	400
Budget 2007	12 000	11 600	400
<i>Djur²</i>			
Utfall 2005	9 406	9 343	63
Prognos 2006	7 505	7 479	26
Budget 2007	8 125	8 100	25
<i>Utsäde³</i>			
Utfall 2005	15 420	14 902	518
Prognos 2006	14 517	14 165	352
Budget 2007	11 620	12 950	-1 330

¹ Uppdragsverksamheten inom RO Vatten utgörs av vattenhushållningen. Myndighetsuppdrag är inräknat.

² Uppdragsverksamheten inom RO Djur består huvudsakligen av verksamhet (transportör- och hundregistren) som Jordbruksverket administrerar åt Djurskyddsmyndigheten samt av verksamhet som Jordbruksverket administrerar åt Sametinget (2007) och köttklassificering. Myndighetsuppdrag är inräknat.

³ Uppdragsverksamhet inom RO Utsäde utgörs av laboratorieundersökningar, kvalitetsanalyser och andra undersökningar av utsäde och växtsorter samt kvalitetsanalys av foder- och kvarnspannmål. Myndighetsbidrag är inräknat.

Regeringens överväganden

Eftersom utbetalningarna av EU-stöd ersätts i efterskott från EU-budgeten uppstår ett kreditbehov för Jordbruksverket, vilket regeringen bedömer till 8 100 000 000 kronor för 2007. Till följd av detta föreslås att regeringen bemyndigas att låta Statens jordbruksverk ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på högst 8 100 000 000 kronor.

I propositionen 2005/06:86 Ett ökat samiskt inflytande gjorde den tidigare regeringen bedömningen att Sametinget bör överta vissa uppgifter från Jordbruksverket som i huvudsak rör interna samiska förhållanden. Riksdagen fattade beslut den 11 maj 2006. Överföringen av arbetsuppgifter och medel kommer att ske fr.o.m. den 1 januari 2007. I enlighet med riksdagens beslut och propositionen 2005/06:86 Ett ökat samiskt inflytande sker en överföring av 2 670 000 kronor från utgiftsområde 23 anslaget 43:1 *Statens jordbruksverk* till utgiftsområde 1 anslaget 45:1 *Sametinget* fr.o.m. den 1 januari 2007.

Anslaget kommer även att belastas med administrativa kostnader för EU:s solidaritetsfond motsvarande 3 124 000 kronor.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 322 284 000 kronor anvisas under anslaget 43:1 *Statens jordbruksverk* för 2007. För 2008 beräknas anslaget till 324 439 000 kronor och 2009 beräknas anslaget till 331 352 000 kronor.

Tabell 5.10 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:1 Statens jordbruksverk

Tusental kronor			
	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	319 010	319 010	319 010
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	2 820	8 143	15 114
Beslut	3 124	0	0
Överföring till/från andra anslag	-2 670	-2 714	-2 772
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	322 284	324 439	331 352

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.9.2 43:2 Bekämpande av växtsjukdomar

Tabell 5.11 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos	
2005	Utfall	2 563		33
2006	Anslag	2 563 ¹		2 550
2007	Förslag	3 000		
2008	Beräknat	3 000		
2009	Beräknat	3 000		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget belastas med kostnader för åtgärder mot växtskadegörare enligt växtskyddslagen (1972:318) samt för vissa förluster till följd av sådana åtgärder. Kostnader för beredskapsåtgärder, akuta skyddsåtgärder, marknadskontroller, inventeringar m.m. mot karantänskadegörare finansieras också med detta anslag liksom undersökningar av växtprover som av Jordbruksverkets växtinspektion överlämnas för laboratoriemässig diagnostisering. Vidare belastar delar av kostnaderna för växtinspektionens internationella engagemang anslaget. Slutligen finansierar anslaget kostnader för verifiering av de svenska skyddade zonerna.

Regeringens överväganden

På grund av att den utökade gemensamma inre marknaden som innebär utökade kontroller av växter och växtprodukter som förflyttas inom EU överförs 437 000 kronor från anslaget 43:12 *Livsmedelsstatistik* till anslaget 43:2 *Bekämpande av växtsjukdomar*.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 3 000 000 kronor anvisas under anslaget 43:2 *Bekämpande av växtsjukdomar* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 5.12 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:2 Bekämpande av växtsjukdomar

Tusental kronor			
	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	2 563	2 563	2 563
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	437	437	437
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	3 000	3 000	3 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.9.3 43:3 Gårdstöd och djurbidrag m.m.

Tabell 5.13 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos	
2005	Utfall	6 487 476		-484 076
2006	Anslag	6 811 352 ¹		6 480 437
2007	Förslag	7 077 677		
2008	Beräknat	6 874 798		
2009	Beräknat	6 923 633		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Från anslaget utbetalas gårdstöd, handjursbidrag, mjölkbidrag, stöd för proteingrödor, energigrödor, stöd för kontrakterad stärkelsepotatis, stöd för kvalitetscertifiering, stöd för marknadsföring och deltagande i mässor samt bidrag från EU för bekämpande av djursjukdomar. Stöden är gemensamma för hela EU och finansieras helt från EU-budgeten. För att få gårdstöd måste brukarna förutom att bruka marken ha stödrätter för motsvarande hektar

jordbruksmark. Ett villkor för gårdsstöd är att en del av marken tas ur livsmedels- eller foderproduktionen. Från 2006 är uttagsplikten baserad på de antal hektar stödrätter för uttagen areal per region som brukaren förfogar över. Ett annat villkor för fullt utbetalt stöd är att de s.k. tvärvillkoren är uppfyllda. Bidragen är begränsade antingen i takbelopp i euro på nationell nivå, t.ex. gårdsstöd eller maximal areal inom EU, t.ex. stöd till energigrödor. Det finns även kombinationer av landskvot och takbelopp, t.ex. handjursbidraget.

Tabell 5.14 Utdelade stödrätter 2005

Tusen hektar

Vanliga stödrätter för åkermark	2 505
Stödrätter med uttagen areal	123
Vanliga stödrätter med värde för betesmark	556
Totalt	3 184

Källa: Statens jordbruksverk.

Tabell 5.15 Utbetalade direktstöd för stödår 2005, prel. utfall

Stödform	Utbetalat belopp i mnkr	Utnyttjandegrad %
Gårdsstöd	5 314	98,5
Proteingrödor	21	EU-nivå, ej fullt utnyttjande
Energigrödor	12	EU-nivå, ej fullt utnyttjande
Kontrakterad stärkelsepotatis	37	105,0
Kvalitetscertifiering och mervärden i jordbruket	25	98,1
Återbetalning av modulerade medel	61	99

Växelkursen för gårdsstöd, stärkelsepotatis, kvalitetscertifiering och modulering 2005 var 9,3267 kr/euro. För proteingrödor och energigrödor var växelkursen 9,25091 respektive 8,9833 kr/euro.

Tabell 5.16 Stödbelopp m.m. för handjursbidrag och mjölkbidrag stödår 2005

Tusental kronor

Djur	Landskvot	Antal beviljade djur	Bidrag från EU per djur i kr för 2005 ¹	Totalt utbetalda bidrag i mnkr för 2005 (prel.)
Handjur, tjur	250 000 (tjurar + stutar)	139 123	1 364 kr/djur	189,8
Handjur, stut	250 000 (tjurar + stutar)	74 948	974 kr/djur	73,0
Mjölkbidrag, grundbelopp	3 300 000 ton		101,84 kr/ton	324,6
Mjölkbidrag, tillägg			46 kr/ton	146,6

¹ Växelkurs för handjursbidrag 2005 var 8,98 kr/euro. Växelkurs för mjölkbidrag 2005 var 9,25 kr/euro.

För handjursbidraget finns utöver landskvoten på 250 000 bidrag i varje åldersgrupp ett takbelopp på totalt 36 323 000 euro, motsvarande 326 300 000 kronor med 2005 års växelkurs.

För stödåret 2005 fanns det en övergångsregel för handjursbidraget i samband med införandet av den nya jordbruksreformen. De handjur som slaktades under första kvartalet 2005 kunde föras över till 2004 års bidrag. Det har i sin tur påverkat utnyttjande av handjursbidraget för stödåret 2005. Utnyttjandegraden för handjursbidraget respektive mjölkbidraget är för 2005 preliminärt 80,5 procent respektive 99,5 procent.

Beställningsbemyndigande om ekonomiska åtaganden

Med hänsyn tagen till beräknade ekonomiska åtaganden föreslås att regeringen bemyndigas att under 2007 avseende ramanslaget 43:3 *Gårdsstöd och djurbidrag m.m.* godkänna stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 6 650 000 000 kronor under 2008.

Tabell 5.17 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009–
Ingående åtaganden	5 523 078	4 651 022	6 540 245	6 649 292	0
Nya åtaganden	5 610 702	7 655 167	6 649 292	0	0
Infriade åtaganden	6 482 728	5 765 944	6 540 245	6 649 292	0
Utestående åtaganden	4 651 022	6 540 245	6 649 292	0	0
Erhållet/föreslaget bemyndigande	6 228 500	6 540 500	6 650 000		

Regeringens överväganden

Till följd av Mid Term Review-reformen om tidigareläggning av mjölkbidrag och andra ökning av djurbidrag föreslår regeringen att anslaget ökas med 510 000 000 kronor fr.o.m. 2007. Vidare föreslår regeringen att anslaget ökas med 17 688 000 kronor för 2007 till följd av valutakursförsvagning. Regeringen bedömer att anslaget bör ökas med 51 974 000 kronor även för 2008 och 2009. På grund av sockerreformen erhåller odlarna kompensation för den prissänkning som reformen innebär. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 194 079 000 kronor för 2007. Regeringen bedömer att anslaget bör ökas med 242 914 000 kronor respektive 291 749 000 kronor för 2008 och 2009. Vidare föreslår regeringen att anslaget ökas med 286 000 000 kronor för 2007 till följd av effekter av gårdsstödsreformen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 7 077 677 000 kronor anvisas under anslaget 43:3 *Gårdsstöd och djurbidrag m.m.* för 2007. För 2008 beräknas anslaget till 6 874 798 000 kronor och för 2009 beräknas anslaget till 6 923 633 000 kronor.

Tabell 5.18 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:3 Gårdsstöd och djurbidrag m.m.

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	6 069 910	6 069 910	6 069 910
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	1 007 767	804 888	853 723
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	7 077 677	6 874 798	6 923 633

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.9.4 43:4 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter

Tabell 5.19 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2005	Utfall	1 422 889	Anslags-sparande	-15 385
2006	Anslag	1 395 304 ¹	Utgifts-prognos	932 700
2007	Förslag	1 407 504		
2008	Beräknat	1 407 504		
2009	Beräknat	1 407 504		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för kostnader för intervention, stöd i form av produktions-, konsumtions- och marknadsföringsbidrag, exportbidrag, fiberberedning, stöd till biodling i enlighet med EU:s regler samt omstrukturingsstöd för sockersektorn. Anslaget är obligatoriskt och finansieras av EU-budgeten, utom vissa s.k. tekniska kostnader till följd av offentlig lagring, vilka för närvarande är högre än den schablonersättning som ersätts av EU. Dessa merkostnader regleras under anslaget 43:5 *Räntekostnader för förskottade arealersättningar m.m.* Exportbidrag lämnas för att täcka skillnaden mellan gemenskapspris och världsmarknadspris och därmed möjliggöra export till tredje land.

Det av EU till hälften medfinansierade stödet till biodlingen, totalt omfattande 3,55 miljoner kronor, beviljas för ett år i taget och löper i enlighet med EU:s budgetår under perioden den 16 oktober–den 15 oktober nästföljande år. Den svenska medfinansieringen anvisas under anslaget 42:3 *Djurbälsövard.*

Beställningsbemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tabell 5.20 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009–
Ingående åtaganden	1 764	150 859	452 000	365 725	10 000
Nya åtaganden	815 663	966 893	365 725	0	0
Infriade åtaganden	666 568	665 752	452 000	355 725	10 000
Utestående åtaganden	150 859	452 000	365 725	10 000	0
Erhållet/föreslaget bemyndigande	360 000	360 000	410 000		

Riksdagen föreslås bemyndiga regeringen att under 2007 avseende anslaget 43:4 *Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter* godkänna stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 400 000 000 kronor under 2008 och högst 10 000 000 kronor under 2009.

Regeringens överväganden

Medelsbehovet är liksom tidigare svårt att förutse då prognoserna är mycket osäkra gällande produktionen, priserna och svängningar i växelkursen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 1 407 504 000 kronor anvisas under anslaget 43:4 *Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 5.21 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:4 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	1 407 504	1 407 504	1 407 504
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 407 504	1 407 504	1 407 504

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.9.5 43:5 Räntekostnader för förskottrade arealersättningar m.m.

Tabell 5.22 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2005	Utfall	114 801	Anslags- sparande	27 675
2006	Anslag	78 939 ¹	Utgifts- prognos	31 549
2007	Förslag	78 939		
2008	Beräknat	78 939		
2009	Beräknat	78 939		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för de räntekostnader (netto) som uppstår för staten till följd av att ersättningen från EU:s jordbruksfonder normalt erhålls i efterskott. Ersättningar för stöd m.m. som finansieras från EU:s garantifond för jordbruket (EGFJ) men som förskotteras från statsbudgeten avräknas av EU inom 35–60 dagar. De stöd som är aktuella är gårdsstöd, handjursbidrag, mjölkbidrag, exportbidrag, interventionsstöd m.m. För stöd som finansieras av jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) erhåller medlemsstaten ett stående förskott de första två åren i programperioden motsvarande 7 procent av den totala EU-finansieringen för programmet medan löpande utbetalningar ersätts först efter 60–150 dagar från EU. De stöd som är aktuella är miljöersättningar, investeringsstöd, startstöd m.m. Anslaget får även belastas med eventuella finansiella korrigeringar och straffavgifter som EU-kommissionen kan komma att ålägga Sverige samt revisionskostnader förknippade med granskning av Sveriges utnyttjande av EU:s jordbruksfonder. Anslaget får dessutom belastas med s.k. tekniska kostnader för offentlig lagring i den mån som ersättning

inte erhålls från EU-budgeten. Vidare får anslaget användas för eventuella räntekostnader, revisions- och kontrollkostnader, finansiella korrigeringar och straffavgifter m.m. sammanhängande med medel från EU:s solidaritetsfond samt skadestånd.

Medelsbehovet på anslaget kan variera mycket mellan olika år. Det beror huvudsakligen på den statliga utlåningsräntan, eventuella finansiella korrigeringar, utbetalningstidpunkter för direktstöden och s.k. tekniska kostnader för offentlig lagring som inte ersätts av EU.

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 78 939 000 kronor anvisas under anslaget 43:5 *Räntekostnader för förskottrade arealersättningar m.m.* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 5.23 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:5 *Räntekostnader för förskottrade arealersättningar m.m.*

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	78 939	78 939	78 939
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	78 939	78 939	78 939

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.9.6 43:6 Fiskeriverket

Tabell 5.24 Anslagsutveckling

		Tusental kronor	
2005	Utfall	98 594	Anslags-sparande 3 315
2006	Anslag	111 411 ¹	Utgifts-prognos 111 353
2007	Förslag	129 104	
2008	Beräknat	131 294 ²	
2009	Beräknat	134 092 ³	

Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 129 104 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 129 104 tkr i 2007 års prisnivå.

Anslaget disponeras för Fiskeriverkets förvaltningskostnader. Fiskeriverket skall medverka i Sveriges strävan att inom den gemensamma fiskeripolitiken uppnå ett ekologiskt och ekonomiskt hållbart fiske och medverka till att miljö kvalitetsmålen uppnås, skapa förutsättningar för ett ekologiskt hållbart och miljöanpassat fiske och vattenbruk samt följa, utvärdera och hålla regeringen informerad om fiskresursernas tillstånd och utvecklingen inom fiskerinäringen.

Vidare skall Fiskeriverket bidra till en livskraftig och miljöanpassad livsmedelsproduktion till nytta för konsumenterna, medverka till att öka allmänhetens fiskemöjligheter samt främja och bedriva forskning och utvecklingsverksamhet inom fiskets område.

Verket skall även medverka i genomförandet av politiken för regional utveckling, bistå regeringen och medverka i arbetet med internationella fiskefrågor och förhandlingar samt ha det övergripande ansvaret för fiskerikontrollen.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.25 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2005	32 917	33 181	-264
Prognos 2006	36 500	36 500	0
Budget 2007	38 500	38 500	0

Fiskeriverket bedriver uppdragsverksamhet och tjänsteexport. För budgetåret 2005 erhöll Fiskeriverket 33 miljoner kronor i avgiftsintäkter från sin uppdragsverksamhet och tjänsteexport. Avgiftsintäkterna får disponeras av Fiskeriverket.

Avgiftsintäkterna i uppdragsverksamheten (se tabell 5.25) härrör från Fiskeriverkets undersökningsfartyg, utredningskontor och laboratorier.

Aven Fiskeriverkets tjänsteexport är inkluderad och hänförs till internationell konsultverksamhet, bl.a. grundat på ett avtal med Sida och s.k. twinningprojekt inom ramen för EU:s förmedlemskapsstrategi.

Intäkterna från avgiftsbelagd verksamhet beräknas öka något jämfört med utfallet för 2005 främst genom tjänsteexporten.

Regeringens överväganden

För arbete med åtgärder som syftar till att uppnå miljökvalitetsmålen i enlighet med miljöpropositionen (prop. 2004/05:150) överförs till anslaget 43:6 *Fiskeriverket* 7 700 000 kronor fr.o.m. 2006, ytterligare 2 675 000 kronor fr.o.m. 2007 och ytterligare 5 000 000 kronor fr.o.m. 2008 från utgiftsområde 20 *Allmän miljö- och naturvård* anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald*. Landnings- och kvalitetskontrollen förs från Kustbevakningen till Fiskeriverket fr.o.m. den 1 januari 2007. Regeringen föreslår därför att 12 000 000 kronor förs från utgiftsområde 6 anslaget 7:1 *Kustbevakningen* till utgiftsområde 23 anslaget 43:6 *Fiskeriverket*. Vidare föreslår regeringen att anslaget 43:6 *Fiskeriverket* ökas med 7 000 000 kronor för arbetet med fiskerikontrollen.

Regeringen föreslår slutligen att anslaget 43:6 *Fiskeriverket* minskas med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2007 och beräknar att anslaget kan minskas med ytterligare 5 000 000 kronor fr.o.m. 2008.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 129 104 000 kronor anvisas under anslaget 43:6 *Fiskeriverket* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till 131 294 000 kronor respektive 134 092 000 kronor.

Tabell 5.26 Härlledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:6 Fiskeriverket

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	111 411	111 411	111 411
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 018	2 925	5 362
Beslut	4 675	4 754	4 856
Överföring till/från andra anslag	12 000	12 204	12 464
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	129 104	131 294	134 092

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.9.7 43:7 Strukturstöd till fisket m.m.

Tabell 5.27 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2005	Utfall	29 759	Anslags-sparande	42 462
2006	Anslag	28 220 ¹	Utgifts-prognos	38 976
2007	Förslag	28 000		
2008	Beräknat	28 000		
2009	Beräknat	28 000		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Från anslaget lämnas framför allt nationellt stöd till åtgärder som medfinansieras av EU inom ramen för strukturåtgärder inom fiskerinäringen. Anslaget kan även användas för medfinansiering av andra EG-projekt som ligger i linje med strukturprogrammen.

Regeringens överväganden

En ny programperiod för strukturstödet inleds under 2007. Avseende kommande programperiod för fisket 2007–2013, Europeiska fiskerifonden, avser regeringen att eventuellt återkomma rörande omfattningen av anslaget 43:7 *Strukturstöd till fisket m.m.*

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 28 000 000 kronor anvisas under anslaget 43:7 *Strukturstöd till fisket m.m.* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 5.28 Härlledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:7 Strukturstöd till fisket m.m.

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	28 220	28 220	28 220
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-220	-220	-220
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	28 000	28 000	28 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.9.8 43:8 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.

Tabell 5.29 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2005	Utfall	89 212	Anslags-sparande	197 472
2006	Anslag	83 414 ¹	Utgifts-prognos	84 389
2007	Förslag	70 000		
2008	Beräknat	70 000		
2009	Beräknat	70 000		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Under anslaget anvisas det belopp som motsvarar EU:s medfinansiering av strukturstöd till fisket m.m. som redovisas under anslaget 43:7 *Strukturstöd till fisket m.m.* Sverige har tilldelats närmare 55 miljoner euro för Europeiska fiskerifonden under programperioden 2007–2013.

Regeringens överväganden

En ny programperiod för strukturstödet inleds under 2007.

Nationell medfinansiering sker under anslaget 43:7 *Strukturstöd till fisket m.m.*

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 70 000 000 kronor anvisas under anslaget 43:8 *Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 5.30 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:8 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	83 414	83 414	83 414
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-13 414	-13 414	-13 414
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	70 000	70 000	70 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.9.9 43:9 Fiskevård

Tabell 5.31 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2005	Utfall	28 838	Anslags-sparande	-1 006
2006	Anslag	26 832 ¹	Utgifts-prognos	26 158
2007	Förslag	26 832		
2008	Beräknat	26 832		
2009	Beräknat	26 832		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget disponeras av Fiskeriverket och används bl.a. för bildande av fiskevårdsområden, fisketillsyn, främjande av den biologiska mångfalden och biotopvård, insatser för bevarandet av hotade arter samt utsättning av fisk.

Anslaget används till fiskevård främst i allmänna och enskilda vatten med fritt handredskapsfiske i kustområden och i sjöarna Vätern, Vättern, Hjälmarén, Mälaren samt Storsjön i Jämtland.

Allmän fiskevård finansieras för närvarande delvis av anslaget för fiskevård men också av vattenavgiftsmedel i enlighet med vattendomar.

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 26 832 000 kronor anvisas under anslaget 43:9 *Fiskevård* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 5.32 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:9 Fiskevård

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	26 832	26 832	26 832
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	26 832	26 832	26 832

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.9.10 43:10 Livsmedelsverket

Tabell 5.33 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2005	Utfall	153 128	Anslags- sparande	2 228
2006	Anslag	158 855 ¹	Utgifts- prognos	158 220
2007	Förslag	175 274		
2008	Beräknat	178 210 ²		
2009	Beräknat	181 960 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 175 274 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 175 274 tkr i 2007 års prisnivå.

Anslaget disponeras för Livsmedelsverkets förvaltningskostnader. Livsmedelsverket skall som central förvaltningsmyndighet för livsmedelsfrågor i konsumenternas intresse arbeta aktivt för säkra livsmedel av hög kvalitet, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor. Dess främsta uppgifter är att utarbeta regler inom livsmedelsområdet, utöva kontroll enligt livsmedelslagen (2006:804), leda och samordna livsmedelskontrollen, hålla regeringen informerad om utvecklingen på livsmedelsområdet, medverka samt bistå regeringen i EU-arbetet och annat internationellt arbete på livsmedelsområdet. Vidare genomför verket utredningar och praktiska vetenskapliga undersökningar om livsmedel och matvanor samt utvecklar metoder för livsmedelskontrollen, informerar konsumenter och intressenter i livsmedelskedjan om gällande regelverk och om andra viktiga förhållanden på livsmedelsområdet. Livsmedelsverket ansvarar även för köttkontrollen vid landets slakterier.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.34 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor			
Offentligrättslig verksamhet	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2005	165 492	156 578	8 914
Prognos 2006	161 630	171 363	-9 733
Budget 2007	161 100	169 000	-7 990

Tabell 5.35 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2005	9 699	9 748	-49
(varav tjänsteexport)	(2 910)	(2 979)	(-69)
Prognos 2006	9 155	9 761	-606
(varav tjänsteexport)	(3 189)	(2 991)	(198)
Budget 2007	9 200	9 700	-500
(varav tjänsteexport)	(3 200)	(3 000)	(200)

Regeringens överväganden

Den nya EG-lagstiftningen om djurskydd, foder och livsmedel innebär i många stycken nya principer och arbetssätt för kontrollmyndigheterna. Det kommer även under kommande år att krävas omfattande utbildnings- och informationsinsatser riktade till i synnerhet de lokala kontrollmyndigheterna men även till företag. Uppgifterna skall lösas genom omprioritering inom ramen för myndighetens verksamhet.

Från och med 2007 ges inte längre Livsmedelsverket rätt att ta in en viss andel av kommunernas kontrollavgifter för att finansiera stödet till de lokala kontrollmyndigheterna. För att fortsatt finansiera detta stöd föreslår regeringen att 17 000 000 kronor överförs från utgiftsområde 25 anslaget 48:1 *Kommunal-ekonomisk utjämnning* till utgiftsområde 23 anslaget 43:10 *Livsmedelsverket* fr.o.m. 2007.

Vidare föreslår regeringen att anslaget minskas med 2 000 000 kronor fr.o.m. 2007 för att tillföras anslaget 43:6 *Fiskeriverket*.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 175 274 000 kronor anvisas under anslaget 43:10 *Livsmedelsverket* för 2007. För 2008 respektive 2009 beräknas anslaget till 178 210 000 respektive 181 960 000 kronor.

Tabell 5.36 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:10 Livsmedelsverket

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	158 855	158 855	158 855
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 419	4 104	7 533
Beslut	15 000	15 251	15 572
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	175 274	178 210	181 960

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.9.11 43:11 Livsmedelsekonomiska institutet

Tabell 5.37 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2005	9 528		828
2006	10 136 ¹		9 960
2007	Förslag	10 230	
2008	Beräknat	10 399 ²	
2009	Beräknat	10 620 ³	

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 10 230 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 10 230 tkr i 2007 års prisnivå.

Anslaget disponeras av Livsmedelsekonomiska institutet (SLI) för analyser och utredningar inom jordbruks-, fiske- och livsmedelsområdet.

SLI:s arbete syftar till att belysa frågor om bl.a. den gemensamma jordbruks- och fiskepolitikens effekter och olika styrmedels effektivitet, landsbygdens utveckling, strukturutvecklingen, miljön, djurskyddet, konsumentintresset, den globala livsmedelssituationen, handeln med livsmedel och utvidgningen av EU. Analyserna skall avse såväl nationella som internationella aspekter.

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 10 230 000 kronor anvisas under anslaget 43:11 *Livsmedelsekonomiska institutet*.

För 2008 respektive 2009 beräknas anslaget till 10 399 000 kronor respektive 10 620 000 kronor.

Tabell 5.38 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:11 Livsmedelsekonomiska institutet

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	10 136	10 136	10 136
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	94	263	484
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	10 230	10 399	10 620

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.9.12 43:12 Livsmedelsstatistik

Tabell 5.39 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2005	21 469		1 863
2006	23 982 ¹		23 556
2007	Förslag	23 754	
2008	Beräknat	24 240 ²	
2009	Beräknat	24 766 ³	

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 23 754 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 23 754 tkr i 2007 års prisnivå.

Anslaget disponeras av Statens jordbruksverk för statistik inom jordbruksområdet inklusive kostnader för en statistisk årsbok inom jordbruks- och livsmedelsområdet samt sammanställningar av statistik i senare led i livsmedelskedjan. I anslaget ingår även framtagandet av statistik över prisutvecklingen i konsument- och producentleden på jordbruksprodukter. Under 2006 har ett nytt statistikområde djurhälsa skapats.

Regeringens överväganden

För att finansiera utökade kontroller av växter och växtprodukter föreslår regeringen att 437 000 kronor överförs till anslaget 43:2 *Bekämpande av växtsjukdomar* fr.o.m. 2007.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 23 754 000 kronor anvisas under anslaget 43:12 *Livsmedelsstatistik* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till 24 240 000 kronor respektive 24 766 000 kronor.

Tabell 5.40 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:12 Livsmedelsstatistik

Tusental kronor			
	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	23 982	23 982	23 982
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	209	704	1 240
Beslut	-437	-446	-456
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	23 754	24 240	24 766

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.9.13 43:13 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten

Tabell 5.41 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2005	Utfall	7 356	Anslags-sparande	900
2006	Anslag	7 356 ¹	Utgifts-prognos	6 384
2007	Förslag	7 356		
2008	Beräknat	7 356		
2009	Beräknat	7 356		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget disponeras av Statens jordbruksverk. Anslagsbeloppet motsvarar EU:s finansiering av jordbruks- och livsmedelsstatistiken samt av nationell medfinansiering vid periodiska utvidgningar av den statistikproduktion som regleras av EU.

Regeringens överväganden

Anslaget används för medfinansieringen av EU:s årliga bokföringsundersökning och strukturstatistik. Enligt rådets förordning (EG) nr 2467/96 av den 17 december 1996 skall i varje

medlemsland särskilda gemenskapsundersökningar om företagsstrukturen i jordbruket genomföras 2003, 2005 och 2007. Sverige kommer, liksom hittills, att få ersättning från EU-kommissionen. Medfinansieringen från EG tillförs inkomsttitel 6911 *Övriga bidrag från EG*.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 7 356 000 kronor anvisas under anslaget 43:13 *Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 5.42 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:13 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten

Tusental kronor			
	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	7 356	7 356	7 356
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	7 356	7 356	7 356

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.9.14 43:14 Åtgärder inom livsmedelsområdet

Tabell 5.43 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2005	Utfall	15 401	Anslags-sparande	-198
2006	Anslag	14 910 ¹	Utgifts-prognos	14 451
2007	Förslag	14 910		
2008	Beräknat	14 910		
2009	Beräknat	14 910		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget disponeras för att främja exporten av svenska livsmedel samt för andra åtgärder inom livsmedelsområdet med särskild tonvikt på regional utveckling av livsmedelsförädling.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 14 910 000 kronor anvisas under anslaget 43:14 *Åtgärder inom livs-*

medelsområdet för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 5.44 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:14 Åtgärder inom livsmedelsområdet

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	14 910	14 910	14 910
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	14 910	14 910	14 910

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.9.15 43:15 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.

Tabell 5.45 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2005	Utfall	35 176		1 631
2006	Anslag	36 866 ¹	Utgifts-prognos	37 272
2007	Förslag	36 866		
2008	Beräknat	36 866		
2009	Beräknat	36 866		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget belastas huvudsakligen med kostnader för medlemskap i internationella organisationer inom departementets ansvarsområde. Den dominerande posten är kostnaden för Sveriges

medlemskap i FN:s jordbruks- och livsmedelsorganisation (FAO).

Även ett obligatoriskt deltagande i vissa internationella möten och konferenser finansieras av anslaget. En del av anslaget avser kostnader för nordiskt samarbete samt bilateralt forskarutbyte med länder i Central- och Östeuropa, utvecklings- och Newly Industrialised Countries-länder.

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 36 866 000 kronor anvisas under anslaget 43:15 *Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 5.46 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 43:15 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	36 866	36 866	36 866
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	36 866	36 866	36 866

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

6 Landsbygdspolitik

6.1 Omfattning

Politikområdet omfattar verksamhet vars syfte är att bidra till en hållbar utveckling av landsbygden. Åtgärderna är i stor utsträckning riktade till lantbruksföretag men också till andra företag på landsbygden. Avgränsningen följer i huvudsak rådets förordning (EG) nr 1257/1999 av den 17 maj 1999 om stöd från Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruk (EUGFJ) till utveckling av landsbygden samt åtgärder som syftar till att underlätta genomförandet av denna samt rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om

stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling.

Politikområdet omfattar också försöks- och utvecklingsverksamhet inom ramen för olika nationella handlingsprogram för jordbrukets miljöpåverkan samt åtgärder med syfte att främja ekologisk produktion. I politikområdet ingår även nationellt stöd för att säkerställa jordbruksverksamhet i norra Sverige.

Politikområdet omfattar verksamhet vid Statens jordbruksverk, Sametinget samt länsstyrelserna.

6.2 Utgiftsutveckling

Tabell 6.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2005	Budget 2006 ¹	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009
<i>Anslag inom utgiftsområde 23</i>						
44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	3 104,3	2 811,7	2 600,5	2 990,4	3 025,4	3 020,4
44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 419,1	1 876,9	1 961,4	2 491,3	2 491,3	2 347,3
44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	11,1	11,8	12,0	11,8	11,8	11,8
44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	3,0	3,0	2,9	3,0	3,0	3,0
44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
44:6 Åtgärder för att främja ekologisk produktion	29,1	29,8	30,8	29,8	29,8	29,8
2006 23 44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.	265,9	64,4	63,5	-	-	-
Totalt för utgiftsområde 23	5 833,9	4 799,1	4 672,6	5 527,9	5 562,9	5 413,9
Totalt för politikområde Landsbygdspolitik	5 833,9	4 799,1	4 672,6	5 527,9	5 562,9	5 413,9

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

6.3 Mål

Målet är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden.

Målet omfattar en hållbar livsmedelsproduktion, sysselsättning på landsbygden, hänsyn till regionala förutsättningar och uthållig tillväxt. Vidare skall jordbrukets natur- och kulturvärden värnas samt jordbrukets negativa miljöpåverkan minimeras i syfte att bidra till att de nationella miljö kvalitetsmålen uppnås inom en generation.

Ovanstående mål är beslutade av riksdagen (prop. 2005/06:1, bet. 2005/06:MJU2, rskr. 2005/06:108). Resultatbeskrivningen i det följande görs i förhållande till dessa mål. I den mån regeringen bedömer att indelning i politikområden eller mål för dessa bör ändras återkommer regeringen vid ett senare tillfälle.

Regeringen kommer att utarbeta en strategi för att stärka utvecklingskraften på landsbygden.

6.4 Insatser

6.4.1 Insatser inom politikområdet

Större delen av verksamheten inom politikområdet bedrivs inom ramen för fleråriga program, framför allt Miljö- och landsbygdsprogrammet men även Mål 1- och Leader+programmen. Politikområdet omfattar även miljöförbättrande åtgärder och stöd till jordbruket i norra Sverige. I tabell 6.2 framgår insatserna under politikområdet samt deras huvudsakliga innehåll.

Tabell 6.2 Insatser under politikområdet Landsbygdspolitik

Insats	Huvudsakligt innehåll
Miljö- och landsbygdsprogrammet	Miljöersättningar och kompensationsbidrag i stödberättigade områden i hela landet. Strukturstöd, kompetensutveckling och åtgärder för att främja anpassning och utveckling av landsbygden utanför det s.k. Mål 1-området som omfattar de fyra nordligaste länen samt delar av Gävleborgs, Dalarnas och Värmlands län.
Mål 1-programmen	Strukturstöd till jordbruket och åtgärder för att främja anpassning och utveckling av landsbygden i Mål 1-området.
Programmet Leader+	Landsbygdsutveckling utifrån lokala utsättningar och initiativ.
Åtgärder för jordbruket i norra Sverige	Stöd till jordbruket i norra Sverige.
Miljöförbättrande åtgärder	Försöks- och utvecklingsverksamhet, marknadsfrämjande åtgärder för ekologisk produktion, m.m.
Övrigt	Lagstiftning m.m.

För en detaljerad beskrivning av åtgärderna som ingår i politikområdet hänvisas till regeringens skrivelse Landsbygdspolitik – resultatredovisning (skr. 2002/03:111) samt regeringens skrivelse Den övergripande strategiska inriktningen av kommande landsbygdsprogram (skr. 2005/06:87, bet. 2005/06:MJU13, rskr. 2005/06:220).

Miljö- och landsbygdsprogrammet samt Mål 1-programmen

Åtgärderna inom ramen för Miljö- och landsbygdsprogrammet är uppdelade på två insatsområden:

- ett ekologiskt hållbart lantbruk och
- en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden.

Under det första insatsområdet, Åtgärder för ett ekologiskt hållbart lantbruk, ingår miljöersättningar, kompetensutveckling, kompensationsbidrag i områden som är mindre gynnade av naturbetingade skäl, stöd till investeringar i förbättrad miljö och djurmiljö i jordbruksföretag samt miljöåtgärder i form av projektstöd.

Det andra insatsområdet, Åtgärder för ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden, innehåller startstöd till unga jordbrukare, stöd till investeringar i jordbruksföretag, stöd till investeringar i förbättrad bear-

betning och saluföring av jordbruksprodukter, kompetensutveckling samt åtgärder i form av projektstöd som syftar till att främja en anpassning och utveckling av landsbygden.

Miljöersättningarna och kompensationsbidraget tillämpas i stödberättigade områden i hela landet inom ramen för Miljö- och landsbygdsprogrammet. Övriga åtgärder tillämpas i de s.k. Mål 1-programmen i detta geografiska område, vilket omfattar de fyra nordligaste länen samt delar av Gävleborgs, Dalarnas och Värmlands län. Miljö- och landsbygdsprogrammet inklusive nationell finansiering av lantbruksanknutna åtgärder inom ramen för Mål 1-programmen har en total kostnadsram för hela programperioden 2000–2006 på ca 23 miljarder kronor. Därutöver tillkommer den förstärkning av Miljö- och landsbygdsprogrammet på 400 miljoner kronor årligen som genomförs fr.o.m. 2005.

Leader+

Det EU-finansierade programmet Leader+ syftar till att främja landsbygdsutveckling. Utifrån lokala förutsättningar och initiativ skall Leader+ genom lokala projekt stödja hittills oprövade och nyskapande metoder för utveckling och förnyelse. Från jordbruksfondens utvecklingssektion har det svenska programmet tilldelats totalt ca 371 miljoner kronor under programperioden 2000–2006. Från 2007 kommer motsvarande insatser att bedrivas inom ramen för det nya landsbygdsprogrammet.

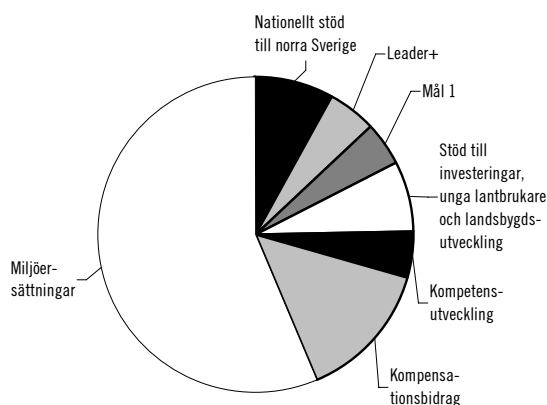
Åtgärder för jordbruket i norra Sverige

Sverige får enligt artikel 142 i anslutningsfördraget till EU lämna ett nationellt stöd för att säkerställa jordbruksverksamhet i norra Sverige (stödområdena 1–3). Stödet kan ses som ett komplement till åtgärder i Miljö- och landsbygdsprogrammet och kan lämnas för slaktsvin, saggor, getter, ägg, potatis, bär och grönsaker samt som pristillägg och transportstöd för mjölk. Stödet är beräknat utifrån förutsättningen att den totala stödnivån före EU-medlemskapet inte skall överskridas. Stödet lämnas i huvudsak som pristillägg för mjölk. Statligt stöd lämnas även för merkostnader till följd av kadaverhanteringen i norra Sverige.

Medelsfördelning av miljö- och landsbygdsåtgärder

Nedan visas översiktligt medelsfördelningen av miljö- och landsbygdsåtgärder inklusive nationellt stöd till norra Sverige under perioden 2000–2006.

Diagram 6.1 Miljö- och landsbygdsåtgärder 2000–2006

Miljöförbättrande åtgärder

Försöks- och utvecklingsverksamhet bedrivs bl.a. inom ramen för de nationella handlingsprogrammen riktade mot jordbrukets miljöfrågor, såsom bevarande av biologisk mångfald, minskade växtnäring förluster och risker med bekämpningsmedel. Huvudparten av medlen avsätts till utveckling av ekologisk produktion inklusive marknadsstödjande åtgärder för ekologiska produkter.

Återförd skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel har förstärkt jordbruksnäringens insatser för bl.a. forskning, information, utbildning, rådgivning och utvecklingsarbete för att främja hållbar produktion inom jordbruket och trädgårdsnäringen. Stöd lämnas bl.a. till åtgärder för att minska växtnäring förluster från jordbruket och för att minska miljöriskerna inom växtskyddsområdet. Den fr.o.m. 2004 uppburna skatten på handelsgödsel återförs bl.a. i form av nationell medfinansiering i Miljö- och landsbygdsprogrammet.

Utveckling i lagstiftning m.m.

Något gränsvärde i fråga om kadmiumhalten i gödselmedel på gemenskapsnivå har ännu inte införts i lagstiftningen. Av EU-kommissionens beslut 2006/347/EG följer att Sverige har möjlighet att förbjuda saluföringen av gödselmedel med en kadmiumhalt överstigande 100 gram kadmium per ton fosfor fram till dess att harmoniserade bestämmelser om kadmium i gödselmedel tillämpas på gemenskapsnivå. Någon tidsangivelse för när ett förslag om gränsvärde på gemenskapsnivå för kadmium i gödselmedel från EU-kommissionen kan vara aktuellt att presentera är inte möjligt att ange. Enligt rådets direktiv (91/676/EEG) om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket skall medlemsländerna vart fjärde år genomföra en översyn av de nitratkänsliga områdena. Resultatet av den svenska översynen översändes till EU-kommissionen i början av maj. Översynen har från svensk sida inte föranlett några förslag om ändringar av eller tillägg till de känsliga områdena.

Till följd av EU:s sjätte miljöhandlingsprogram är det EU-kommissionens avsikt att presentera ett antal tematiska strategier. Troligen kommer temastrategin för uthållig användning av bekämpningsmedel att presenteras under hösten 2006. Samtidigt har EU-kommissionen aviserat att ett förslag till översyn av regelverket för växtskyddsmedel skall presenteras.

Möjlighet att få bidrag för funktionstest av lantbrukssprutor och fläktsprutor har åter införts under 2006 såsom nationella stöd. Detta som ett led för att minska hälso- och miljöriskerna vid användning av växtskyddsmedel.

Den 10 juni 2004 presenterade EU-kommissionen ett meddelande till rådet och parlamentet med ett förslag till handlingsplan för ekologiska livsmedel och ekologiskt jordbruk. Som en följd av handlingsplanen presenterade EU-kommissionen den 22 december 2005 ett förslag till ny förordning som skall ersätta nuvarande regelverk för produktion, förädling, märkning, marknadsföring, kontroll och import av ekologiska livsmedel. Förslaget har diskuterats under 2006. Enligt EU-kommissionens förslag skall det nya regelverket träda i kraft den 1 januari 2009.

I mars 2006 överlämnade den tidigare regeringen skrivelsen Ekologisk produktion och konsumtion – Mål och inriktning till 2010 till

riksdagen (skr. 2005/06:88). I skrivelsen redovisades bedömning av målen för ekologisk produktion och inriktningen för arbetet med konsumtion av ekologiska livsmedel i offentlig sektor till 2010.

6.4.2 Insatser utanför politikområdet

Nationellt och internationellt miljöarbete

Det övergripande målet för det miljöpolitiska arbetet är att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. Riksdagen fattade i april 1999 beslut om en ny struktur i arbetet med miljömål och fastställde 15 nationella miljö kvalitetsmål (prop. 1997/98:145, bet. 1998/99: MJU6, rskr. 1998/99:183). I november 2001 antog riksdagen delmål och åtgärdsstrategier i syfte att nå 14 av de 15 miljö kvalitetsmålen (prop. 2000/01:130, bet. 2001/02: MJU3, rskr. 2001/02:36). Den 1 november 2005 beslutade riksdagen om ett 16:e miljö kvalitetsmål Ett rikt växt- och djurliv samt att revidera vissa delmål för några av de övriga miljö kvalitetsmålen (prop. 2004/05:150, bet. 2005/06: MJU3, rskr. 2005/06:48). Flera av de 16 miljö kvalitetsmålen berör jordbruket särskilt Ett rikt odlingslandskap, Ingen övergödning, Myllrande våtmarker och Giftfri miljö. För en närmare beskrivning hänvisas till utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Arbetet med naturvårdsnätverket Natura 2000, EU:s naturvårdsfond Life samt de statliga bidragen till lokala naturvårdsprojekt ger tillsammans med Miljö- och landsbygdsprogrammet goda förutsättningar för att bevara odlingslandskapets biologiska mångfald. Åtgärdena beskrivs närmare vad gäller den odlade mångfalden under Djurpolitik (husdjursgenetiska resurser), Livsmedelspolitik (växtgenetiska resurser) och för vilda arter under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

EU:s ramdirektiv för vatten berör på olika sätt jordbruket. För en utförligare redovisning av vilka åtgärder som hittills har vidtagits med avseende på det svenska genomförandet av ramdirektivet hänvisas till utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Inom området ekologisk produktion arbetar Konsumentverket med åtgärder för att främja konsumtionen av ekologiska livsmedel. Forsknings- och utvecklingsinsatser på området

bedrivs av Livsmedelsverket, Statens veterinärmedicinska anstalt och Sveriges lantbruksuniversitet.

Regional utvecklingspolitik

Insatser inom ramen för den regionala utvecklingspolitiken är av betydelse för landsbygdens utveckling.

I de regionala tillväxtprogrammen för perioden 2004–2007 finns det möjlighet för åtgärder inom landsbygdspolitiken att samverka med åtgärder inom andra politikområden för att bidra till en hållbar tillväxt. Länen skall även arbeta fram regionala utvecklingsprogram som grund för det regionala utvecklingsarbetet. I de regionala utvecklingsprogrammen skall målet för den regionala utvecklingspolitiken samt övriga nationella mål beaktas, inklusive landsbygds politikens mål. Detta innebär bl.a. att det kan klargöras i de regionala utvecklingsprogrammen hur landsbygdspolitiken kan bidra till att målen för programmen uppnås.

Vissa regionala företagsstöd främjar utvecklingen av landsbygden som t.ex. det regionala bidraget till företagsutveckling. För en utförlig redovisning av insatserna inom den regionala utvecklingspolitiken hänvisas till utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Skogspolitik

Skogen och skogsnäringen har stor betydelse för landsbygdsutvecklingen och finns i hela landet. Inom skogspolitiken verkar Skogsstyrelsen regionalt och lokalt genom samverkan med markägare med syfte att uppnå ett hållbart nyttjande av den resurs som skogen utgör, såväl för produktion som för miljö inklusive skogens kulturmiljövärden. Skogsstyrelsen skall bidra till att uppfylla målet för den regionala utvecklingspolitiken och arbetar lokalt, förutom med skogsbruksåtgärder, även med bl.a. arbetsmarknadspolitiska åtgärder och satsningar kopplade till turism.

6.5 Resultatredovisning

6.5.1 Mål

Målet för landsbygdspolitiken är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden. Målet omfattar en hållbar livsmedelsproduktion, sysselsättning på landsbygden, hänsyn till regionala förutsättningar och uthållig tillväxt. Vidare skall jordbrukets natur- och kulturvärden värnas samt jordbrukets negativa miljöpåverkan minimeras i syfte att bidra till att de nationella miljö kvalitetsmålen uppnås inom en generation.

Indikatorer

De indikatorer som används för att beskriva den ekologiska utvecklingen på landsbygden är följande: 1. areal hävdad ängs- och betesmark, 2. omfattning av landskapselement i odlingslandskapet, 3. kväveutsläpp från jordbruket, 4. ammoniakutsläpp från jordbruket, 5. miljö- och hälsoriskindex kopplat till växtskyddsmedel, 6. ekologiskt odlad mark samt 7. areal anlagd våtmark på eller i anslutning till jordbruksmark.

Indikatorer som beskriver den ekonomiska och sociala utvecklingen på landsbygden är 1. befolkningsutvecklingen på landsbygden, 2. omfattningen av jordbruket i olika regioner samt 3. antalet diversifierade lantbruksföretag.

6.5.2 Resultat

Ekologiskt hållbar utveckling av landsbygden

Flera av de nationella miljö kvalitetsmålen berör jordbruket. Framför allt gäller detta Ett rikt odlingslandskap, Ingen övergödning, Giftfri miljö och Myllrande våtmarker.

Ängs- och betesmarker

Bevarande av odlingslandskapets biologiska mångfald såväl som natur- och kulturmiljöer utgör en del av miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap. Enligt delmål kopplade till miljö kvalitetsmålet skall samtliga ängs- och betesmarker senast 2010 skötas på ett sätt som bevarar deras värden. Vidare skall arealen hävdad ängsmark utökas med minst 5 000 hektar och arealen hävdad betesmark av de mest hotade

typerna utökas med minst 13 000 hektar till 2010.

Omfattningen av ängs- och betesmarkerna i landet bevaras i stort med nuvarande åtgärder. Ökningstakten för arealen ängsmarker har ökat jämfört med tidigare år och bedöms vara i linje med det kvantitativa målet till 2010. Däremot är ökningen av de ängsmarker som har högst kvalitativa värden för låg för att nå de kvalitativa målen kopplade till ängsmarker.

Inom ramen för Miljö- och landsbygdsprogrammet lämnas miljöersättning för hävd av ängs- och betesmarker samt även stöd för restaurering av marker. Omfattningen av ängs- och betesmarker i landet återspeglas av anslutningen i programmet och har valts som en indikator för den ekologiskt hållbara utvecklingen på landsbygden. I tabell 6.3 framgår omfattningen av ängs- och betesmarker 2005 i förhållande till fastställda mål.

Tabell 6.3 Areal ängs- och betesmarker i förhållande till fastställda mål

	Betesmarker	Betesmarker av de mest hotade typerna	Ängsmarker
Mål	450 000 hektar 2006	Ökning med 13 000 hektar från 2000 till 2010	Ökning med 5 000 hektar från 2000 till 2010
Areal 2005	Ca 500 000 hektar	Ökning med ca 15 000 hektar sedan 2000	Ökning med ca 3 000 hektar sedan 2000

Omfattningen av bevarad och restaurerad ängs- och betesmark i landet bedöms framför allt vara ett resultat av de miljöersättningar som lämnas inom ramen för Miljö- och landsbygdsprogrammet. Mellan 2004 och 2005 ökade arealen betesmarker i miljöersättningen med ca 37 500 hektar. Ökningen är större än mellan 2003 och 2004 och bedöms främst bero på effekterna av reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken som genomfördes från 2005. Kostnaderna för åtgärder i programmet specifikt riktade mot ängs- och betesmarker ökade med drygt 100 miljoner kronor jämfört med 2004 och uppgick 2005 till ca 787 miljoner kronor varav drygt hälften finansieras av EU. Kostnadsökningen beror dels på en ökad anslutning till ersättningarna, dels på att ersättningsnivåerna höjdes från 2005.

Utöver de kvantitativa målen av hävdad areal är också de kvalitativa aspekterna viktiga. Åtgärdsplaner för skötsel av de mest värdefulla

ängs- och betesmarkerna har upprättats löpande sedan 2001. Vidare har en inventering av ängs- och betesmarker i landet genomförts. Avseende ängsmarkerna kan den höjning av ersättningsnivåerna som genomfördes från 2005 bidra till förbättrad måluppfyllelse vad gäller de kvalitativa aspekterna av uppsatta mål.

Även miljöersättningen för öppet och varierat odlingslandskap genom vallodling har betydelse för att uppnå miljökvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap. Ungefär 631 500 hektar åkermark i de mindre gynnade områdena ingår i åtgärden öppet och varierat odlingslandskap, vilket är en ökning med drygt ca 20 000 hektar jämfört med 2004 och något över det i programmet fastställda arealmålet för åtgärden på 600 000 hektar. Den totala kostnaden för miljöersättningen för öppet och varierat odlingslandskap uppgick 2005 till ca 510 miljoner kronor varav drygt hälften finansieras av EU.

Landskapselement i odlingslandskapet

Enligt ett delmål kopplat till miljökvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap skall mängden småbiotoper i odlingslandskapet bevaras i hela landet. Vidare skall mängden kulturbärande landskapselement som vårdas öka till 2010 med ca 70 procent. Omfattningen av kulturbärande landskapselement som sköts och bevaras genom miljöersättning har valts som en indikator för den ekologiskt hållbara utvecklingen på landsbygden. Miljöersättningarna för bevarande av natur- och kulturmiljöer bidrar till att småbiotoper i landet i stort kan bevaras i sin nuvarande omfattning. Samtidigt innebär främst nedläggning av jordbruksmark att vissa småbiotoper försvinner.

Inom ramen för Miljö- och landsbygdsprogrammet lämnas miljöersättning för skötsel av värdefulla landskapselement som t.ex. stenmurar, odlingsrösen, alléträd och renhågn. Elementen har ett stort kulturmiljövärde samtidigt som de ofta utgör värdefulla livsmiljöer för djur och växter. År 2005 omfattade ersättningen element på ca 818 000 hektar åkermark, vilket är en ökning med ca 21 000 hektar jämfört med föregående år. Genom miljöersättningen bevaras därmed samtliga landskapselement på ca 30 procent av Sveriges totala åkerareal, vilket är i linje med det operativa målet för åtgärden i Miljö- och landsbygdsprogrammet. Antalet brukare som är anslutna till skötselåtaganden ökade med drygt 1 000 mellan 2004 och 2005. Samtidigt

som omfattningen av bevarade element är god, föreligger betydande skillnader mellan olika typer av landskapselement. Vidare är andelen av åkermarken som omfattas av miljöersättningen för skötsel av natur- och kulturmiljöer lägre i norra Sverige och i skogsbygder än i slättbygdena.

Preliminära uppgifter visar att antalet anslutna till åtgärden för skötsel av natur- och kulturmiljöer i renskötselområdet har ökat väsentligt mellan 2004 och 2005. Ökningen beror sannolikt på höjda ersättningsnivåer och bidrar till förbättrad måluppfyllelse.

Kostnaden för miljöersättningar för natur- och kulturmiljöer inklusive inom renskötselområdet väntas uppgå till ca 180 miljoner kronor för 2005 varav drygt hälften finansieras av EU.

I Miljö- och landsbygdsprogrammet lämnas även miljöersättning för bevarande av utrotningshotade husdjursraser, vilket bidrar till att uppnå delmål kopplade till miljökvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap. Det operativa målet i Miljö- och landsbygdsprogrammet är att 5 000 djurenheter skall omfattas av ersättningen, vilket är uppfyllt. Anslutningen varierar emellertid mycket mellan olika raser. Kostnaden för åtgärden var ca 5 miljoner kronor 2005 varav drygt hälften finansieras av EU.

Växtnäring

Flera av delmålen under miljökvalitetsmålet Ingen övergödning berör jordbruket. Inom detta område har utsläpp av kväve och ammoniak från jordbruket valts som indikatorer. Åtgärder inom ramen för Miljö- och landsbygdsprogrammet bedöms väsentligt bidra till att uppfylla miljökvalitetsmålet Ingen övergödning. Trots åtgärder i Miljö- och landsbygdsprogrammet kan det vara svårt att uppnå delmålet kopplat till kväve.

Enligt delmålet avseende kväve skall de totala svenska vattenburna utsläppen söder om Ålands hav ha minskat med minst 30 procent från 1995 års nivå. Kväveutlakningen från åkermark beräknas ha minskat med ca 7 000 ton mellan 1995 och 2003, vilket motsvarar en minskning med ca 12 procent. Det saknas uppgifter om utvecklingen sedan 2003. Effekterna av den jordbruksreform som trädde i kraft 2005 bedöms emellertid ytterligare ha minskat kväveutlakningen. Minskningen sedan 1995 bedöms bero på nedlagd åkerareal, ökad kväveeffektivitet i odlingen och inte minst åtgärder för minskat kväveläckage. I Miljö- och landsbygdsprogrammet

finns en rad olika åtgärder för att minska växtnäring förlusterna från jordbruksmark. Anslutningen till miljöersättningen för minskat kväveläckage genom odling av fånggröda och senarelagd jordbearbetning uppgick till ca 280 000 hektar 2005, vilket är ungefär på samma nivå som 2004 och cirka fem gånger större än det operativa målet för åtgärden. Beräkningar 2004 pekar på att åtgärden ensamt har lett till en minskning av kväveutlakningen från åkermark med ca 2 100 ton. Kostnaden för åtgärden var ca 200 miljoner kronor 2005 varav hälften finansieras av EU.

Skyddszoner i anslutning till åkermark bidrar till att minska växtnäring förlusterna till vattendrag. Åtgärder för anläggning av skyddszoner bedrivs inom ramen för Miljö- och landsbygdsprogrammet och sammanlagt fanns ca 9 400 hektar skyddszoner 2005, vilket är en viss ökning jämfört med 2004. Arealens skyddszon är betydligt större än det operativa målet i programmet på 5 500 hektar. Kostnaden för anläggning och skötsel av skyddszoner uppgick till ca 28 miljoner kronor 2005 varav hälften finansieras av EU.

Enligt delmål till miljökvalitetsmålet Ingen övergödning avseende ammoniak skall utsläppen i Sverige senast 2010 ha minskat med minst 15 procent från 1995 års nivå. Utsläpp av ammoniak från jordbruket har valts som en indikator för en ekologiskt hållbar utveckling. De totala utsläppen av ammoniak har under perioden 1995 till 2003 minskat med ca 13 procent. Ammoniakavgången från jordbruket beräknas ha stått för en betydande del av minskningen, ca 10 000 ton, vilket motsvarar en minskning med ca 18 procent under samma period. Det saknas uppgifter om minskningen sedan 2003. Minskningen av ammoniak inom jordbruket bedöms främst bero på förbättringar i gödselhanteringen och att antalet nötkreatur och svin har minskat.

Till 2010 skall de svenska vattenburna utsläppen av fosforföreningar från mänsklig verksamhet till sjöar, vattendrag och kustvatten ha minskat med minst 20 procent från 1995 års nivå. De största minskningarna skall ske i de känsligaste områdena. Flera av åtgärderna i Miljö- och landsbygdsprogrammet som bidrar till minskat kväveläckage förväntas även leda till en minskning av fosforförlusterna. Beräkningar av minskningen av fosforförlusterna från jordbruksmark har däremot inte kunnat göras. Fosforeffektivitet

teten i jordbruket bedöms emellertid ha ökat avsevärt sedan 1985.

Växtskyddsmedel

Miljökvalitetsmålet Giftfri miljö bedöms vara svårt att uppnå trots goda resultat av insatser inom politikområdet. Åtgärder i handlingsprogrammet för bekämpningsmedel bedöms ha stor betydelse för att minska hälso- och miljöriskerna. Ytterligare en åtgärd för att uppnå målet är miljöersättningen för ekologisk produktion.

Åtgärder i Miljö- och landsbygdsprogrammet samt handlingsprogrammet för användning av bekämpningsmedel bidrar till att uppnå miljökvalitetsmålet Giftfri miljö. Enligt miljökvalitetsmålet skall bl.a. hälso- och miljöriskerna vid användning av kemiska ämnen minska, vilket också valts som en indikator för en ekologiskt hållbar utveckling av landsbygden. Baserat på ett riskindikatorsystem minskade miljöriskindex med ca 25 procent från 1988 till 2003 och hälso-riskindex med mer än 65 procent. Sedan 2003 är det emellertid svårt att dra slutsatser om förändringarna i miljö- och hälso-riskindex eftersom en förändring i bekämpningsmedelsskatten 2004 ledde till hamstring 2003 följt av en kraftigt minskad försäljning av växtskyddsmedel 2004. Generellt bedöms att den positiva utvecklingen sedan 1988 bl.a. beror på informations- och rådgivningsinsatser inom ramen för Miljö- och landsbygdsprogrammet, produktutveckling samt reglering på området.

Ekologisk produktion

Det ekologiska jordbruket kan också bidra till att uppfylla miljökvalitetsmålet Giftfri miljö såväl som Ett rikt odlingslandskap. Omfattningen av ekologiskt odlad mark har valts som en indikator för en ekologiskt hållbar utveckling av landsbygden. Det ekologiska jordbruket ökade med ca 53 000 hektar från 2004 och omfattade ca 510 000 hektar åkermark i hela landet 2005, vilket är drygt 19 procent av den totala åkerarealen. Det föreligger dock stora skillnader i andelen ekologiskt odlad åkerareal mellan olika delar av landet.

Sammanlagt finns mer än 10 procent av antalet mjölkkor och slaktdjur av nöt och lamm i ekologisk produktion. Fördelat per djurslag beräknas emellertid andelen ekologiska mjölkkor vara mindre än 10 procent. Den totala kostnaden för olika åtgärder med syfte att främja ekologisk

produktion uppgick 2005 till ca 700 miljoner kronor varav ca 300 miljoner kronor finansieras av EU.

Våtmarker och småvatten i odlingslandskapet

Anläggning av våtmarker och småvatten i anslutning till jordbruksmark har valts som en indikator för en ekologiskt hållbar utveckling av landsbygden. Våtmarker och småvatten bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen Ingen övergödning såväl som Myllrande våtmarker. Detta genom att våtmarker och småvatten minskar halterna av växtnäringsämnen i vattendrag samtidigt som de skapar värdefulla livsmiljöer för djur och växter. Enligt delmål till miljökvalitetsmålet Myllrande våtmarker skall minst 12 000 hektar våtmarker och småvatten anläggas eller återställas i odlingslandskapet fram till 2010. Detta mål skall till stor del nås genom åtgärder i Miljö- och landsbygdsprogrammet. Under 2005 har totalt 850 hektar våtmarker anlagts eller restaurerats i odlingslandskapet varav 610 hektar med åtgärder inom ramen för Miljö- och landsbygdsprogrammet. Den sammalagda omfattningen i landet av anlagda våtmarker 2005 är i samma storleksordning som 2004. Totalt har ca 4 540 hektar anlagts eller restaurerats under perioden 2000–2005 varav ca 4 000 hektar inom ramen för Miljö- och landsbygdsprogrammet. Med nuvarande takt kommer endast 8 400 hektar att anläggas till 2010, vilket innebär att takten på anläggning av våtmarker och småvatten måste öka om målet med 12 000 hektar anlagda våtmarker och småvatten skall nås till 2010.

De våtmarker som har anlagts inom ramen för Miljö- och landsbygdsprogrammet bedöms ha inneburit en minskad kväveutlakning till omgivande miljö med motsvarande knappt 500 ton kväve sedan 2000. Vidare bedöms våtmarker och småvatten som har anlagts tidigare än 2000 innebära ytterligare minskad kväveutlakning till omgivande miljö. Stöd har beviljats till ytterligare projekt för anläggning av våtmarker och småvatten men dessa är ännu inte slutförda. Kostnaden i Miljö- och landsbygdsprogrammet för anläggning och skötsel av våtmarker och småvatten 2005 var ca 50 miljoner kronor varav cirka en tredjedel finansieras av EU.

Rådgivning, utbildning m.m.

Det bedrivs en omfattande rådgivnings- och utbildningsverksamhet riktad mot lantbrukare inom ramen för Miljö- och landsbygds-

programmet. Verksamheten skall bidra till att uppfylla samtliga miljö kvalitetsmål som berör jordbruket och som bedrivs inom områdena biologisk mångfald och kulturmiljövården, skydd av miljö känsliga områden, ekologisk produktion, djurvälstånd, energihushållning i växthus samt tvärvillkor. Verksamheten riktas mot lantbrukare och omfattade 2005 ca 58 000 deltagare som erhållit rådgivning eller deltagit i utbildning till en kostnad av ca 155 miljoner kronor varav EU finansierar en fjärdedel. Antalet deltagare är i samma storleksordning som 2004. Verksamheten förväntas medföra större anslutning till de olika miljöersättningarna inom Miljö- och landsbygdsprogrammet och öka förståelsen för och kunskaperna om miljöfrågor. Ett syfte med rådgivningen är också att öka kvaliteten i de skötselåtgärder som lantbrukare utför inom ramen för de olika miljöersättningarna.

Övriga insatser inom de olika nationella handlingsprogrammen för jordbrukets miljöfrågor som t.ex. lagstiftning och försöks- och utvecklingsverksamhet bedöms också vara en viktig del av arbetet med att nå de miljö kvalitetsmål som berör jordbruket.

Ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden

Befolkningsutvecklingen på landsbygden

Befolkningsutvecklingen på landsbygden har valts som en indikator för en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden.

Det finns vissa tydliga mönster i befolkningsutvecklingen. Större tätorter har sedan länge en kontinuerlig befolkningsökning. Tätortsnära landsbygd uppvisar en högre ökningstakt de senaste åren jämfört med större tätorter. I norra Sverige minskar befolkningen i alla områden. Andelen kvinnor på landsbygden i åldersgruppen 16–64 år uppgår till 47–49 procent jämfört med 49 procent för hela landet.

Det finns en tydlig skillnad i utvecklingen på landsbygden mellan perioden 1995–2000 och perioden 2000–2004 jämfört med utvecklingen för hela landet. Den minskning av befolkningen som fanns för perioden 1995–2000 i mindre tätorter och landsbygd som inte är tätortsnära har avstannat. För perioden 2000–2004 var befolkningen i dessa områden nästan konstant. Landsbygd som inte är tätortsnära har haft en oförändrad befolkning sedan 2002 och mindre

tätorter sedan 2003. Regionala skillnader förekommer.

Strukturutvecklingen inom jordbruket

Regionala förändringar i omfattningen av jordbruket har valts som en indikator för en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden. Åkerarealen och antalet jordbruksföretag har visat en nedåtgående trend de senaste tio åren. Trenden har varit mer påtaglig sedan 2000 särskilt i norra Sverige och i mellersta Sveriges skogsbygder.

Enligt preliminära uppgifter för 2005 har jordbruksarealen emellertid ökat med ca 2 procent jämfört med 2004. Ökningen är större i norra Sverige än i södra Sverige och avser främst vallodling, vilket bedöms vara en effekt av den jordbruksreform som genomfördes i Sverige 2005 och det faktum att ytterligare arealer kan bli berättigande för stöd än vad som tidigare har varit fallet.

Inom ramen för Miljö- och landsbygdsprogrammet lämnas kompensationsbidrag vars syfte är att upprätthålla ett öppet odlingslandskap och att bibehålla sysselsättning i områden som är mindre gynnade av naturbetingade skäl. Åtgärden bidrar således till att uppfylla miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap såväl som till en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden. Anslutningen till kompensationsbidraget 2005 uppgick till ca 532 000 hektar fördelat på 20 261 företag. Den anslutna arealen minskade mellan 2004 och 2005 med ca 11 000 hektar. Även antalet företag har minskat något mellan 2004 och 2005. Minskningen i areal gäller i huvudsak spannmålsodling i norra Sverige som minskat med över 10 000 hektar. Minskningen är sannolikt en följd av jordbruksreformen. Sedan 1999 har både antalet företag med stöd och den anslutna arealen minskat. Kostnaden för kompensationsbidraget uppgick till ca 639 miljoner kronor 2005. Det är en ökning med ca 80 miljoner kronor jämfört med 2004, vilket beror på att stödnivåerna höjdes i samband med den förstärkning av Miljö- och landsbygdsprogrammet som genomfördes från 2005. EU finansierar en fjärdedel av den totala kostnaden för åtgärden.

Det nationella stödet till norra Sverige syftar till att säkerställa jordbruksverksamhet i regionen. Stödet är i flera fall av helt avgörande betydelse för fortsatt jordbruksproduktion i regionen. Stödet medverkar också till att bromsa befolkningsminskningen i området och där-

igenom skapa bättre underlag för service i de glesbefolkade landsbygdsområdena i regionen. Jordbruksproduktionens samlade värde i norra Sverige har minskat under ett antal år. Mjölproduktionen i stödområdet minskade med 4 procent under 2005 jämfört med 2 procent för hela landet. Produktionen av slaktsvin, bär och grönsaker samt potatis ökade något under året. Antalet företag och den totala åkerarealen i stödområdet har ökat jämfört med föregående år. Ökningen är i huvudsak en effekt av regelverket kopplat till införandet av gårdsstödet och innebär inte någon ökning av jordbruksproduktionen i området. Den uppsatta referensnivån för det nationella stödet, som fastställdes i samband med att Sverige blev EU-medlem, får inte överskridas. Utbetalningarna låg under referensnivån under 2005. I april 2006 redovisade Jordbruksverket en rapport om effekterna av det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige för perioden 2001–2005. Skillnaderna mellan stödområdet och landet totalt vad gäller lönsamhet och strukturutveckling bedöms i rapporten som måttliga med tanke på de relativt stora skillnaderna i produktionsförutsättningar. Kostnaden för det nationella stödet till norra Sverige inklusive stöd för kadaverhantering uppgick till ca 300 miljoner kronor 2005.

Utvecklingen inom de mindre gynnade områdena inklusive norra Sverige speglar den allmänna strukturutvecklingen i landet mot färre och större gårdar. Åtgärderna inom politikområdet, framför allt miljöersättningar och kompensationsbidrag och det nationella stödet till norra Sverige, bedöms ändå bidra till att det öppna landskapet finns kvar samt motverkar nedläggning av åker- och betesmark. Detta gäller i första hand i regioner där produktionsförutsättningarna är relativt dåliga.

Strukturåtgärder riktade mot jordbruket

Under 2005 beviljades 1 096 investeringsstöd om totalt ca 297 miljoner kronor i landet. Både antalet beviljade investeringsstöd och beslutade belopp har ökat kraftigt jämfört med 2004. Detta beror delvis på att ytterligare medel tillfördes investeringsstödet i samband med den förstärkning av Miljö- och landsbygdsprogrammet som genomfördes från 2005 men också på en ökad investeringsvilja hos jordbrukare inte minst i det s.k. Mål 1-området. Större delen av investeringsstödet går till djurmiljöinvesteringar. Andra investeringar avser bl.a. gödselvårds-

anläggningar, kompletterande verksamhet och växthus. Investeringsstödet bedöms ha haft en god måluppfyllelse avseende att underlätta och påskynda en anpassning till ett ekologiskt hållbart jordbruk samt till att öka landsbygdsföretagens konkurrensförmåga och främja ökad sysselsättning på landsbygden. Investeringar i kompletterande verksamhet har kontinuerligt ökat sedan 2000 och utgör nu ca 19 procent av det totala stödet i Miljö- och landsbygdsprogrammet.

Stöd till investeringar i förbättrad bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter är främst inriktat på innovativ och småskalig livsmedelsförädling. Under 2005 beslutades om 97 projekt om ca 53 miljoner kronor i landet. Antalet projekt och beviljat stöd är i nivå med omfattningen under 2004 men med ytterligare ökat fokus på småskalig livsmedelsförädling. I Mål 1-området har det totalt sett skett en viss minskning i beslutade projekt. På renkötsområdet har emellertid sedan 2000 märkts en ökad investeringsvilja bland företag som är verksamma med förädling.

Tillgänglig statistik visar att de i programmen fastställda sysselsättningsmålen per beviljat stöd för både investeringsstödet till jordbruksföretag och stödet till investeringar i förbättrad bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter, bör kunna nås under programperioden.

År 2005 beviljades 214 startstöd till yngre jordbrukare till en kostnad av 40,5 miljoner kronor i hela landet varav 50 stycken i Mål 1-området. Antalet beviljade startstöd är något lägre 2005 jämfört med 2004 och målet i Miljö- och landsbygdsprogrammet om 200 beviljade startstöd årligen utanför Mål 1-området är för 2005 inte uppfyllt. I norra Sverige har antalet nystartade renkötsföretag varit betydligt högre än förväntat. Avseende de övergripande målen för hela landet bedöms startstödet ha haft en positiv effekt för att underlätta övertagande eller nyetablering. Däremot är det svårt att visa på effekter avseende konkurrenskraft, tillväxt samt anpassning av jordbruket till nya yttre förhållanden.

Landsbygdsutveckling och diversifiering

För att utveckla och bevara en livskraftig landsbygd krävs ett diversifierat näringsliv med en bredare utveckling av landsbygden. En diversifierad landsbygdsekonomi är viktig för sysselsättning, inkomst och uthållig tillväxt och har därför

valts som indikator för en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden. Ett mål med åtgärder inom politikområdet är att öka antalet jordbruksföretag med kompletterande verksamhet. En undersökning pekar på att antalet jordbruksföretag med kompletterande verksamhet mellan 1999 och 2003 ökade med ca 50 procent, vilket bl.a. bedöms bero på att fler jordbruksföretag av företagsekonomiska skäl ser ett behov av att diversifiera sitt företagande. Det saknas emellertid uppgifter om utvecklingen efter 2003.

Inom ramen för Miljö- och landsbygdsprogrammet och Mål 1-programmen finns samverkande åtgärder med syftet att främja en diversifierad sysselsättning på landsbygden. Under 2005 beslutades om att tilldela ca 105 miljoner kronor till 465 projekt i syfte att främja anpassning och utveckling av landsbygden. Omfattningen av beviljade projekt 2005 är ungefär i samma storleksordning som 2004, dock med en viss minskning i Mål 1-området. Projekten rör framför allt diversifiering av lantbruksföretag, landsbygdsturism, marknadsföring av kvalitetsprodukter med anknytning till lantbruket och byutveckling. Antalet påbörjade projekt har ökat påtagligt sedan 2000 och det totala antalet projekt som satts igång sedan 2000 uppgår till nästan 1 700 varav knappt hälften är avslutade.

Kompetensutvecklingsaktiviteter bedrivs i hela landet och genomförs i syfte att förstärka effekten av andra åtgärder som bidrar till att främja en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden. Kompetensutvecklingsåtgärder uppskattas under 2005, genom länsstyrelsernas verksamhet utanför Mål 1-området, ha nått ca 14 800 deltagare, vilket är en ökning med ca 1 800 jämfört med 2004. Av antalet deltagare 2005 är 48 procent kvinnor och 52 procent män. Andelen kvinnliga deltagare har ökat med 8 procent sedan 2004. En särskild satsning på kompetensutveckling inom området småskalig livsmedelsförädling genomfördes under 2005. Denna satsning nådde ca 2 600 deltagare varav 59 procent är kvinnor och 41 procent män.

Programmet Leader+ skall utifrån lokala förutsättningar och initiativ stödja hittills oprövade och nyskapande metoder för utveckling och förnyelse på landsbygden. Under 2005 beslutades inom ramen för Leader+ programmet om 124 nya projekt om ca 54 miljoner kronor. Liksom för övriga projekt för främjande och anpassning av landsbygden löper flertalet

verksamheter under flera år och är ännu inte avslutade, vilket gör det svårt att dra generella slutsatser om resultat och måluppfyllelse av verksamheten. Resultat hittills pekar emellertid på att mål avseende antal nya arbetstillfällen till följd av verksamheten kommer att nås. Enligt preliminär statistik har ca 400 arbetstillfällen skapats genom avslutade projekt varav ungefär hälften är kvinnor och hälften män. Den oberoende halvtidsutvärderingen av programmet som genomfördes under 2003 visar att programmet i sin helhet fungerar bra.

Samtliga av EU medfinansierade program inom politikområdet, vilka löper under perioden 2000–2006, dvs. Miljö- och landsbygdsprogrammet, Mål 1-programmen och Leader+programmet, kommer att slututvärderas senast 2008. I slututvärderingen kommer särskilt fokus att läggas på programmens bidrag till en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling på landsbygden, inte minst avseende åtgärdernas bidrag till en diversifiering av landsbygdens näringsliv.

6.5.3 Analys och slutsatser

Resultaten av insatserna under politikområdet har i stort sett varit i överensstämmelse med de uppställda målen.

Större delen av verksamheten inom politikområdet bedrivs inom ramen för fleråriga program, framför allt Miljö- och landsbygdsprogrammet men även Mål 1-programmen och programmet Leader+. Inom varje program finns fastställda operativa mål för de åtgärder som ingår i programmen. De operativa målen för insatserna inom politikområdet har i de flesta fall uppnåtts eller kan förväntas uppnås under programperioden.

I halvtidsutvärderingen av Miljö- och landsbygdsprogrammet (SOU 2003:105) drogs slutsatsen, utifrån resultat t.o.m. 2002, att programmet i huvudsak fungerat väl och att det har bidragit till uppfyllelsen av mål på samtliga nivåer. Enligt utvärderingen bidrar programmet på ett påtagligt sätt till uppfyllelse av de övergripande miljökvalitetsmålen Ett rikt odlingslandskap och Ingen övergödning. Denna bild bekräftas av Miljömålsrådets uppföljning av Sveriges 16 miljömål (rapport: de facto 2006).

Trots insatser kopplade till jordbruket kan miljökvalitetsmålen Ingen övergödning och

Giftfri miljö, vilka även berör andra politikområden, vara svåra att nå. Även delmål kopplade till miljö kvalitetsmålet Myllrande våtmarker avseende anläggning av våtmarker kan vara svåra att nå.

Avseende ekonomisk och social utveckling av landsbygden framfördes i halvtidsutvärderingen att programmet har bidragit till uppfyllelsen av flera av målen men att bilden är mer otydlig och att ytterligare analyser behöver göras. Slututvärderingen av de olika programmen under politikområdet kommer att genomföras senast 2008 och kommer bl.a. att fokusera på åtgärdernas bidrag till en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling på landsbygden.

6.6 Revisionens iakttagelser

Årsredovisningen för Jordbruksverket inom politikområdet har av Riksrevisionen bedömts vara i allt väsentligt rättvisande.

6.7 Politikens inriktning

6.7.1 Landsbygdspolitiken

Utgångspunkter för politiken

En allmän utgångspunkt för målet och insatserna inom politikområdet är att de skall medverka till en positiv utveckling av en väl fungerande landsbygd som är ekonomiskt och socialt livskraftig och som har höga natur- och kulturvärden. För att utveckla och bevara en livskraftig landsbygd krävs ett diversifierat näringsliv med en bredare utveckling av landsbygden. Ett ökat lokalt och regionalt inflytande över landsbygdspolitiken bör eftersträvas.

Den 17 juni 2004 beslutades att tillsätta en utredning med parlamentarisk medverkan med uppdrag att utarbeta en långsiktig strategi för den nationella politiken för landsbygdsutveckling. Denna strategi skall ta ett samlat grepp om politiken och utgå från målet om en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden – inbegripet de areella näringarnas roll och utvecklingsförutsättningar. I uppdraget ingår även att behandla förvaltningen av landskapets natur- och kulturvärden. Kommittén

skall lämna sitt slutbetänkande senast den 30 november 2006.

Regeringen kommer att utarbeta en strategi för att stärka utvecklingskraften på landsbygden.

Förutsättningar för ett nytt landsbygdsprogram 2007–2013

Nuvarande Miljö- och landsbygdsprogram löper ut den 31 december 2006. Nästa landsbygdsprogram kommer att träda i kraft den 1 januari 2007 och löpa till 2013. Den 20 september 2005 beslutades rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. I förordningen fastställs att de nya programmen för landsbygdsutveckling skall vara uppbyggda kring fyra områden eller axlar: i) förbättrad konkurrenskraft inom såväl jord- som skogsbruk, ii) förbättring av miljö och markförvaltning och iii) diversifierad ekonomi och god livskvalitet på landsbygden. Slutligen finns ett tematiskt område: iv) innovativ lokal landsbygdsutveckling som bygger på en metod för landsbygdsutveckling som utifrån lokala förutsättningar och initiativ skall stödja projekt med oprövade och nyskapande metoder för utveckling och förnyelse. I förordningen ställs krav på balans i varje enskilt nationellt program gällande fördelningen av EU-medel mellan de fyra områdena. EU-kommissionen väntas besluta om tillämpningsregler till rådsförordningen under hösten 2006.

Den 9 februari 2006 överlämnade den tidigare regeringen skrivelsen Den övergripande strategiska inriktningen av kommande landsbygdsprogram till riksdagen (skr. 2005/06:87, bet. 2005/06:MJU13, rskr. 2005/06:220). I enlighet med rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling beslutade rådet den 20 februari 2006 om gemenskapens strategiska riktlinjer för landsbygdsutvecklingen för programperioden 2007–2013 (2006/144/EG). Beslutet lägger grunden till en gemensam strategi för landsbygdsutveckling i hela EU och pekar ut sex prioriteringar för landsbygdsutveckling under perioden 2007–2013:

1. att förbättra jord- och skogsbrukssektorernas konkurrenskraft,
2. att förbättra miljön och landsbygden,

3. att förbättra livskvaliteten i landsbygdsområden och främja en diversifiering av landsbygds ekonomin,
4. att bygga lokal kapacitet för sysselsättning och diversifiering,
5. att säkerställa enhetlighet i programplaneringen, och
6. komplementaritet mellan gemenskapsinstrument.

De strategiska riktlinjerna för landsbygdsutveckling på EU-nivå ligger till grund för den nationella strategin för landsbygdsutveckling som den tidigare regeringen beslutade om i juni 2006 samt det förslag till nytt landsbygdsprogram som samma regering beslutade att överlämna till EU-kommissionen den 20 juli 2006. Den nationella strategin beskriver den övergripande inriktningen av landsbygdsprogrammet för perioden 2007–2013. Enligt strategin skall fokus tydligare ligga på åtgärder som främjar företagande och som stärker lantbruket och landsbygdsföretagens konkurrensförmåga. Miljöambitionen skall också vara fortsatt hög så att miljömålen uppfylls. Programmets åtgärder skall främja ett diversifierat näringsliv, en god livsmiljö, lokal service och infrastruktur samt stödja en bredare utveckling av landsbygden.

Arbetet med att ta fram den nationella strategin för landsbygdsutvecklingen och förslaget till nytt landsbygdsprogram har bedrivits i samråd med organisationer, myndigheter och andra landsbygdsintressenter. Det delbetänkande som överlämnades av Landsbygdskommittén den 2 maj 2005 (SOU 2005:36) och från Skogsutredningen (SOU 2005:39) samt de synpunkter som har inkommit under remissbehandlingen har också utgjort underlag till det förslag till landsbygdsprogram som överlämnades till EU-kommissionen.

Landsbygdsprogrammet skall finansieras av både EU-medel och nationella medel. Omfattningen av tilldelade EU-medel till Sverige för programperioden 2007–2013 har beslutats. Enligt beslutet tilldelas Sverige i löpande priser ca 1 826 miljoner euro under programperioden 2007–2013 till Sveriges landsbygdsprogram inklusive s.k. moduleringsmedel (EU-medel överförda från direktstöd till landsbygdsprogrammet). Genom att tillföra ytterligare nationella medel utöver den nödvändiga natio-

nella medfinansieringen som krävs enligt EU:s regelverk, kommer programmets omfattning att öka jämfört med Miljö- och landsbygdsprogrammet 2000–2006.

Inriktningen av nästa landsbygdsprogram

Tillsammans med övrig offentlig finansiering kommer nästa landsbygdsprogram att uppgå till i genomsnitt drygt 5 miljarder kronor årligen under perioden 2007–2013.

I enlighet med EU:s regelverk kommer programmet att vara uppdelat på fyra områden, s.k. axlar, med olika mål och innehåll. Axel 1 handlar om att stärka jord- och skogsbrukets konkurrenskraft utan att snedvrida konkurrensen mellan olika företagare. Axel 2 handlar om förvaltning av landsbygdens naturresurser. Insatsområdet bör prioriteras framför övriga insatsområden. Fokus skall ligga på frågor som rör aktivt jordbruk och landskapsvård dock bör även insatser för att minska jordbrukets växt-näringsläckage prioriteras. Hästnäringen är en viktig framtidsnäring, vilket bör beaktas. Insatser inom skogsbruket skall begränsas till miljöåtgärder som innebär samhällsnytta. Målet för axel 3 är att öka bredden på landsbygdens näringsliv och ökad livskvalitet på landsbygden. I prioriteringen mellan axel 1 och axel 3 bör särskilt beaktas hur användningen av medlen bäst kan bidra till att utveckla service och företagande på landsbygden. Möjligheter till nya och alternativa verksamheter är viktiga förutsättningar för en socialt hållbar utveckling. För axel 4 är målet ett effektivt genomförande av landsbygdsprogrammet genom de mervärden som följer med lokal förankring och möjlighet att tillämpa den s.k. Leader-metoden i hela landet. Leader är en särskild metod för landsbygdsutveckling som utifrån lokala förutsättningar och initiativ skall stödja projekt med oprövade och nyskapande metoder för utveckling och förnyelse. Slutligen skall ett ökat lokalt och regionalt inflytande tillgodoses inom ramen för det nya landsbygdsprogrammet.

I samband med behandlingen av förslaget till landsbygdsprogram 2007–2013 övervägs att göra vissa förändringar i det förslag som överlämnades till EU-kommissionen av den tidigare regeringen.

Det fortsatta arbetet

Det svenska förslaget till nytt landsbygdsprogram kommer att behandlas av EU-kommissionen under senare delen av 2006. Samtidigt fortsätter förberedelsearbetet för genomförande av programmet nationellt. Jordbruksverket har en samordnande roll i arbetet med genomförandet. När det gäller förberedelserna regionalt och lokalt har länsstyrelserna en viktig roll. Sametinget kommer att ges en motsvarande roll i fråga om samiska insatser inklusive rennäringen. Skogsstyrelsen har en roll i fråga om de skogliga insatserna.

I förberedelserna ingår även att upprätta ett nationellt nätverk för landsbygdsutveckling samt resurser för att säkerställa ett effektivt genomförande av programmet inklusive uppföljning och utvärdering av programmet och dess bidrag till en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart utveckling på landsbygden.

6.8 Budgetförslag

6.8.1 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tabell 6.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2005	Utfall	3 104 270	Anslags-sparande	643 459
2006	Anslag	2 811 662 ¹	Utgifts-prognos	2 600 450
2007	Förslag	2 990 431		
2008	Beräknat	3 025 431		
2009	Beräknat	3 020 431		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för att finansiera strukturstöd och miljöersättningar inom ramen för Sveriges landsbygdsprogram 2007–2013. Åtgärder i programmet avser bl.a. miljöersättningar riktade mot jordbruket, stöd till mindre gynnade områden, kompetensutveckling, startstöd till yngre jordbrukare, stöd till investeringar i jordbruksföretag, stöd till bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter samt åtgärder för landsbygdens utveckling. Del av programmet som finansieras under anslaget avser s.k. teknisk assistans, vilket omfattar bl.a. uppföljning, utvärdering, administration och kontroll av verk-

samheten inom programmet. Anslaget finansierar även kvarvarande utbetalningar från programperioden 2000–2006.

Under anslaget finansieras det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige. Anslaget används även för att finansiera ett nationellt anläggningsstöd för plantering av energiskog i enlighet med förordning (1997:75) om anläggningsstöd till plantering av fleråriga grödor för produktion av biomassa. Under förutsättning att EU-kommissionen godkänner det svenska förslaget till landsbygdsprogram, kommer fortsatt anläggningsstöd för energiskog att finansieras inom ramen för detta program fr.o.m. 2007.

Slutligen finansierar anslaget återföringen av skatterna på handelsgödsel och bekämpningsmedel. Del av skatten på handelsgödsel utgör medfinansiering i landsbygdsprogrammet 2007–2013.

Beställningsbemyndigande om ekonomiska åtaganden

Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga förpliktelser om utbetalningar. Detta innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte ryms inom ramen för de av riksdagen årligen anvisade anslagsmedlen. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2007 för ramanslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 1 530 000 000 kronor under 2008, högst 1 400 000 000 kronor under 2009, högst 1 200 000 000 kronor under 2010, högst 1 150 000 000 kronor under 2011 och högst 2 350 000 000 kronor därefter. Utöver den begärda bemyndiganderamen finns åtaganden som kommer att infrias med redan anvisade medel.

Tabell 6.5 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009–
Ingående åtaganden	2 926 905	1 542 105	886 767	7 630 000	6 100 000
Nya åtaganden	1 408 928	1 708 623	7 246 697	0	0
Infriade åtaganden	2 793 728	2 363 961	503 464	1 530 000	6 100 000
Utestående åtaganden	1 542 105	886 767	7 630 000	6 100 000	0
Erhållet/föreslaget bemyndigande	2 900 000	1 430 000	7 630 000		

Regeringens överväganden

Budgetförslaget tar sin utgångspunkt i det förslag till landsbygdsprogram 2007–2013 som överlämnats till EU-kommissionen för godkännande.

Sverige kommer från EU-budgeten att tilldelas ca 1 826 miljoner euro, inklusive s.k. moduleringsmedel, för landsbygdsprogrammet för perioden 2007–2013. Utöver den nödvändiga nationella medfinansieringen bör ytterligare nationella medel tillföras för att öka programmets omfattning.

I anslagsberäkningen ingår att skatterna på handelsgödsel och bekämpningsmedel kommer att återföras. Del av skatten på handelsgödsel återförs i form av medfinansiering i landsbygdsprogrammet 2007–2013. Övriga skatter kommer under perioden 2007–2009 att återföras till ändamål som främjar en hållbar utveckling av svenskt jordbruk.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 2 990 431 000 kronor anvisas under anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* för 2007. För 2008 beräknas anslaget till 3 025 431 000 kronor och för 2009 till 3 020 431 000 kronor.

Tabell 6.6 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö- och struktur

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	2 815 662	2 815 662	2 815 662
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	170 621	205 621	200 621
Överföring till/från andra anslag	4 148	4 148	4 148
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 990 431	3 025 431	3 020 431

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

6.8.2 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tabell 6.7 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2005	Utfall	2 419 144	Anslags- sparande	148 964
2006	Anslag	1 876 894 ¹	Utgifts- prognos	1 961 431
2007	Förslag	2 491 262		
2008	Beräknat	2 491 262		
2009	Beräknat	2 347 262		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Under anslaget anvisas medel motsvarande EU:s finansiering av strukturstöd och miljöersättningsram inom ramen för Sveriges landsbygdsprogram 2007–2013. Finansiering sker via EU:s landsbygdsfond (EJFLU). Åtgärderna i landsbygdsprogrammet redovisas under anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*. Anslaget finansierar även kvarvarande utbetalningar från Mål 1- och Leader+programmen från perioden 2000–2006, vilka finansieras av Jordbruksfondens utvecklingssektion.

Beställningsbemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tabell 6.8 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009–
Ingående åtaganden	2 986 824	1 579 548	1 138 741	6 465 000	5 050 000
Nya åtaganden	881 245	1 486 135	5 980 750	0	0
Infriade åtaganden	2 370 442	1 926 942	654 491	1 415 000	5 050 000
Utestående åtaganden	1 497 627	1 138 741	6 465 000	5 050 000	0
Erhållet/föreslaget bemyndigande	2 793 000	1 650 000	6 465 000		

Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga förpliktelser om utbetalningar. Det samma gäller åtgärder inom ramen för struktur-fondsprogrammen i Mål 1 och Leader+. Detta innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte ryms inom ramen för de av riksdagen årligen anvisade anslagsmedlen. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2007 för ramanslaget 44:2 *Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 1 415 000 000 kronor under 2008, högst 1 200 000 000 kronor under 2009, högst 1 000 000 000 kronor under 2010, högst 950 000 000 kronor under 2011 och högst 1 900 000 000 kronor därefter. Utöver den begärda bemyndiganderamen finns åtaganden som kommer att infrias med redan anvisade medel.

Regeringens överväganden

Sverige kommer från EU-budgeten att tilldelas ca 1 826 miljoner euro, inklusive s.k. module-ringsmedel, för landsbygdsprogrammet för perioden 2007–2013. Finansiering sker via EU:s landsbygdsfond (EJFLU).

Anslaget finansierar även kvarvarande ut-betalningar från Mål 1- och Leader+programmen från perioden 2000–2006, vilka finansieras av Jordbruksfondens utveck-lingsektion.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår rege-ringen att 2 491 262 000 kronor anvisas under anslaget 44:2 *Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* för

2007. För 2008 beräknas anslaget till oförändrat belopp. För 2009 beräknas anslaget till 2 347 262 000 kronor.

Tabell 6.9 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	1 876 894	1 876 894	1 876 894
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	618 516	618 516	474 516
Överföring till/från andra anslag	-4 148	-4 148	-4 148
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 491 262	2 491 262	2 347 262

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

6.8.3 44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Tabell 6.10 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2005	11 067		2 112
2006	Anslag	11 830 ¹	11 968
2007	Förslag	11 830	
2008	Beräknat	11 830	
2009	Beräknat	11 830	

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FIU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget disponeras av Statens jordbruksverk för att inom skilda nationella handlingsprogram, huvudsakligen genom försöks- och utvecklings-verksamhet, styra utvecklingen inom jordbruket och trädgårdsnäringen mot minskat växt-

näringsläckage, minskad ammoniakavgång, säkrare och minskad användning av bekämpningsmedel, bevarande av biologisk mångfald och tillvaratagande av kulturvärden. Anslaget får likaså disponeras för informations-, rådgivnings- och utvecklingsverksamhet inom trädgårdsområdet samt för uppföljning och utvärdering av den gemensamma jordbrukspolitiken liksom effekterna av de verksamheter som finansieras under anslaget.

Beställningsbemyndigande om ekonomiska åtaganden

Huvuddelen av den verksamhet som finansieras under anslaget bygger på fleråriga förpliktelser om utbetalningar. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2007 för ramanslaget 44:3 *Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 8 000 000 kronor under 2008.

Tabell 6.11 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009–
Ingående åtaganden	5 000	0	0	8 000	0
Nya åtaganden	6 067	12 185	8 000	0	0
Infriade åtaganden	11 067	12 185	0	8 000	0
Utestående åtaganden	0	0	8 000	0	0
Erhållet/föreslaget bemyndigande	10 000	10 000	8 000		

Regeringens överväganden

Resultaten från verksamheten ligger bl.a. till grund för rådgivnings- och utbildningsverksamhet riktad mot jordbrukare, lagstiftning på området samt i framtagande och utveckling av åtgärder inom ramen för landsbygdsprogrammet.

Regeringen föreslår att 11 830 000 kronor anvisas under anslaget 44:3 *Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 6.12 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Tusental kronor			
	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	11 830	11 830	11 830
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	11 830	11 830	11 830

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

6.8.4 44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Tabell 6.13 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Övrigt
2005	Utfall	2 982		0
2006	Anslag	2 982 ¹	Utgifts-prognos	2 929
2007	Förslag	2 982		
2008	Beräknat	2 982		
2009	Beräknat	2 982		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Från anslaget betalas bidrag till jordbrukets yttre och inre rationalisering enligt förordningen (1978:250) om statligt stöd till jordbrukets rationalisering (omtryckt 1988:999). Från och med 2006 disponeras anslaget helt för vissa omarronderingsprojekt i Dalarnas, Västra Götalands samt delar av Värmlands län.

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 2 982 000 kronor anvisas under anslaget 44:4 *Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 6.14 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Tusental kronor			
	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	2 982	2 982	2 982
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 982	2 982	2 982

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

6.8.5 44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.

Tabell 6.15 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Övrigt
2005	Utfall	1 529		46
2006	Anslag	1 529 ¹	Utgifts-prognos	1 547
2007	Förslag	1 529		
2008	Beräknat	1 529		
2009	Beräknat	1 529		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Fjällägenhet är en upplåtelseform som har sina grunder i lagstiftning från 1915. Statens byggnadsbestånd på fjällägenheterna är i stor utsträckning av inte ringa ålder. Med stigande ålder ökar självfallet behoven av också mer omfattande reparationer samt av investeringar. Staten är fastighetsägare och hyresvärd för de boende. Frågor om nedläggning av fjällägenheter prövas av Jordbruksverket medan upplåtelse beslut av länsstyrelsen. Riksdagen har beslutat att de fjällägenheter som inte har särskilda bevarandevärden från naturvårds- eller kulturmiljösynpunkt, eller som av andra skäl bör behållas i statens ägo, skall avvecklas och försälas. Avvecklingen skall ske successivt i första hand genom friköp av arrendatorn. I juli

2006 återstod 52 fjällägenheter i statens ägo. Av dessa har ca 28 bedömts ha särskilt bevarandevärde och skall inte försälas. Beträffande 13 fastigheter pågår för närvarande en avveckling. Huvuddelen av fjällägenheterna återfinns i Jämtlands län. Normalt är de belägna mycket långt från annan bebyggelse och i vissa fall t.o.m. i väglöst land. I princip samtliga fastigheter har relativt sett gamla byggnader och många av fastigheterna har representativ kulturhistorisk bebyggelse. Med hänsyn tagen till byggnadernas ålder föreligger ett inte ringa underhållsbehov och mot bakgrund av fastigheternas lokalisering blir kostnaderna för underhåll av naturliga skäl höga. Med hänsyn härtill och till anslagets storlek har under en rad år endast de mest akuta reparationerna kunnat genomföras. Det kan t.ex. handla om nödvändigt utbyte av icke fungerande dieselaggregat, lagning av läckande tak eller ett icke fungerande vatten och avlopp. Detta har lett till att underhållet på många av fjällägenheterna inte har kunnat ske löpande och att byggnaderna därför med tiden har förfallit och att standarden i byggnaderna ofta ligger långt under vad som i övrigt får anses vara normalt vid permanentboende. Anslaget är också avsett att täcka bidrag till sådana investeringar i byggnader och andra fasta anläggningar på fjällägenheterna. Vidare skall anslaget dessutom täcka avvecklingsbidrag och avträdesersättning till arrendatorer m.m.

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 1 529 000 kronor anvisas under anslaget 44:5 *Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 6.16 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.

Tusental kronor			
	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	1 529	1 529	1 529
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 529	1 529	1 529

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

6.8.6 44:6 Åtgärder för att främja ekologisk produktion

Tabell 6.17 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2005	Utfall	29 078	Anslags-sparande	1 554
2006	Anslag	29 820 ¹	Utgifts-prognos	30 816
2007	Förslag	29 820		
2008	Beräknat	29 820		
2009	Beräknat	29 820		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget disponeras av Jordbruksverket huvudsakligen för försöks- och utvecklingsverksamhet samt för marknadsfrämjande åtgärder rörande ekologisk produktion.

Beställningsbemyndigande om ekonomiska åtaganden

Delar av den verksamhet som finansieras under anslaget bygger på fleråriga förpliktelser om utbetalningar. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2007 för ramanslaget 44:6 *Åtgärder för att främja ekologisk produktion* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 8 000 000 kronor under 2008 och högst 2 000 000 kronor under 2009.

Tabell 6.18 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009–
Ingående åtaganden	0	8 867	8 838	10 000	2 000
Nya åtaganden	29 078	27 820	10 000	0	0
Infriade åtaganden	29 078	27 849	8 838	8 000	2 000
Utestående åtaganden	0	8 838	10 000	2 000	0
Erhållet/föreslaget bemyndigande	20 000	13 000	10 000		

Regeringens överväganden

Flera av de 16 miljö kvalitetsmålen berör jordbruket. Ekologisk produktion kan bidra till att uppfylla några av dessa miljö kvalitetsmål. Verksamheten inom anslaget omfattar främst försöks- och utvecklingsverksamhet, marknadsfrämjande åtgärder och uppföljning och utvärdering av de verksamheter som finansieras av anslaget samt andra offentliga åtgärder för ekologisk produktion.

Regeringen föreslår att 29 820 000 kronor anvisas under anslaget 44:6 *Åtgärder för att främja ekologisk produktion* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 6.19 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 44:6 Åtgärder för att främja ekologisk produktion

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	29 820	29 820	29 820
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	29 820	29 820	29 820

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

7 Samepolitik

7.1 Omfattning

Politikområdet Samepolitik omfattar verksamheten vid Sametinget samt viss verksamhet vid Jordbruksverket och länsstyrelserna som kvarstår efter överföring av uppgifter till Sametinget fr.o.m. den 1 januari 2007. Till politikområdet hör även urfolksfrågor där både nationell och internationell verksamhet ingår. Verksamhet som berör samer, samisk kultur och språk samt rennäring bedrivs inom flera andra politikområden såsom utbildningspolitiken, kulturpolitiken, minoritetspolitiken och djurpolitiken.

Sametingets verksamhet regleras i samlingslagen (1992:1433) och förordningen (1993:327) med instruktion för Sametinget. Sametinget anvisas medel till sin verksamhet över utgiftsområde 1 Rikets styrelse anslaget 45:1 *Sametinget*.

Rennäringen regleras i huvudsak i rennäringslagen (1971:437) och i rennäringsförordningen (1993:384). Medel anvisas över utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar anslaget 45:1 *Främjande av rennäringen m.m.*

Ur Samefonden lämnas bidrag för att främja och stödja rennäringen, den samiska kulturen och samiska organisationer. Fondens inkomster utgörs av upplåtelse- och intrångsersättningar.

De skador som de stora rovdjuren orsakar rennäringen ersätts enligt viltskadeförordningen (2001:724). Anslaget redovisas under politikområdet Djurpolitik anslaget 42:6 *Ersättning för viltskador m.m.* Sameskolstyrelsen regleras i sameskolförordningen (1995:205).

Medel för stöd till sameskolorna anvisas över utgiftsområde 16 Utbildning och universitets-

forskning anslaget 25:8 *Sameskolstyrelsen*. För att stödja utbildning för vuxna samer fördelas medel till Samernas utbildningscentrum under anslaget 25:15 *Bidrag till viss verksamhet i vuxenutbildning*. Sametinget fördelar medel vid korttidsstudier för alfabetisering i samiska över utgiftsområde 15 Studiestöd anslaget 25:7 *Bidrag till vissa organisationer m.m.* Bidrag till samisk kultur anvisas till Sametinget över utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid anslaget 28:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete*. För stödet till det samiska språket, vilket regleras i lagen (1999:1175) om rätt att använda samiska hos förvaltningsmyndigheter och domstolar, anvisas medel över utgiftsområde 1 Rikets styrelse anslaget 47:1 *Åtgärder för nationella minoriteter*.

7.2 Utgiftsutveckling

Tabell 7.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2005	Budget 2006 ¹	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009
<i>Anslag inom utgiftsområde 1</i>						
45:1 Sametinget	22,6	21,0	20,6	25,8	26,3	26,8
Totalt för utgiftsområde 1	22,6	21,0	20,6	25,8	26,3	26,8
<i>Anslag inom utgiftsområde 23</i>						
45:1 Främjande av rennäringen m.m.	45,9	46,7	48,6	46,7	46,7	46,7
2004 23 45:2 Informationssatsning om samerna	2,1	-	0,7	-	-	-
Totalt för utgiftsområde 23	48,0	46,7	49,3	46,7	46,7	46,7
Totalt för politikområde Samepolitik	70,6	67,7	69,9	72,5	73,0	73,5

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

7.3 Mål

Samepolitikens övergripande mål är att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar.

Ovanstående mål är beslutade av riksdagen (prop. 2005/06:1, bet. 2005/06:MJU2, rskr. 2005/06:108). Resultatbeskrivningen i det följande görs i förhållande till detta mål. I den mån som regeringen bedömer att indelningen i politikområden eller mål för dessa bör ändras återkommer regeringen vid ett senare tillfälle.

7.4 Insatser

7.4.1 Insatser inom politikområdet

Under 2005/06 har två slutbetänkanden överlämnats till regeringen inom det samepolitiska området, Samernas sedvanemarkar (SOU 2006:14) av Gränsdragningskommissionen för renkötselområdet och Jakt och fiske i samverkan av Jakt- och fiskerättsutredningen (SOU 2005:116). Betänkandena innehåller bl.a. förslag på hur förvaltningen och nyttjandet av mark och vatten respektive jakt och fiske skall ske i de traditionellt samiska områdena. Därutöver har ett utkast till nordisk samekonvention utarbetats av en nordisk expertgrupp. Remisstiden för Utkast till nordisk samekonvention löpte ut under sommaren 2006 och för de andra två utredningarna

löper remisstiden ut i slutet av 2006. Därefter sker beredning av förslagen i Regeringskansliet.

Frågan om ytterligare en förlängning av konventionen om renbete över den svensk-norska gränsen har varit aktuell under flera år. 1972 års svensk-norska renbeteskonvention upphörde att gälla den 1 maj 2005 eftersom de båda länderna efter förhandlingar inte har enats om en ny konvention. Regeringen har i en skrivelse till riksdagen (skr. 2004/05:79) gjort bedömningen att Lappkodicillen från 1751 alltjämt är gällande mellan de båda länderna och utgör en grund för det gränsöverskridande betet från den 1 maj 2005. Under sommaren 2005 kom Sverige och Norge överens om att återuppta förhandlingarna med syfte att få till stånd en ny konvention och dessa förhandlingar pågår alltjämt mellan länderna.

Under de senaste två programperioderna för EU:s strukturfondsprogram respektive Miljö- och landsbygdsprogram, har stöd för särskilda samiska insatser lämnats. Huvudmålen i programmen för de samiska insatserna under 2000–2006 är att stärka det samiska näringslivet och därmed bidra till utveckling av samisk kultur och näringsliv. Med det menas att traditionellt näringsutövande bevaras samtidigt som nya livskraftiga verksamheter och näringar med utgångspunkt i samiskt näringsliv och kultur utvecklas samt stöds. Den nuvarande programperioden beräknas av Sametinget att ha genererat omkring 230 miljoner kronor (inklusive EU-medel, offentlig och privat medfinansiering) till projekt med samisk inriktning. Arbetet för att utarbeta strategier och program inför nästa pro-

gramperiod, 2007–2013, har pågått under 2005 och gått in i en mer intensiv period under 2006. Samiska intressen har varit företrädna i flera av referensgrupperna som varit knutna till arbetet och diskussioner har förts mellan Sametinget och dåvarande regeringen i frågor som rör samiska insatser och frågor i kommande EU-program.

För att lyfta frågan om ökad jämställdhet i det samiska samhället skall alla organisationer som beviljas stöd från Sametingets kulturråd fr.o.m. 2006 ha en aktuell jämställdhetsplan. För att på motsvarande sätt arbeta för att öka samiska ungdomars inflytande i frågor som rör det samiska samhället och intresse i politiken har Sametinget under 2006 beslutat att inrätta en tillfällig ungdomspolitisk kommitté. Kommitténs uppgift är att upprätta en handlingsplan för att stärka samiska ungdomars medbestämmande och inflytande i Sametinget.

Sametingets kulturråd har under 2005 fördelat sammanlagt nära 20 miljoner kronor till samiska kulturändamål. Störst andel av medlen har gått till samiska organisationer och tidningen Samefolket, därtill har medel gått till Sámi Teáhter (samiska teatern) och olika projekt inom forskning, utbildning, teater, slöjd och bibliotek.

Internationella insatser

Den 29 juni 2006 antog FN:s nybildade råd för mänskliga rättigheter i Genève en deklaration om urfolks rättigheter, vilken bl.a. bekräftar urfolks rätt till självbestämmande och till traditionella marker och resurser. Resultatet av röstningen utföll med 30 röster för, 2 röster emot och 12 avstod att rösta. Förhandlingarna om en FN-deklarationen om urfolks rättigheter har pågått i elva år. Målet är att deklarationen skall kunna behandlas av FN:s generalförsamling under hösten 2006. FN:s generalförsamling har tagit beslut om ett internationellt urfolksår tionde med början 2005.

I november 2005 redovisade den expertgrupp, som regeringarna och sametingen i Sverige, Norge och Finland har utsett, ett utkast till en nordisk samekonvention. Samekonventionen är tänkt att ge en ökad samsyn på de samiska frågorna i Sverige, Norge och Finland. Utkastet bereds för närvarande i de tre länderna.

Regeringen medverkar i ett internationellt samarbete genom deltagande i Arktiska rådet. Rådet är ett internationellt samarbetsorgan bestående av åtta arktiska stater och sex urfolksorganisationer. Samarbetet syftar framför allt till studier och forskningsprojekt, bl.a. med fokus på arktiska urfolk och levnadsbetingelser i Arktis. I Arktiska rådet belyses rennäringen och andra samiska näringar ur ett arktiskt perspektiv. Under 2005 har Sverige lett arbetet med att införa ett nytt kvalitetshöjande procedursystem för godkännande av projekt. Från och med 2007 övertar Norge ordförandeskapet i rådet efter Ryssland varefter Danmark och Sverige står på tur. Planering inför ett sexårigt gemensamt ordförandeskapsprogram för de tre nordiska länderna pågår för närvarande. Inför de kommande internationella polaråren (IPY), 2007–2009, har Arktiska rådet drivit att fokus skall ligga på människan i polarområdena, vilket ger möjlighet att uppmärksamma urfolken i Arktis.

Ett annat internationellt samarbete sker i Nordiskt organ för rennäringforskning (NOR) som är ett organ under Nordiska ministerrådet. NOR är ett kontakt- och samarbetsorgan för rennäringforskning mellan Sverige, Norge och Finland. Ett av målen med samarbetet är att främja forskning och forskningssamarbete som är till nytta för rennäringen, vilket bl.a. görs genom återkommande konferenser där nordiska forskare möts och diskuterar aktuella frågeställningar.

7.4.2 Insatser utanför politikområdet

Utbildningspolitiken

Regeringen gav i november 2004 Statens skolverk i uppdrag att göra en förnyad kartläggning av utbildningssituationen för de nationella minoriteterna för att få en tydlig och aktuell bild av hur den samlade situationen för minoriteterna såg ut och vilka ytterligare insatser som skulle kunna behövas på området. Skolverket redovisade uppdraget i oktober 2005. Förslagen bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Under 2005 och 2006 har försöksverksamheten med modersmålsundervisning delvis på distans via webbportalen Tema Modersmål vidareutvecklats. Den har omfattat elever från årskurs 6 i grundskolan och sker exempelvis på samiska.

Under 2006 har en möjlighet för vuxna samer, som talar men inte kan läsa och skriva samiska, att söka bidrag vid korttidsstudier införts. Utöver detta stöd för korttidsstudier har den tidigare regeringen under våren 2006 beslutat att även avsätta 1 miljon kronor till en särskild satsning för att utveckla och producera läromedel på sydsamiska för vuxna. Regeringen har också under 2005 givit Myndigheten för skolutveckling i uppdrag att främja utveckling och produktion av läromedel i samiska för skolbarn med särskild fokus på sydsamiska. För det ändamålet avsattes 1,5 miljon kronor.

Kulturpolitiken

I juni 2006 antog riksdagen propositionen Viktigare än någonsin! Radio och TV i allmänhetens tjänst 2007–2012 (prop. 2005/06:112). Där anges de övergripande riktlinjer som skall gälla för SVT, SR och UR under kommande tillståndsperiod. I propositionen föreslog regeringen att sändningar på de nationella minoritetsspråken, däribland samiskan, även fortsättningsvis skall vara ett prioriterat område och att tillgängligheten skall fortsätta att förbättras.

Den tidigare regeringen har givit Kulturrådet i uppdrag att se över ansvarsfrågor inom museiområdet. I detta uppdrag ingår också att se över verksamheten vid Åjtte svenskt fjäll- och same-museum. Uppdraget beträffande Åjtte har redovisats till regeringen sommaren 2006 och förslagen bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Inom kulturområdet har också den parlamentariska kommitté som regeringen tillsatte 2004, med uppdrag att bl.a. analysera behovet av presstöd till dagstidningar som riktar sig till invandrare och nationella minoriteter, däribland samer, redovisat sitt uppdrag. Betänkandet Mångfald och räckvidd (SOU 2006:8) överlämnades i början av 2006 och förslagen bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Minoritetspolitik

Samer är en nationell minoritet i Sverige och skyddas av Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (ramkonventionen). Samiska är ett minoritetsspråk och skyddas av den europeiska stadgan om landsdels- eller

minoritetsspråk (minoritetsspråkskonventionen). Åtgärder genomförs inom ramen för minoritetspolitik för att skydda och stödja de nationella minoriteterna och minoritetsspråken. Sverige rapporterade i juni 2006 till Europarådet kring efterlevnaden i Sverige av ramkonventionen. I rapporten redovisas de åtgärder som vidtagits till skydd för bl.a. samer och samiskan de senaste fem åren.

I början av 2004 tillkallade regeringen en särskild utredare med uppgift att analysera om det finns förutsättningar att utvidga det finska förvaltningsområdet till att gälla även i ett område inom Stockholms- och Mälardalsregionen. I februari 2005 beslutade regeringen om tilläggsdirektiv rörande utvidgning av det samiska förvaltningsområdet till att avse även det sydsamiska området. Med det sydsamiska området avses de södra delarna av det traditionella samiska språkområdet som omfattar delar av Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Dalarnas län. Utredningen lämnade sitt slutbetänkande, Att återta mitt språk (SOU 2006:19), i början av 2006. Utredaren föreslår att en utvidgning skall ske av såväl det finska som det samiska förvaltningsområdet. Utredaren lämnar även andra förslag på det minoritetspolitiska området. Slutbetänkandet har remissbehandlats och bereds i nuläget inom Regeringskansliet. Mer information om minoritetspolitik finns under utgiftsområde 1, politikområde Minoritetspolitik.

Forskningspolitik och biologisk mångfald

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) redovisade i mars 2006 ett uppdrag om en kunskapsöversikt över forskningen om en hållbar rennäring och övrig samerelaterad forskning.

I forskningspropositionen "Forskning för ett bättre liv" (2004/05:80) konstaterar regeringen att en alltmer framträdande dimension i renskötseln är som sysselsättningsskapande och sammanhållande faktor i det samiska samhället. Forskningen inom området bör därför ha en bred inriktning mot utveckling av kunskaper som gör renskötseln hållbar i ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv, bl.a. med fokus på traditionella kunskaper.

Regeringen har under 2005 givit Centrum för biologisk mångfald i uppdrag att i samråd med

Sametinget, beträffande frågor som rör samisk kultur, utveckla samt genomföra ett nationellt program för lokal och traditionell kunskap med koppling till biologisk mångfald. Programmet skall ha särskild fokus på lokal och traditionell kunskap knuten till den samiska kulturen. Programmet är avsett att löpa i två treårsperioder.

7.5 Resultatredovisning

7.5.1 Mål och indikatorer

Mål

Samepolitikens mål är att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar.

Indikatorer

Indikatorerna för politikområdet är valdeltagande (indikator 1), antalet besökare på Sametingets webbplats (indikator 2), omfattningen av material i svensk media om Sametinget och samer (indikator 3) samt genomsnittligt antal renar per renskötselföretag (indikator 4).

7.5.2 Resultat

Indikatorerna antalet besökare på Sametingets webbplats samt valdeltagande visar på en förbättring av måluppfyllelsen även om valdeltagandet minskat något sedan det första valet 1993. Av omfattningen av material i svensk media om Sametinget och samer går att avläsa att en avsevärd ökning har skett sedan 2004, vilket signalerar en markant förbättring av måluppfyllelsen. Indikatorn genomsnittligt antal renar per renskötselföretag är liksom föregående år stabil, vilket kan tolkas som att inte några avläsbara förändringar har skett som har påverkat renantalet.

Det folkvalda organet och samisk kultur

Myndigheten Sametinget hade 23 anställda vid årsskiftet 2005/06. Sametingets plenum består av

31 ledamöter varav styrelseordföranden är den enda som arbetar heltid. Övriga ledamöter är fritidspolitiker. Sametingets verkställande organ är en styrelse som består av fem ledamöter samt ersättare.

Ledamöterna i det folkvalda organet Sametinget väljs vart fjärde år. Det senaste valet hölls i maj 2005. Största parti i Sametinget innevarande mandatperiod är Jakt- och fiskesamerna (9 mandat), därefter Samelandspartiet (8 mandat), Skogssamerna (4 mandat) och Samerna (4 mandat). Minsta partier är Min Geaidnu (3 mandat) och Guovssonásti (3 mandat). En koalition har bildats mellan Samelandspartiet, Skogssamerna, Samerna och Min Geaidnu. Samelandspartiet innehar posten som styrelseordförande. Koalitionen mellan de fyra partierna innebär att det största partiet, Jakt- och fiskesamerna, och ett av de minsta partierna, Guovssonásti, är i opposition.

För att få rösta måste personen vara anmäld i Sametingets röstlängd. Valdeltagande vid val till Sametinget indikerar, liksom för övriga val, graden av legitimitet i det politiska systemet. Valdeltagandet ökade till 66 procent i det senaste valet men har totalt sjunkit med 6 procentenheter sedan det första valet 1993. Utvecklingen av antalet anmälda personer i röstlängden indikerar trots det att Sametingets legitimitet bland den samiska befolkningen successivt har ökat. Detta eftersom valdeltagandet ökat i absoluta tal genom att allt fler samer anmäler sig till röstlängden. Antalet personer i röstlängden och valdeltagandet (indikator 1), inräknat inkomna men icke godkända röster, sedan Sametingets inrättande visas i följande sammanställning. Valdeltagande är en indikator inom samepolitikområdet. Indikatorn uppdateras i samband med val till Sametinget.

Tabell 7.2 Valdeltagande Sametinget

Valår	Personer i röstlängden	Kvinnor	Män	Valdeltagande (% av röstberättigade)	Kvinnor	Män
1993	5 390	ingen uppgift	ingen uppgift	3 865 (72 %)	ingen uppgift	ingen uppgift
1997	5 991	ingen uppgift	ingen uppgift	3 775 (63 %)	ingen uppgift	ingen uppgift
2001 (omval)	6 694	3 406	3 288	4 366 (65 %)	2 134*	2 042*
2005	7 180	3 638	3 542	4 731 (66 %)	2 316*	2 198*

Källa: Sametinget.

* Antal giltiga röster.

Efter valet 2001 var ca 25 procent av ledamöterna kvinnor. Efter det senaste valet ökade andelen kvinnor till 32 procent. Det betyder att 10 av 31 ledamöter är kvinnor medan 21 ledamöter är män. Vid en jämförelse med fördelningen mellan kvinnor och män som deltagit i valet 2005 och fördelningen mellan män och kvinnor som valdes in i Sametinget framgår att ungefär hälften av de som röstade var kvinnor medan enbart en tredjedel av de invalda ledamöterna var kvinnor. Orsakerna till diskrepansen är inte kartlagda.

Under 2006 presenterade Europarådet en rapport om hur Sverige efterlever minoritets-språkskonventionen. Sverige rekommenderas bl.a. att utvidga det språkliga förvaltningsområdet för samiska, att särskilt vidta åtgärder för sydsamiskan samt att förbättra förutsättningarna för dagspress på samiska. I rapporten framförs emellertid att Sveriges åtaganden på minoritets-språksområdet på flera punkter är uppfyllda. Sedan tidigare riktas det från internationellt håll kritik mot Sverige gällande samernas ställning. FN:s kommitté mot rasdiskriminering noterade i sina slutsatser efter det periodiska förhåret med Sverige 2004 att Sverige inte har ratificerat ILO:s konvention nummer 169 och att kommittén var oroad över att frågorna om samernas landrättigheter ännu inte har lösts. Därtill har Europarådets kommission mot rasism och intolerans i en rapport från 2004 uppmanat Sverige att fortsätta sina ansträngningar att nå en lösning på frågorna om samernas landrättigheter och att stärka samernas deltagande och inflytande i beslutsprocesser i frågor som berör dem.

Information för samer och övriga medborgare

Sametingets informationsarbete och tillgänglighet har fortsatt att förbättrats under 2005 och ett

flertal informationsinsatser av olika omfattning är genomförda.

Kunskap om och information kring den samiska kulturen, samhället och historien är viktig för att öka förståelsen för det samiska samhället. Det är även ytterst värdefullt att samerna själva besitter kunskap, inte minst för att kunna verka för en levande kultur och bärkraftiga näringar men också för att känna till sina rättigheter som urfolk. Antalet besökare på Sametingets webbplats (indikator 2) är en indikator inom samepolitikområdet. Indikatorn avser att mäta intresset för Sametinget och det samiska samhället, politiken och kulturen genom att ge en bild av hur många som aktivt söker kunskap inom området. Under januari–juni 2006 var antalet besökare på Sametingets webbplats 53 624 stycken, vilket är en minskning med ca 33 procent jämfört med samma period 2005. Förändringen i antal besökare gentemot föregående period förklaras delvis med att sametingsvalet 2005 medförde en ansenlig, men temporär, ökning av antalet besökare på webbplatsen. Utvecklingen av antalet besökare på Sametingets webbplats 2003–2006 under perioden januari–april redogörs för nedan.

Tabell 7.3 Antal besökare på Sametingets webbplats 2003–2006

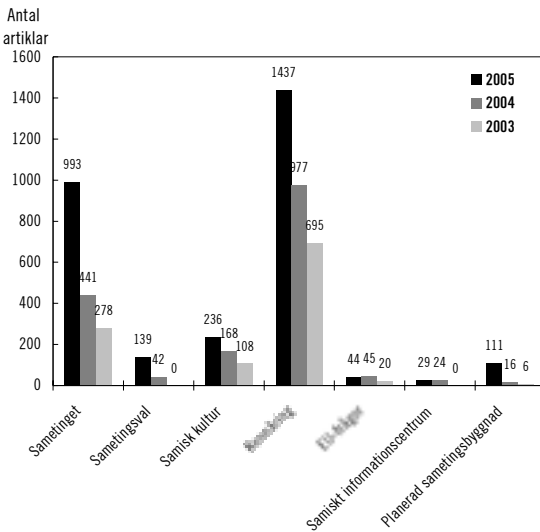
År	Antal besökare januari–juni	Jämförelse året innan
2003	24 149	Invigdes i slutet av 2002
2004	39 355	+63 %
2005	71 088	+80 %
2006	53 624	-33 %

Källa: Sametinget/Samiskt Informationscenter.

På samma sätt som antalet besökare på webbplatsen visar i vilken omfattning som kunskap om det samiska söks, ger media en bild av vilken information som sprids till allmänheten. Eftersom media är en viktig källa till den

kunskap som allmänheten har i olika frågor (indikator 3) är omfattningen av skriftligt material i svensk media om Sametinget och samer en indikator för samepolitikområdet. En jämförelse av förekomsten av skriftligt material i svensk media mellan 2003–2005 inom ämnesområdena Sametinget, sametingsval, samisk kultur, rennäring, EU-frågor, Samiskt informationscenter samt planerad sametingsbyggnad görs i diagrammet nedan.

Diagram 7.1 Artiklar om Sametinget och samiska frågor

Artiklar om Sametinget och samiska frågor har enligt Sametingets omvärldsbevakning ökat de senaste tre åren. Antalet artiklar har ökat med 2 018 stycken 2003–2005, vilket innebär en ökning med 300 procent på tre år. Artiklar om rennäringen stod för 48 procent av alla artiklar 2005 och 57 procent 2004 (63 procent 2003).

Den samiska kulturen och samernas historia är en levande del av Sveriges gemensamma historia och samhälle. Som en viktig del i arbetet med att sprida information och kunskap om samerna som urfolk i Sverige har Sametinget etablerat Samiskt Informationscentrum. Sedan etableringen i februari 2005 har informationscentrets webbplats, www.samer.se, haft i genomsnitt 35 000 besökare per månad. År 2005 vann Samiskt Informationscentrums webbplats Svenska Publishing-priset i kategorin Samhälls-, kultur- och ideella webbplatser.

Resultaten inom informationsområdet speglar en förbättrad målpuppfyllelse för Sametingets arbete med kunskaps- och informationsspridning. Målet för insatserna inom området är högt ställda och fortsatta insatser är nödvändiga, vilket innebär att ett fortsatt ambitiöst arbete

inom området både är efterfrågat och nödvändigt.

Rennäringen

Sametinget arbetar på olika sätt för att samiska behov, däribland rennäringens intressen vid nyttjande av mark och vatten, skall beaktas. Det sker bl.a. genom att delta i olika arbetsgrupper och genom kontakt med olika myndigheter och organisationer, t.ex. i samband med att myndigheten avger remissyttranden.

Genomsnittligt antal renar per renskötsel-företag 2004/05 var 279 stycken, vilket ligger i samma nivå med året innan. Antalet renar per renskötsel-företag skiljer sig åtskilligt mellan länen. Indikatorn genomsnittligt antal renar per företag (indikator 4) visar att det är vanligt med relativt få renar per renskötsel-företag. En viss förändring av antalet sedan 1999 kan konstateras, då hade ett företag i genomsnitt 236 renar. Antalet slaktade renar 2005/06 uppgick till ca 72 000 stycken, vilket var en ökning med ca 37 procent i förhållande till 2004/05. Det totala renantalet i hela landet ökade och var 266 000 renar 2004/05. Detta är en ökning med 21 procent sedan 2000/01. Det totala renantalet varierar cykliskt mellan åren med regelbundet återkommande toppar ungefär vart tjugonde år.

Det genomsnittliga avräkningspriset var 30 kronor och 20 öre per kilo 2005/06, exklusive mervärdesskatt och prisstöd, vilket innebär en ökning med ca 29 procent i förhållande till föregående år. Totalt utbetalades ca 22 miljoner kronor i prisstöd. Prisstödet är ett kilorelaterat pristillägg som staten betalar till renägaren per slaktad ren. Utvecklingen avseende förhandlingarna om en ny renbeteskonvention med Norge har medfört att medelsförbrukningen för underhåll av riksgränsstängslet mot Norge har minskat något. Medel har härmed frigjorts för ett ökat underhåll för stängsel mot Finland.

7.5.3 Analys och slutsatser

Sedan bildandet 1993 har Sametinget bidragit till en samling kring samisk kultur, samhälle och språk. Sametinget verkar för att nå uppsatta mål, bl.a. genom deltagande i olika sammanhang med syftet att stärka samernas ställning i samhället, genom aktivt arbete med informationsspridning

samt genom att ge stöd till den samiska kulturen och de samiska näringarna.

Under första halvåret 2005 har Sametingets kansli omorganiserats. Den nya organisationsstrukturen innebär bl.a. att Sametinget är bättre anpassat för att ta över nya myndighetsuppgifter. Den förväntas även att ge ett positivt resultat på ekonomiadministrativa rutiner såsom årsredovisning och prognoshantering.

Internationellt och i Norden får de samiska frågorna relativt stor uppmärksamhet. Ett fortsatt svenskt engagemang i olika nordiska och internationella fora antas även fortsättningsvis att påverka utveckling på området.

EU-programmen som innehåller ”samiska insatser” fyller en viktig funktion inom det samiska området. I faktiska termer bidrar åtgärderna till att en rad olika projekt som har betydelse för det samiska näringslivet, samhällslivet och kulturen får möjlighet att drivas.

Slakten av ren har ökat det senaste åren, efter flera år av minskad slakt. Att slakten ökat igen förmodas bero på bättre avräkningspriser för renägarna. Satsningar på marknadsföringsåtgärder i kombination med ökad tillgänglighet av renkött antas också ha haft en positiv effekt på utvecklingen.

Samepolitikområdet består av en rad olika sakområden med varierande karaktär. Generellt är bedömningen den att måluppfyllelsen inom politikområdet har förbättrats. En rad olika processer är i gång som syftar till att utveckla det samiska samhället. Det sker bl.a. genom ett aktivt språkarbete, utdelning av kulturmedel samt genom en satsning på information. För rennäringen är liksom tidigare år måluppfyllelsen mer svårbedömd, främst eftersom en rad olika externa faktorer spelar in. Antalet djur per renskötsel företag är stabilt, vilket signalerar en oförändrad situation för rennäringen och dess ekonomiska hållbarhet.

7.6 Revisionens iakttagelser

Årsredovisningen för myndigheten Sametinget inom politikområdet har av Riksrevisionen bedömts vara i allt väsentligt rättvisande.

7.7 Politikens inriktning

Sametinget

I propositionen 2005/06:86 Ett ökat samiskt inflytande gjorde regeringen den bedömningen att Sametinget bör överta sådana uppgifter från Länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län samt Jordbruksverket som i huvudsak rör interna samiska förhållanden. Riksdagen har den 11 maj 2006 fattat beslut i enlighet med förslagen i propositionen. Överföringen av arbetsuppgifter och medel kommer att ske fr.o.m den 1 januari 2007.

Regeringen uppdrog i september 2004 åt Statens fastighetsverk (SFV) att utreda uppförandet av en sametingsbyggnad i Kiruna. Utredningen slutfördes under våren 2005 och i samband med detta gav regeringen SFV i uppdrag att utlysa en arkitekttävling. I april 2006 utsågs den vinnande byggnaden, Badjáneapmi. I juli inkom SFV med en skrivelse till regeringen med begäran om att få genomföra ett byggnadsprogram. Skrivelsen bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

I förslaget till det nya landsbygdsprogrammet inför kommande programperiod, 2007–2013, föreslås att Sametinget blir stödmyndighet för bestämda åtgärder. Även i riktlinjerna för regionernas utarbetande av de regionala strukturfondsprogrammen för regional konkurrenskraft och sysselsättning i programområdena Övre Norrland och Mellersta Norrland anges att samernas inflytande skall tillgodoses i programframtagandet. Dessutom anges att Sametinget skall finnas representerat i det strukturfondspartnerskap för programprioriteringar som inför genomförandet skall inrättas för vart och ett av dessa två program. Inom det kommande gränsöverskridande programmet Nord kommer som ett exempel ett särskilt samiskt underprogram att utarbetas.

Samisk kultur och samhälle

Med syftet att på sikt få en bättre samsyn på de samiska frågorna i berörda länder har en expertgrupp med företrädare för Sametingen och regeringarna i Sverige, Norge och Finland utarbetat ett utkast till en nordisk samekonvention. Utkastet har varit på en gemensam remiss i de

tre länderna under våren 2006 och bereds för närvarande i respektive land.

Inom ramen för minoritetspolitiken syftar regeringens arbete till att skydda samerna och de övriga nationella minoriteterna, stärka deras möjligheter till inflytande samt att stödja samiskan och övriga nationella minoritetsspråk så att de hålls levande och utvecklas.

Satsningen på samisk kultur syftar till att stärka, bevara och sprida kunskap om samisk kultur och kulturarv genom olika former av samiska kulturyttringar.

Rennäring

Rennäringen är en viktig del av det samiska kulturarvet och staten har ett övergripande ansvar för att rennäringen kan fortleva som en del av kulturen. Rennäringen skall bedrivas på ett ekologiskt, ekonomiskt och kulturellt långsiktigt bärkraftigt sätt så att den ger ett rimligt antal samer en tryggad försörjning.

Rennäringen främjas bl.a. genom statligt pristillägg på renkött, ersättning för vissa merkostnader till följd av Tjernobylylyckan och genom att staten svarar för vissa kostnader för renskötselplanläggningar liksom viss planläggning när det gäller renskötseln över anslaget 45:1 *Främjande av rennäringen*. De skador som vilda djur orsakar på rennäringen ersätts enligt viltskadeförordningen (2001:724).

I slutet av 2005 och början av 2006 har två utredningar kommit med sina slutbetänkanden inom det samepolitiska området. Gränsdragningskommissionen med uppdrag att fastställa gränserna för renskötselområdet och en jakt- och fiskerättsutredning med uppdrag att närmare utreda omfattningen av sameby-medlemmars och markägares rätt till jakt och fiske inom lappmarkerna och renbetesfjällen. Slutbetänkandena (SOU 2005:116, SOU 2006:14) har remitterats.

I en skrivelse om upphörande av 1972 års svensk-norska renbeteskonvention (skr. 2004/05:79) redovisade regeringen att renbeteskonventionen inte borde förlängas. Regeringen konstaterade även att frågan om en ny renbeteskonvention kommer att bli föremål för fortsatta diskussioner mellan Sverige och Norge. Sådana diskussioner pågår för närvarande mellan länderna. I september 2005 gavs Jordbruksverket i uppdrag av dåvarande regering att arbeta för att

en överenskommelse om vinterbete i Härjedalen kommer till stånd mellan samebyar och markägare. Detta i syfte att finna en långsiktig hållbar lösning på samebyarnas behov av vinterbetesmark. Före sommaren 2006 fick Jordbruksverket i fortsatt uppdrag av regeringen att arbeta med frågan året ut.

Verksamhet inom ett politikområde som hör till ett annat utgiftsområde

Samepolitiken återfinns under två utgiftsområden, utgiftsområde 1 Rikets styrelse samt utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar. Sametingets förvaltningsanslag redovisas under utgiftsområde 1 Rikets styrelse anslaget 45:1 *Sametinget*.

7.8 Budgetförslag

7.8.1 Sametinget

Sametingets förvaltningsanslag redovisas under utgiftsområde 1 Rikets styrelse anslaget 45:1 *Sametinget*.

7.8.2 45:1 Främjande av rennäringen m.m.

Tabell 7.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Utgifter	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2005	Utfall	45 905	11 121	
2006	Anslag	46 718 ¹		48 642
2007	Förslag	46 718		
2008	Beräknat	46 718		
2009	Beräknat	46 718		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget 45:1 *Främjande av rennäringen m.m.* disponeras av Sametinget fr.o.m. den 1 januari 2007 i enlighet med riksdagens beslut och propositionen 2005/06:86 Ett ökat samiskt inflytande.

De utgifter som belastar anslaget är:

- underhåll eller rivning av vissa riksgränsstängsel och renskötselplanläggningar för vilka staten har underhållsansvar,

- statens del av kostnaderna för redovisning av markanvändningen, riksintressen och märker som är värdefulla för renskötseln, natur- och kulturmiljövärden,
- utveckling av företagsregistret för rennärningen,
- prisstöd till rennärningen enligt förordningen (1986:255) om pristillägg på renkött,
- ersättning till följd av Tjernobylyolyckan enligt förordningen (1994:246),
- kostnader för medling m.m. i tvister mellan samebyar och jordbrukare när det gäller konflikter på grund av renbetning på åkermark samt
- övriga åtgärder för främjande av rennärningen.

Beställningsbemyndigande om ekonomiska åtaganden

En viss del av den verksamhet som finansieras av anslaget är åtgärder i form av projektstöd och medel till speciella satsningar för främjande av rennärningen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 45:1 *Främjande av rennärningen m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 000 000 kronor under 2008.

Tabell 7.5 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009–
Ingående åtaganden	2 500	893	4 000	4 000	0
Nya åtaganden	44 281	51 227	4 000	0	0
Infriade åtaganden	45 888	48 120	4 000	4 000	0
Utestående åtaganden	893	4 000	4 000	0	0
Erhållet/förslaget bemyndigande	4 000	4 000	4 000		

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 46 718 000 kronor anvisas under anslaget 45:1 *Främjande av rennäringen m.m.* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 7.6 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 45:1 Främjande av rennäringen

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	46 718	46 718	46 718
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	46 718	46 718	46 718

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

8 Utbildningspolitik och Forskningspolitik under utgiftsområdena 16 och 20

Politikområde Utbildning inom utgiftsområde 23

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) ingår i politikområdet Utbildning som redovisas under utgiftsområde 16.

Politikområde Forskning inom utgiftsområde 23

Den forskning som bedrivs för de areella näringarna skall särskilt utveckla kunskaperna om naturresurserna för nuvarande och kommande generationers behov. Viktiga globala livsmedelsförsörjnings- och miljöfrågor måste lösas genom samverkan mellan många länder och mellan forskare från olika vetenskapliga discipliner.

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) har till uppgift att främja och stödja grundforskning och behovsstyrd forskning inom områdena miljö, areella näringar och samhällsbyggande. Rådet sorterar under utgiftsområde 20 men anvisas medel under ett anslag för forskning under utgiftsområde 23. En resultatredovisning för samtliga forskningsfinansierande myndigheter görs under politikområdet Forskning under utgiftsområde 16.

8.1 Budgetförslag

8.1.1 25:1 Sveriges lantbruksuniversitet

Tabell 8.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2005	Utfall	1 348 063	Anslags- sparande	0
2006	Anslag	1 382 014 ¹	Utgifts- prognos	1 357 454
2007	Förslag	1 401 376		
2008	Beräknat	1 444 495 ²		
2009	Beräknat	1 475 280 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FIU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 420 443 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 420 404 tkr i 2007 års prisnivå.

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) skall utveckla kunskapen om de biologiska naturresurserna och människans hållbara nyttjande av dessa. Detta sker genom utbildning, forskning, fortlöpande miljöanalys och information.

Anslaget finansierar grundläggande högskoleutbildning, forskarutbildning, forskning, fortlöpande miljöanalys samt information och utbildning. Verksamheten bedrivs utifrån en sektorsroll som preciseras av fem ansvarsområden:

- kvalitet i livsmedelskedjan,
- djurhållning, djurhälsa och djurskydd,
- skog, skogsbruk och förädling av skogsråvaran,
- naturresurser för landsbygdsutveckling, rekreation och fritid samt
- landskapsplanering och markanvändning.

Grundutbildningen bedrivs inom ett antal utbildningsprogram som leder till 21 olika yrkes-examina eller kandidat-/magisterexamen.

SLU:s roll i det svenska högskolesystemet – den s.k. sektorsrollen – är för närvarande under utredning och rapport skall avlämnas den 1 november 2006.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 8.2 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2005	380 000	380 000	0
(varav tjänsteexport)	(0)	(0)	(0)
Prognos 2006	380 000	380 000	0
(varav tjänsteexport)	(0)	(0)	
Budget 2007	386 000	386 000	0
(varav tjänsteexport)	(0)	(0)	(0)

Avgiftsintäkterna disponeras av SLU.

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen bedömer att Sveriges lantbruksuniversitets årsredovisning för 2005 i allt väsentligt är rättvisande.

Resultatinformation

Verksamheten vid SLU ingår som en del i politikområdet Utbildning och omfattas därför av den samlade resultatredovisning för högskoleväsendet som görs under utgiftsområde 16.

SLU har under året fortsatt med det omställningsarbete som pågått under några år och som syftar till en verksamhets- och kostnadseffektivisering. Den interna organisationsutvecklingen inom de fyra nya fakulteterna, vilka bildades den 1 januari 2004, har fortsatt för att möjliggöra en långtgående samordning av näraliggande verksamheter. Fakulteterna har genomfört ett omfattande strategiarbete som har syftat till en långsiktig planering av verksamhetens inriktning, organisation och finansiering. Alla fyra fakulteterna har infört ett prestationsbaserat fördelningssystem för forskningsmedel.

De kraftfulla åtgärder som vidtagits i omställningsarbetet för att få en ekonomi i balans beträffande personal, lokaler och samordningsmöjligheter har medfört ett positivt bokslut för 2005 på 76 miljoner kronor.

SLU har, liksom många andra lärosäten, under flera år haft ett vikande sökandetryck till vissa utbildningar. Den tidigare regeringen har fastlagt ett mål för antalet helårsstudenter för treårsperioden 2003–2005 för SLU till 10 700 varav 1 250 i fristående kurser. SLU har redovisat 10 190 helårsstudenter och har således inte uppnått målet. Vid antagningen till utbildning som börjar hösten 2006 har antalet sökande till SLU dock ökat med två procent. Mot bakgrund av vidtagna åtgärder för att informera om sina utbildningar och det faktum att sökandetrycket ökat vid de två senaste antagningsomgångarna bedömer SLU att trenden med ett vikande sökandetryck kan ha vänt.

En genomförd undersökning av SLU-studenternas inträde på arbetsmarknaden ett halvt till två år efter avlagd examen visar att studenterna i stor utsträckning, 84 procent, får relevanta arbeten som motsvarar deras utbildning. Etableringsgraden för studenter inom SLU:s utbildningsområden ligger något högre än för studenter med utbildning inom andra områden.

SLU arbetar aktivt med att bredda rekryteringen med avseende på etnicitet, kön och social bakgrund i enlighet med den av SLU fastställda handlingsplanen för breddad rekrytering. Handlingsplanen har reviderats under 2005 och omfattar bl.a. en utökad informationsinsats för att göra SLU mera känt i samhället och bland studenterna under perioden 2006–2008.

I tabellen nedan anges utfallet samt fastställt examinationsmål för forskarutbildningen under perioden 2005–2008.

Tabell 8.3 Examinationsmål för forskarutbildningen

Utfall 2005	Mål 2005–2008
121	415

Några resultat för forskarutbildningen vid SLU redovisas i nedanstående tabell.

Tabell 8.4 Resultat för forskarutbildning

	Antal 2004	Antal 2005	Andel kvinnor	
			2004	2005
Doktorandnybörjare	105	85	55%	60%
Licentiatnybörjare	25	25	57%	60%
Aktiva (ht) ¹	837	768	51%	54%
Doktorsexamina	123	122	44%	56%
Licentiatexamen	14	13	57%	62%

¹ Som aktiva räknas de forskarstudenter som har en aktivitetsgrad på minst 10 %.

Den tidigare regeringen hade som mål för perioden 2005–2008 angett att minst 34 procent av de professorer som nyanställs skall vara kvinnor. Under 2005 nyrekryterades inga professorer till SLU medan tio personer befordrades till professor. Två av dessa var kvinnor. Anledningen till den låga andelen kvinnor bland de befordrade professorerna är att kvinnor är underrepresenterade bland dem som ansöker om att bli befordrade. För att målet skall nås krävs att fler kvinnor ansöker om befordran. Av de forskarstudierande är det 60 procent kvinnor som har en doktorandanställning, vilket på sikt ökar rekryteringsunderlaget för anställning som professor. SLU:s egna rekryteringsmål för kvinnor i övriga anställningar under perioden 2003–2005 ligger i intervallet 40–60 procent. Dessa mål är i stort uppfyllda. Undantaget är dock andelen kvinnliga lärare som endast uppgår till ca 35 procent.

SLU har, förutom verksamhetsgrenarna grundläggande högskoleutbildning samt forskning och forskarutbildning, en tredje verksamhetsgren, fortlöpande miljöanalys. Från och med 2005 har verksamheten utvecklats ytterligare och aktivitetsnivån har höjts. Verksamheten har organiserats i tio program relaterade till miljö kvalitetsmålen. Utgångspunkten för verksamheten är samhällets behov som fastställts av riksdagen genom miljö kvalitetsmålen, internationella åtaganden och målsättningen om hållbar utveckling.

ArtDatabanken har rönt stor uppmärksamhet med den första volymen av Nationalnyckeln, rörande dagfjärilar. Arbete med 19 volymer har pågått under 2005.

SLU har slutredovisat ett uppdrag om dimensionering av och antagningsförfarande till den hippologiska högskoleutbildningen. SLU bedömer att det nuvarande antalet platser, 55 stycken, är rimligt mot bakgrund av att antalet sökande till travinriktningen ökar och att fler sökande klarar antagningskraven, vilket gör att urvalet ökar.

SLU har under de senaste åren haft en negativ finansiell resultatutveckling. Trenden med en negativ resultatutveckling har vänt. Den positiva resultatutveckling som skett är till stor del ett resultat av det omställningsarbete som har genomförts vid universitetet med avveckling av personal, lokalförtätning och samgående till större enheter. Resultatet förväntas dock försämrats något under de kommande åren på grund av kostnader för anpassning av campusområdena och även till följd av kompetensförstärkningar inom strategiskt viktiga områden.

Regeringens överväganden

I enlighet med riksdagens beslut med anledning av propositionen *Forskning för ett bättre liv* (prop. 2004/05:80) ökades anslaget med 5 278 000 kronor fr.o.m. 2006. Från och med 2007 ökas anslaget ytterligare med 5 139 000 kronor samt fr.o.m. 2008 med ytterligare 19 423 000 kronor. Förstärkningen tillsammans med vidtagna åtgärder för en god ekonomisk situation och satsning på information om SLU:s utbildningsutbud bör ge SLU ökade möjligheter att göra strategiska prioriteringar och att utveckla goda forskningsmiljöer.

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 1 920 000 kronor för anordnande av skogligt basår till följd av en omfördelning av medel från utgiftsområde 16 anslaget 25:17 *Utveckling av påbyggnadsutbildningar*.

Regeringen föreslår vidare att SLU ges tillfällig förstärkning i syfte att utveckla skadeförebyggande åtgärder avseende rovdjur.

Anslaget föreslås därför öka med 5 000 000 kronor 2007. Även för 2008 och 2009 bedömer regeringen att anslaget bör öka med 5 000 000 kronor per år.

Regeringen föreslår slutligen att anslaget minskas med 5 000 000 kronor för att tillföras anslaget 43:6 *Fiskeriverket*.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 1 401 376 000 kronor anvisas under anslaget 25:1 *Sveriges lantbruksuniversitet* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till 1 444 495 000 kronor respektive 1 475 280 000 kronor.

Tabell 8.5 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 25:1 Sveriges lantbruksuniversitet

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	1 382 014	1 382 014	1 382 014
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	12 303	35 912	66 171
Beslut	5 139	24 649	25 175
Överföring till/från andra anslag	1 920	1 920	1 919
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 401 376	1 444 495	1 475 280

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

8.1.2 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Tabell 8.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	År	Slagslag	Belopp
2005	Utfall	234 412		Anslags-sparande	6 610
2006	Anslag	251 737 ¹		Utgifts-prognos	252 916
2007	Förslag	278 427			
2008	Beräknat	325 988 ²			
2009	Beräknat	333 743 ³			

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 319 043 tkr i 2007 års prismetod.

³ Motsvarar 319 043 tkr i 2007 års prismetod.

Anslaget disponeras av Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) och finansierar stöd till forskning om de areella näringarna samt projektrelaterade kostnader i anslutning till sådan forskning såsom utvärderingar, beredningsarbete, konferenser, vissa resor och seminarier samt informationsinsatser. Forskningsstödet finansierar även med näringen samfinansierad forskning som omfattar jordbruksteknisk forskning, viss skogsforskning, trädgårdsforskning samt växtförädling. Förvaltningsanslaget redovisas under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård under anslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader* och anslaget för forskning inom områdena miljö och samhällsbyggande redovisas under anslaget 26:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* under utgiftsområde 20. Resultatredovisning för rådet återfinns under politikområdet Forskningspolitik under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Beställningsbemyndigande om ekonomiska åtaganden

För att underlätta planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt bör regeringen bemyndigas att under detta anslag besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 320 000 000 kronor under 2008, högst 320 000 000 kronor under 2009 och högst 60 000 000 kronor därefter.

Tabell 8.7 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009–
Ingående åtaganden	286 595	278 500	626 000	700 000	380 000
Nya åtaganden	140 399	495 500	325 000	0	0
Infriade åtaganden	148 578	148 000	251 000	320 000	380 000
Utestående åtaganden	278 416	626 000	700 000	380 000	0
Erhållet/föreslaget bemyndigande	510 000	630 000	700 000		

Regeringens överväganden

I enlighet riksdagens beslut med anledning av propositionen Forskning för ett bättre liv (prop. 2004/05:80, bet. 2004/05:UbU15, rskr. 2004/05:289) ökades anslaget med 14 000 000 kronor fr.o.m. 2006. Från och med 2007 ökas anslaget med ytterligare 24 500 000 kronor samt fr.o.m. 2008 med ytterligare 41 500 000 kronor.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 278 427 000 kronor anvisas under anslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till 325 988 000 kronor respektive 333 743 000 kronor.

Tabell 8.8 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	251 737	251 737	251 737
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	2 190	7 718	13 890
Beslut	24 500	66 533	68 116
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	278 427	325 988	333 743

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

8.1.3 26:2 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

Tabell 8.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Notering	Belopp
2005	Utfall	1 177	Anslags-sparande	0
2006	Anslag	1 177 ¹	Utgifts-prognos	1 156
2007	Förslag	1 177		
2008	Beräknat	1 177		
2009	Beräknat	1 177		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA) uppgift är att med stöd av vetenskap och praktisk erfarenhet till samhällets gagn

främja jordbruk och skogsbruk samt därtill knuten verksamhet.

Anslaget finansierar kostnader för akademiens ordinarie tjänstemän, ersättning åt skoglig expertis, bidrag till bibliotek, seminarier m.m. samt vissa kostnader för utländskt forskarutbyte och utländska forskarkontakter.

Regeringens överväganden

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA) fungerar som diskussionsplattform för ledande företrädare inom den gröna sektorn. Akademien fyller en viktig funktion som länk mellan forskning, näringsliv, övriga samhällsorgan och ideella organisationer. Akademien skall, enligt sin verksamhetsplan, vara en aktiv mötesplats för vetenskap och praktisk erfarenhet. Den skall också fungera som en oberoende och granskande organisation som till samhällets gagn skall främja ett hållbart och ekonomiskt bärkraftigt nyttjande och vård av jord, skog, växter, djur, vatten och luft.

I konferens- och seminarieverksamheten tas angelägna frågor för akademiens verksamhetsområde upp. KSLA har under 2005 anordnat konferenser, seminarier och möten, vilka har belyst t.ex. strukturfrågor inom jord- och skogsbruket samt i livsmedels- och skogsindustrin, skogspolitik och de internationella skogsfrågorna, frågor om den europeiska jordbrukspolitiken, fiske och vattenbruksfrågor, ekosystem och resiliens, miljö och uthållig utveckling samt konsumentfrågor. Under året har KSLA engagerat sig i globala frågeställningar rörande jordbruk och skogsbruk genom att t.ex. ställa frågan om i- och u-ländernas jordbruk kan utvecklas parallellt och i harmoni, engagerat sig i utvecklingen av Kinas skogsbruk samt vara huvudman för ett projekt om uthålligt skogsbruk i Afrika.

KSLA har sedan länge åtagit sig att utveckla samarbetet med Central- och Östeuropa inom sitt verksamhetsområde. Denna uppgift upprätthålls och utvecklas med hjälp av särskilda medel från regeringen och bör successivt utvidgas till att omfatta även utvecklings- och Newly Industrialised Countries-länder.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 1 177 000 kronor anvisas under anslaget 26:2 *Bidrag till Skogs- och lantbruksakade-*

mien för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 8.10 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 26:2 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	1 177	1 177	1 177
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 177	1 177	1 177

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.